

NATIONALMUSEETS
FORSKNINGSBERETNING 2014

Indhold

FORORD	3
I. NATIONALMUSEETS FORSKNING	4
Målsætning og vision for Nationalmuseets forskning	4
Ressourcer	4
Organisering af forskningen	5
Forskerstillinger og forskningsår	7
Forskeruddannelse/ph.d.-uddannelse	8
Forskerskoler	9
Publikationer 2014	9
Forskningsprojekter 2014	10
Forskningskoordinering og rådgivning	11
Ekstern forskningsadministrativ rådgivning	11
Nationalmuseets Eksterne Forskningsudvalg	11
Nationalmuseets Interne Forskningsudvalg	12
II. TVÆRGÅENDE FORSKNINGSPROJEKTER OG STORE PROJEKTER	13
Nordlige Verdener	13
Center for Tekstilforskning (CTR)	14
Førkristne Kultpladser	14
Jellingprojektet	15
Tranquebar Initiativet	16
Pots, Potters and Society in Ancient Greece	17
SASMAP	17
Serampore-initiativet	18
III. FORSKNINGSAKTIVITETER	19
Danmarks og Middelhavslandenenes Oldtid	19
Middelalder, Renæssance og Numismatik	34
Nyere Tid og Verdens Kulturer	51
Krig og Besættelse	65
Landbokultur og Søfart	72
Bevaring og Naturvidenskab	75
Formidling	98

FORORD

Forskningsberetning 2014 giver en oversigt over forskningsindsatsen i Nationalmuseets faglige afdelinger med tilhørende forskningsområder samt rammerne omkring forskningen.

Beretningen indeholder tre hovedafsnit:

- I. Nationalmuseets forskning
- II. Oversigt over Nationalmuseets store forskningsprojekter
- III. Forskningsområdernes aktiviteter, herunder projekter og publikationer.

Vicedirektør Camilla Mordhorst

Nationalmuseets Forskningsberetning er udgivet af Nationalmuseet i 2015

Redaktion: Forskningskoordinator Birgit Rønne

Forside: Vikingetidssmykke. Indgår i et stort Danefæfund fra Omø. Foto: Museum Vestsjælland

I. NATIONALMUSEETS FORSKNING

Målsætning og vision for Nationalmuseets forskning

Nationalmuseets forskning er baseret på den forskningsstrategi, der blev udarbejdet og vedtaget i 2007, efter den Internationale Forskningsevaluering i 2005-2006. Nedenfor følger en opsummering af målsætning, vision og strategi for forskningen, baseret på en revideret forskningsstrategi fra 2014. Revisionen skyldtes primært faktuelle ændringer i forbindelse med ændring af organisationen fra 1. januar 2014.

Målsætning

Museets forskning er baseret på nationale og internationale samlinger, arkiver samt det antikvariske arbejde og andre relevante kildegrupper.

Museets forskning skal på denne baggrund bidrage til forståelsen af de historiske sammenhænge mellem:

- samfundsstrukturer og forandringsprocesser
- kultur og identitet
- menneske og miljø

Inden for disse områder skal museet bedrive innovativ forskning for at opnå ny indsigt i historien og kulturhistorien og i bevaring af kulturarven.

Museets forskningsresultater skal formidles både til nationale og internationale forskningsmiljøer, til beslutningstagere og til offentligheden.

Museets forskning er grundlag for museets udstillingsvirksomhed og øvrige formidling.

Vision

Nationalmuseets forskningsmål er at være blandt de førende, nationalt og internationalt inden for forskning i kulturarv.

Strategi for Nationalmuseets forskning

Strategiens formål er at opretholde og udvikle forskningsmiljøets kompetencer ved:

- at profilere museets forskningsresultater i samfundsdebatten
- at integrere museets forskning i nationale og internationale forskningsprogrammer inden for de relevante fagområder
- at definere og udvikle 1-3 tværgående satsningsområder i relation til museets kerneområde
- at udvikle nye metoder og tilgange til studiet af kulturarven
- at fremme det tværfaglige forskningssamarbejde mellem enhederne
- at udvikle forskningssamarbejde såvel nationalt som internationalt
- at prioritere forskningsressourcerne med udgangspunkt i satsnings- og fagområdernes styrke og potentiale
- at udvikle forskningsledelse
- at udvikle forskningsformidling

Ressourcer

Ressourcer (omkostninger) anvendt til forskning fra finanslovsbevillingen og eksterne midler i 2014 sammenlignet med 2013.

Tabel 1

År	Finanslovsbevilling	Eksterne midler	I alt
2014	28.502.000 kr.	31.900.000 kr. <i>Private fondsmidler</i> 24.100.000 kr. <i>Andre statslige- og EU-midler</i> 7.800.000 kr.	60.402.000 kr.
2013	30.836.284 kr.	29.537.000 kr. <i>Private fondsmidler</i> 23.128.000 kr. <i>Andre statslige- og EU-midler</i> 6.409.000 kr.	60.373.284 kr.

De samlede udgifter til forskningen i 2014 ligger på samme niveau som i 2013. Udgifterne afholdt af finanslovsbevillingen er faldet, mens de eksterne midler er steget, således at forskningsomkostningerne er de samme for 2014 og 2013.

Organisering af forskningen

Indledningsvis skal nævnes at Nationalmuseet fik en ny organisationsstruktur pr. 1. januar 2014, hvor der skete en række sammenlægninger af nogle af de hidtidige enheder og dermed fagområder. Derfor vil det ikke være muligt at sammenligne nogle af tabellerne i forskningsberetning 2014 med tidligere forskningsberetningers tabelmateriale. De forskellige ændringer vil blive omtalt under de nyorganiserede afdelingers særskilte forskningsbidrag.

Kerneområde for Nationalmuseets forskning

Kerneområdet for Nationalmuseets forskning er *Materiel og immateriel kulturarv - bevaring, fortolkning og fortælling*

Forskningen inden for kerneområdet varetages primært af museets forskende enheder som tilsammen dækker en række fagområder med tilhørende grundforskning og anvendt forskning.

Forskning og Formidling

- Danmarks og Middelhavslandenes Oldtid
- Middelalder, Renæssance og Numismatik
- Nyere tid og Verdens Kulturer
- Krig og Besættelse

Bevaring og Naturvidenskab

- Miljøarkæologi og Materialeforskning

Status for fagområderne

I disse enheder foregår den faglige forskningsindsats sammen med den forskning, der går på tværs af forskningsområderne ved etablering af fælles forskningsprojekter, ofte samtidig med at der er etableret netværk med eksterne samarbejdspartnere, herunder også internationale samarbejdspartnere. Store projekter omtales kort nedenfor, mens mindre projekter og delprojekter omtales under de enkelte faglige enheder.

Store forskningsprojekter forsat fra tidligere år

Nationalmuseets første tværgående forskningsområde 'Nordlige verdener' er formelt blevet afsluttet med udgangen af 2014 med en planlagt afslutningsreception i januar 2015 og udgivelse af en pamflet, hvor satsningsområdets resultater er samlet for perioden 2009 til 2014. Satsningsområdet har primært været finansieret af Augustinus Fonden med en bevilling på 28 mio. kr. Selvom

satsningsområdet formelt er afsluttet vil der i 2015 og 2016 fortsat blive udgivet en række artikler samt monografier.

Ligeledes er projektet 'Førkristne kultpladser' fortsat i 2014, igangsat med en bevilling i 2010 fra A.P. Møller & Hustru Chastine Mc-Kinney Møllers Fond til almene Formaal med et beløb på 11,2 mio. kr. Projektet løber til 2015. I 2014 har projektet koncentreret sig om enkelte udgravninger, analyser og publicering. I 2014 er der udarbejdet en plan til opkøb af landbrugsjord med arkæologisk værdi for at sikre Tissø-området for eftertiden.

'Jellingprojektet – et kongeligt monument i dansk og europæisk belysning', blev påbegyndt i 2008 efter at have modtaget en stor bevilling fra Bikubenfonden på 22,7 mio. kr. Det fortsatte i 2014 sine forsknings- og formidlingsprojekter i samarbejde med forskere fra Aarhus Universitet og Vejle Museum. I 2012 modtog Nationalmuseet, efter en ny ansøgning, yderligere en bevilling fra Bikubenfonden til fortsættelse af Jellingprojektet i perioden 2013-2015. Bikubenfonden forøgede derved Jellingprojektets midler med 7,2 mio. kr. Dertil skal lægges en selvstændig bevilling på 1.674 mio. kr., også fra Bikubenfonden, til en specialundersøgelse af den stående Jelling Kirke. Projektets arbejdsindsats har i 2014 primært været koncentreret om publicering af de foregående års mange resultater.

'Tranquebar Initiativet', som er et samarbejdsprojekt mellem Nationalmuseet og Institut for Tværkulturelle og Regionale Studier (ToRS), Københavns Universitet, har fortsat en række aktiviteter i 2014, hvor formidlingen via nettet og udarbejdelse af materiale til en plancheudstilling i det restaurerede Guvernørhus i Tranquebar er blevet forberedt. Projektet har gennem en lang række delprojekter sat fokus på de danske kolonier i Indien og deres betydning for dansk historie fra det 17. til det 19. århundrede.

'Serampore Initiativet' er et projekt, der gennem forskning og dokumentation samt anlægs- og restaureringsarbejder har til formål at skabe ny viden om livet i Serampore, den tidligere danske koloni (1756-1845) i Indien, både ud fra et historisk og nutidigt perspektiv. På basis af en partnerskabsaftale mellem Realdania og Nationalmuseet har Realdania afsat 24 mio. kr. til at gennemføre projektet i perioden 2011-2018. Kulturministeriet har derudover støttet projektet med en bevilling på 4 mio. kr.

'Pots, Potters and Society', forankret i Danmarks og Middelhavslanternes Oldtid, blev påbegyndt i 2008 og afsluttedes med udgangen af 2014. Projektet er blevet finansieret med 2,5 mio. kr. af Generalkonsul Gösta Enboms Fond. Udgangspunktet har været Nationalmuseets Antiksamlings store og varierede samling af græsk keramik, der er uden sidestykke i Nordeuropa. I 2014 er fjerde bind udkommet i serien Gösta Enbom Monographs.

Danmarks Grundforskningsfonds Center for Tekstilforskning (CTR) på SAXO-Instituttet, Københavns Univ. har siden 2010 været indlejret med en filial af dette på Nationalmuseet. CTR udforsker i perioden 2010-2015 forholdet mellem tekstil/skind, miljø og samfund. I forskningsprojektet Textile Crafts and Cultures vil vores forhistories tekstil- og skindteknologi og -produktion blive undersøgt. Særlig fokus er på Nationalmuseets unikke samlinger af tekstiler- og skinddragter fra bronzealderen og ældre jernalder. Nationalmuseet har modtaget et beløb på kr. 3.175 mio. af den samlede Grundforskningsbevilling til Nationalmuseets filial af CTR i perioden.

Brumleby Museum projekt. Ved en stor donation fra A.P. Møller & Hustru Chastine Mc-Kinney Møllers Fond til almene Formaal på 4,9 mio. kr. er der i sidste halvdel af 2014 blevet planlagt med opstart af et forsknings-, dokumentations- og restaureringsprojekt med start 1. januar 2015 med det

formål dels at restaurere Danmarks ældst bevarede brugsforening, dels til dokumentation og forskning i brugsforeningens enestående arkiv.

Forskerstillinger og forskningsår

Forskningen på Nationalmuseet udøves af forskningsprofessorer, seniorforskere, forskere, seniorrådgivere, projektseniorforskere, projektforskere, forskningsassistenter primært inden for den videnskabelige stillingsstruktur, som ækvivalerer sektorforskningsinstitutionernes og universiteternes stillingsstruktur.

Tabel 2. Fordeling af forskerkategorier på museets forskningsenheder inden for den videnskabelige stillingsstruktur*

Forskningsenhed	Forskningsassistenter	Forsker	Projektforsker	Projektseniorforsker	Seniorforsker	Seniorrådgiver	Forskningsprofessor	I alt
Danmark og Middelhavslandenes Oldtid		2		2	3	1	1	9
Middelalder, Renæssance og Numismatik			1		8	1		10
Nyere Tid og Verdens Kulturer	1	1	2	1	9			14
Krig og Besættelse					3			3
Miljøarkæologi og Materialeforskning, B&N	1	1			9	1	1	13
I alt	2	4	3	3	32	3	2	49

*Tabellen er opgjort som antal ansatte personer i de forskellige stillingskategorier inden for den videnskabelige stillingsstruktur pr. 1. jan. 2015, da det ikke var muligt, at få en oversigt pr. 31. dec. 2014. De ph.d.-studerende er ikke talt med i ovenstående tabel, idet de ikke er indbefattet i den videnskabelige stillingsstruktur for ABM-institutionerne.

Antal forskere inden for stillingsstrukturen er praktisk taget det samme som for 2013 (50). Fordelingen er imidlertid lidt ændret, idet antallet af projektansatte forskere er faldet fra 11 i 2013 til 6 i 2014, mens seniorforskernes antal er steget fra 25 (2013) til 32 i 2014.

Forskningsprofessorater

Museet har i kraft af stillingsstrukturen og eksterne midler til store forskningsprojekter kunnet oprette et tidsbegrænset forskningsprofessorat i 2010, som er fortsat i 2014 ved Danmarks og Middelhavslandenes Oldtid i tilknytning til projektet 'Førkristne kultpladser'. I 2013 er der desuden oprettet endnu et tidsbegrænset forskningsprofessorat i tilknytning til EU-projektet 'SASMAP', som Nationalmuseet koordinerer og som er fortsat i 2014.

Forskningsår

Fra 1. januar 2004 har Nationalmuseets *seniorforskere* og *seniorrådgivere* ret til et forskningsår hvert tredje år efter nærmere retningslinier. For gruppen af seniorforskere er det en pligt at holde forskningsår, mens seniorrådgiverne har mulighed for at tilslutte sig ordningen under visse betingelser.

Forskningsåret løber normalt fra den 1. januar til den 31. december, men kan have en anden startdato. Ved forskningsårets start skal der foreligge en projektbeskrivelse samt mål for aktiviteten (aktiviteterne), ligesom der også skal foreligge en tidsplan for forløbet og en plan for forskningsårets forskningsformidling.

Forskningsåret giver mulighed for at færdiggøre større manuskripter til publikationer, herunder afhandlinger, men også artikler, udstillinger m.m. Derudover vil det også være muligt at benytte forskningsåret til at begynde på nye forskningsprojekter, samt indgå med forskningsårets ressource i nye forskningsrådsprojekter, EU-projekter samt projekter finansieret af private fondsmidler. Ved afslutning af forskningsåret foretages en evaluering af de opnåede resultater i relation til de planlagte mål.

I 2014 har 5 forskere haft forskningsår.

AC-ansatte uden for den videnskabelige stillingsstruktur

Forskningen finder også sted blandt AC-medarbejdere uden for den videnskabelige stillingsstruktur, primært blandt redaktørerne på værket 'Danmarks Kirker' og konservatorerne. Desuden er der forskningsaktive blandt såvel afdelingschefer som enhedsledere samt andre i kategorien museumsinspektører. Forskningsindsatsen for disse medarbejdere aftales særskilt ved arbejdsplanlægningen i forbindelse med de årlige arbejdsplaner og kan variere fra år til år. Det estimerede antal vedr. fordelingen af AC-medarbejdere uden for den videnskabelige stillingsstruktur, som evt. kan beskæftige sig med forskningsopgaver i en del af deres arbejdstid, kan ses af tabel 3.

Tabel 3. Estimeret antal medarbejdere som evt. deltager i forskningsopgaver

Museumsinspektører	14
Redaktører	10
Konservatorer	6
Andre AC-medarbejdere	5
Enhedsledere/overinspektører	4
I alt	39

Forskeruddannelse/ph.d.-uddannelse

I kraft af Nationalmuseets status som en sektorforskningsinstitution (ABM-institution) er der etableret mulighed for forskeruddannelse inden for nogle af museets fagområder.

Nationalmuseet har en pulje på 350.000 kr. til brug for samfinansierede ph.d.-stipendier, hvilket betyder at der skal hentes yderligere medfinansiering ved oprettelsen af ph.d.-stipendier, fx fra Det Frie Forskningsråd (DFF), fra Kulturministeriets Forskningspulje til samfinansierede ph.d.-stipendier, fra universiteterne og fra private fonde i relation til museets store forskningsprojekter, samt andre projekter, hvor der kan indarbejdes ph.d.-stipendier.

I 2014 har 2 ph.d.-studerende forsvaret deres afhandling, således at der ved årets udgang var 5 ph.d.-studerende tilbage.

Tabel 4. Oversigt over ph.d.-studerende fordelt på faglige enheder pr. 31. dec. 2014

Forskningsenhed	Antal ph.d.-studerende
Danmarks - og Middelhavslandenes Oldtid	4
Landbokultur og Søfart	1
I alt	5

Forskerskoler

Nationalmuseets ph.d.-studerende er indskrevet ved de forskellige universiteters ph.d.-skoler, afhængigt af hvor hovedvejlederen findes. I 2014 drejede det sig om 5 på Københavns Universitet, 2 på Aarhus Universitet og 1 på Konservatorskolen.

Publikationer 2014

Publikationerne er opdelt i Forskning og Forskningsformidling. For de videnskabelige publikationernes vedkommende i en række underkategorier (se Tabel 6) i relation til de enkelte forskningsenheder.

Tabel 5. Publikationer fordelt på de to hovedkategorier Forskning og Forskningsformidling

Forskningsenhed	Forskning	Forskningsformidling	Sum
Danmarks og Middelhavslanternes Oldtid	46	12	58
Middelalder, Renaissance og Numismatik	73	25	98
Nyere Tid og Verdens kulturer	44	10	54
Krig og Besættelse	15	5	20
Landbokultur og Søfart	1	1	2
Bevaring og Naturvidenskab	75	7	82
Formidling	4	2	6
	258	62	320

Fordelingen af publikationer i 2014 fortsætter den samme tendens som i det foregående år, idet publiceringen koncentrerer mere om at publicere forskningsartikler, som er steget fra 198 (2013) til 258 (2014), mens forskningspublikationer, rettet mod en bredere offentlighed, er på ca. samme niveau som i 2013 (60) og 2014 (62).

Tabel 6 Videnskabelige publikationer i 2014 fordelt på underkategorier i forhold til museets enheder

Forsknings-publikationer fordelt i kategorier	Danmarks og Middelhavslandenes Oldtid	Middelalder, Renæssance og Numismatik	Nyere Tid og Verdens kulturer	Krig og Besættelse	Landbokultur og Søfart	Bevaring og Naturvidenskab	Formidling	I alt
Artikel, peer reviewed	9	13	9	2	1	27	4	65
Artikel	1	9	2	3		2		17
Kommentar/debat						1		1
Videnskabelig anmeldelse	1		1	1				3
Editorial	1	1						2
Ph.d afhandling	1					1		2
Videnskabelig bog/antologi	2	14	3	2		1		22
Videnskabelig rapport						3		3
Bidrag til videnskabelig bog/antologi	24	21	18	2		11		76
Bidrag til videnskabelig rapport		1	1			2		4
Encyklopædiartikel	1	1						2
Forord/efterkrift	1							1
Workingpaper		2	4					6
Konferenceartikel peer reviewed	5	7		1		14		27
Konferenceartikel		3	3					6
Poster						1		1
Publiceret abstrakt						8		8
Foredragsmanuskript/Powerpoint		1	3	4		4		12
I alt publicerede publikationer pr. fagområde	46	73	44	15	1	75	4	258

Forskningsprojekter 2014

Nationalmuseets forskning foregår dels gennem den forskning, som er en del af basisaktiviteterne på forskningsområdet, dels gennem forskningsprojekter, som kan være individuelle forskningsprojekter, samarbejdsprojekter med interne og eksterne samarbejdspartnere, de sidstnævnte også med internationale samarbejdspartnere, samt de store tværgående projekter, der primært er eksternt finansierede.

I 2014 er forskningsprojekterne opstillet i tabel 7, hvis der er arbejdet på dem i mindst 4 uger for igangværende projekter, men ikke for afsluttede og nye projekter. Opgørelsen er foretaget på samme måde som i 2013 og kan derfor sammenlignes med dette års projekter.

Tabel 7. Det samlede antal forskningsprojekter i 2014 sammenlignet med 2013.

	2013	2014
Afsluttede	20	18
Igangværende	47	48
<i>Heraf nye</i>	6	4
Total	67	66

Forskningskoordinering og rådgivning

Koordineringen af museets overordnede forskning ligger hos forskningschefen (vicedirektøren for Forskning og Formidling), som er forskningschef for det samlede museum med støtte fra forskningskoordinatoren. Forskningskoordinatoren har den administrative styring og koordinering af ph.d.-stipendierne, ligesom også udarbejdelse af forskningsredegørelser, handlingsplaner samt den økonomiske projektstyring af de fleste store eksterne forskningsprojekter ligger centralt her. Også kontakter og samarbejde med den øvrige forskningsverden, det være sig universiteter og Forskningsstyrelsen, varetages på det overordnede plan her.

Rådgivningsfunktionen har desuden som mål at rådgive direktionen, den enkelte forsker og forskergruppe med hensyn til ansøgningsprocedurer ved forskningsansøgninger samt andre forhold vedrørende forskning. I Forskningsadministrationen er der oprettet en tilskuds- og rådgivningsfunktion vedrørende fondsmidler, herunder forskningsrådsmidler, Nordiske- og EU-midler, med det formål at støtte og servicere museets forskere ved udformning og budgetlægning af nye projekter. Der er oprettet en intern mailservice om nye tiltag på forskningsområdet som forskere og andre interesserede kan tilmelde sig.

Ekstern forskningsadministrativ rådgivning

Nationalmuseets Forskningsrådgivning er en del af museets hovedfunktion. Formålet er at stille gratis rådgivning om forskning, om forskningsmidler, mulighed for oprettelse af ph.d.-stipendier, etc. til rådighed for landets statslige og statsanerkendte museer, samt andre af Kulturministeriets forskningsinstitutioner for at styrke forskningsindsatsen på museerne og institutionerne. Der udsendes desuden en Nyhedsmail 'Nyt om Forskning' med bl.a. relevante ansøgningsfrister til forskningsmidler mv. 2-3 gange om året.

Aktiviteterne i 2014 har været meget forskelligartede, også med hensyn til tidsforbrug på de enkelte rådgivningsopgaver. Disse har bl.a. omfattet følgende:

- Rådgivning om muligheder for oprettelse af samfinansierede ph.d.-projekter og finansiering af disse
- Rådgivning i forbindelse med udformning af ansøgninger til diverse forskningsråd, puljer og fonde
- Rådgivning i forbindelse med udformning af forskningsstrategier
- Rådgivning i forbindelse med anvendelse af den bibliometriske forskningsindikator
- Rådgivning om stillingsstruktur og ansættelser ved forskningsinstitutioner

Der er udført forskningsrådgivning til ca. 25 forskellige institutioner i 2014.

Se brochure om forskningsrådgivning:

http://natmus.dk/fileadmin/user_upload/natmus/forskning/dokumenter/NatMus_Forskningsraadgiv_folder_rent.pdf

Nationalmuseets Eksterne Forskningsudvalg

I tilknytning til rådgivning om museets *overordnede forskning* er der på basis af *Lov om forskning ved arkiver, biblioteker, museer m.v.*, marts 1996, etableret et Eksternt Forskningsudvalg (NEF) som er sammensat af 3 eksterne medlemmer og 2 interne medlemmer (seniorforskere) for en 4-årig periode med mulighed for forlængelse i 2 år. De tre eksterne medlemmer indstilles af DFF/FKK og DFF/FNU og forelægges Kulturministeriets Forskningsudvalg. De interne medlemmer vælges af museets forskerstab inden for stillingsstrukturen som valgberettigede, mens kun seniorforskere er valgbare.

I 2014 er der været afholdt 2 møder i NEF. Sammensætningen af udvalget har været følgende:

- Professor, dr.phil. Lotte Hedeager, Universitetet i Oslo (fra 1. januar 2012)

- Professor, dr.phil. Bjørn Poulsen, Institut for Kultur og Samfund, Aarhus Universitet (fra 1. januar 2012). Formand for NEF fra 1. maj 2014.
- Lektor, dr.scient. Kaare Lund Rasmussen, Institut for Fysik og Kemi, Syddansk Universitet (forlænget en 2-årig periode til 1. maj 2014). Formand for NEF.
- Seniorforsker, dr.phil. Mikkel Venborg Pedersen, Nyere Tid og Verdens Kulturer, Forskning og Formidling (fra 1. maj 2012)
- Seniorforsker, ph.d. Henning Matthiesen, Miljøarkæologi og Materialeforskning, Bevaring og Naturvidenskab. (fra 1. maj 2012).
- Udvalgets sekretær, forskningskoordinator mag.art. et BA, Birgit Rønne, Forskning og Formidling.
- Direktør Per Kristian Madsen og forskningschefen, vicedirektør Lene Floris har været tilforordnet udvalget.

Nationalmuseets Interne Forskningsudvalg

Forskningsudvalget er nedsat af direktionen for en 3-årig periode. Det er udvalgets opgave i løbende dialog med direktionen, at rådgive denne om overordnede forskningsspørgsmål for at sikre et optimalt udbytte af forskningsindsatsen på museet samt en profilering af denne.

Fast medlem:

Vicedirektør Lene Floris, Forskning og Formidling

Medlemmer udpeget af direktionen:

Seniorkonsulent Mads Chr. Christensen, Miljøarkæologi og Materialeforskning, Bevaring og Naturvidenskab (til 31. maj 2014).

Chef for Miljøarkæologi & Materialeforskning Peter Rasmussen, Miljøarkæologi og Materialeforskning, Bevaring og Naturvidenskab (fra 1. juni 2014).

Seniorforsker, cand.mag. Vivian Etting, Middelalder, Renæssance og Numismatik. Forskning og Formidling.

Seniorforsker. mag.art. John Lund, Danmarks og Middelhavslandenes Oldtid, Forskning og Formidling.

Seniorforsker, ph.d. Henning Matthiesen, Miljøarkæologi og Materialeforskning, Bevaring og Naturvidenskab.

Forsknings- og Samlingschef, ph.d. Christian Sune Pedersen, Nyere Tid og Verdens Kulturer, Forskning og Formidling

Udvalgets sekretær, forskningskoordinator, mag.art. et BA Birgit Rønne, Forskning og Formidling.

PURE-forskningsregistreringssystemet

Nationalmuseets forskningsdatabase PURE er i 2014 blevet overført til Det Kongelige Bibliotek, som en del af Kulturministeriets Forskningsdatabase.

<http://pure-01.kb.dk/portal/da/organisations/nationalmuseet%28d71b9871-ab9a-4909-8cb0-380733d8b650%29.html>

II. TVÆRGÅENDE FORSKNINGSPROJEKTER OG STORE PROJEKTER

Nordlige Verdenser

Billedtekst: Tyskernes "Grottestation" fra 1943-44 bliver gradvist frigivet af snefanen på Kap Sussi. Foto: Morten Hjorth

Nationalmuseet har i 2009 iværksat sin hidtil største tværgående forskningssatsning. Initiativet skal fra 2009- 2014 producere og formidle ny viden og indsigt om forholdet mellem menneske og miljø i de sidste 15.000 år i de nordlige områder med perspektivering til nutiden, hvor klimaændringerne er mærkbare.

Nordlige Verdensers faglige indhold består af over 20 delprojekter, der er ledet af forskere fra samtlige forskende enheder på Nationalmuseet. Projekterne er organiseret i tre forskningssøjler, så der skabes tilstrækkeligt store, dynamiske og tværfaglige forskningsmiljøer. De tre forskningssøjler er:

- Klimaændringer og samfund – når klimagrænser flytter sig.
- Landbrug på grænsen – nordlige kulturlandskaber
- Netværk i Nord – Kommunikation, handel og kulturmarkører.

Med udgangen af 2014 er satsningsområdet formelt afsluttet, men der vil løbende i 2015 og 2016 blive publiceret artikler og monografier som resultat af forskningen.

Augustinus Fonden er den primære bidragsyder til satsningsområdet Nordlige Verdenser.

Satsningsområdet har sin egen hjemmeside: <http://nordligeverdener.natmus.dk/>

Center for Tekstilforskning (CTR)

En del af Danmarks Grundforskningsfonds Center for Tekstilforskning (CTR) har siden 2010 været indlejret i Nationalmuseet. CTR udforsker i perioden 2010-2015 forholdet mellem tekstil/skind, miljø og samfund. I forskningsprojektet Textile Crafts and Cultures vil vores forhistories tekstil- og skindteknologi og -produktion blive undersøgt. Særligt fokus er på Nationalmuseets unikke samlinger af tekstiler- og skinddragter fra bronzealderen og ældre jernalder. CTR på Nationalmuseet er knyttet til Danmarks og Middelhavslandenes Oldtid.

Hjemmeside:

<http://natmus.dk/footermenu/organisation/forskning-og-formidling/center-for-tekstilforskning/ctr-research-programmes/>

Billedtekst: Huldremosekvindens tøj

Førkristne Kultpladser

Den nordiske mytologis fascinerende univers var indtil for få årtier siden stort set kun kendt fra den tidlige middelalders skriftlige kilder, hvorimod religionens faktiske samspil med datidens befolkning var ukendt.

Arkæologiske spor på flere stormandsgårde rummer vidnesbyrd om den sene førkristne religion i en periode, hvor den nordiske mytologis gudeverden tager form, og der sker ændringer i den måde man praktiserer religionen. Projektet skal bringe os til en forståelse af religionen og dens ritualer og væsen.

A.P. Møller & Hustru Chastine Mc-Kinney Møllers Fond til almene Formaal har bevilget en millionsum til projektet, som løber fra 2010-2015.

Hjemmeside:

<http://vikingekult.natmus.dk/>

Billedtekst: Ornamenteret benskæft fundet i gulvlaget i en af de undersøgte hustomter. I skæftet er der rester af jern - formentlig fra en syl.

Jellingprojektet

Jellingprojektet er et forsknings- og formidlingsprojekt, der tager afsæt i de enestående monumenter i Jelling - et anlæg, der markerer såvel overgangen fra hedenskab til kristendom som etableringen af den danske kongemagt i vikingetiden.

Billedtekst: Stolpehullerne dokumenteres, og der tages prøver af jordfylden til analyse. Foto: © Movision Film & Tv.

Projektet undersøger den forvandling, det danske samfund gennemgik i løbet af vikingetiden og den tidlige middelalder under stærk påvirkning udefra, ikke mindst fra naboerne syd for grænsen.

Bikubenfonden har bevilget 22,7 mio. kr. til gennemførelse af projektets første del, der løber i perioden 2008 til 2014. I 2012 har Nationalmuseet modtaget yderligere støtte fra Bikubenfonden på kr. 7,2 mio. til Jellingprojektets anden del, der løber fra 2013-2015.

Derudover har Bikubenfonden bevilget 1.674 mio. kr. til separate undersøgelser af den stående Jelling Kirkes ældste historie.

Hjemmeside: <http://jelling.natmus.dk/>

Tranquebar Initiativet

I Tranquebar Initiativet samarbejder indiske og danske forskningsinstitutioner og myndigheder om udforskning af kulturmøder før og nu i Tranquebar. Dertil kommer restaurering af den fælles dansk-indiske kulturarv. Tranquebar, på østkysten af det sydlige Indien, var en dansk handelsstation fra 1620 til 1845.

Billedtekst: Arbejdsscene malet af en indisk kunstner o. 1800. Foto: Etnografisk Samling, Nationalmuseet.

Det overordnede perspektiv er at udforske historisk materiale om dansk kolonialisme fra både et dansk og et indisk perspektiv samt at bevare og formidle den fælles indisk-danske kulturarv i Tranquebar. Det er tillige et mål at relatere de historiske emner til den nutidige befolknings sociale og kulturelle livsbetingelser.

I 2014 er der lagt stor vægt på at formidle de mange forskningsresultater, som Tranquebar Initiativet har genereret.

Tranquebar Initiativet er et samarbejdsprojekt mellem Nationalmuseet og Københavns Universitets Institut for Tværkulturelle og Regionale Studier (ToRS). Initiativet er støttet af bl.a. Bikubefonden (Galathea III-midler).

Hjemmeside: <http://natmus.dk/historisk-viden/forskning/forskningsprojekter/tranquebar-initiativet/>

Pots, Potters and Society in Ancient Greece

Billedtekst: Mand og slave.

Forskningsprojektet 'Pots, Potters and Society in Ancient Greece' er finansieret af Generalkonsul Gösta Enboms Fond og Nationalmuseet. Udgangspunktet er Nationalmuseets Antiksamlings store og varierende samling af græsk keramik, der er uden sidestykke i Nordeuropa. Samlingens kerne er Christian VIII's Vasecabinet, der efter kongens død i 1848 overgik til statseje og blev en del af Nationalmuseet. Den er efterfølgende blevet forøget med udvalgte erhvervelser gennem gaver og køb samt fund fra danske udgravninger på Rhodos (1902-1914).

Lerkar anvendt til opbevaring og transport af fødemidler, samt ved tilberedning og servering af mad og drikke var uundværlige i Middelhavs-landenes oldtidskulturer. Keramiske fund er derfor en af de største og rigeste kildegrupper fra den antikke verden og kan potentielt give svar på en lang række spørgsmål, som skriftlige kilder er tavse om.

Forskningsprojektet afsluttes i 2014. I tilknytning til projektet er der udgivet 4 bind i serien Gösta Enboms Monographs og der planlægges med yderligere bind i serien.

Hjemmeside: <http://natmus.dk/historisk-viden/temaer/generalkonsul-goesta-enbom-og-arkaeologien/enbom-fondens-forskningsfokus-2008-2014/>

SASMAP

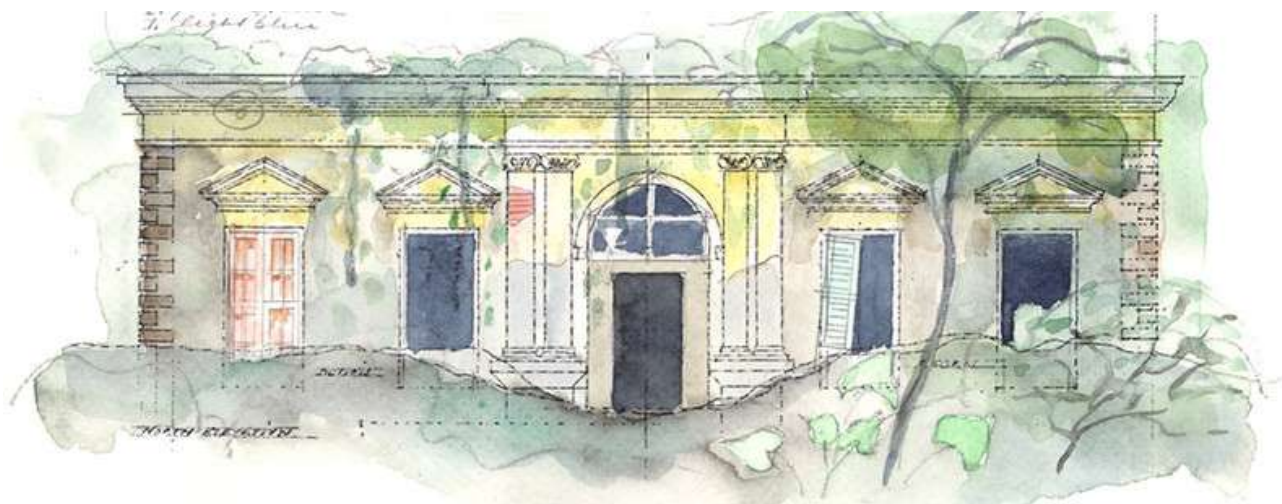

Billedtekst: Marinearkæolog undersøger en undersøisk stenalderboplads i Danmark. Foto: Morten Johansen Vikingskibsmuseet

SASMAP er et tre-årigt EU-projekt med start i 2012. Programmets overordnede målsætning er at fremme metoder og teknikker til brug for marinarkæologiske undersøgelser, som skal være med til at beskytte Europas undersøiske kulturarv. Projektet støttes med 16,5 mio. kr. og udføres af 11 partnere, som omfatter museer, universiteter, kulturarvsmyndigheder inklusiv 4 små og mellemstore virksomheder (SME). Bevaring & Naturvidenskab på Nationalmuseet er koordinator på projektet. Projektet kan følges løbende på www.sasmap.eu

Hjemmeside: <http://natmus.dk/presse-og-nyheder/nyhedsarkiv/2012/eu-projekt-beskytter-europas-undersoiske-kulturarv/>

Serampore-initiativet

Sydporten til den danske loge i Serampore før restaurering. Tegning af Arkitekt Flemming Aalund, 2013

Nationalmuseets Serampore Initiativ har som mål gennem forskning, dokumentation og restaurerings- og anlægsarbejder at skabe ny viden om Serampores historie, kulturarv og udvikling. Serampore var en dansk koloni på den indiske østkyst i perioden 1756-1845 og rummer fra denne tid en fysisk dansk kulturarv, som der er et grundlæggende behov for at registrere, opmåle og dokumentere og gøre den internationalt tilgængelig for forskere og formidlere samt for de myndigheder, der har ansvaret for denne del af verdens-kulturarven.

Realiseringen af Serampore Initiativet er baseret på en Partnerskabsaftale mellem Realdania og Nationalmuseet, hvor Realdania har givet et tocifret millionbeløb til dets gennemførelse i perioden 2011-2018. Ud over Realdania er Kulturministeriet også gået ind med delfinansiering af Initiativets aktiviteter.

Hjemmeside: <http://natmus.dk/historisk-viden/forskning/forskningsprojekter/serampore-initiativet/om-serampore-initiativet/>

III. FORSKNINGSAKTIVITETER

Danmarks og Middelhavslanternes Oldtid

Forskningsområder

Enheden rummer et omfattende arkæologisk materiale fra Danmarks Oldtid, fra oldtidskulturerne i Middelhavslanternene, Mellemøsten og Ægypten, og medarbejderne bidrager til forskningen inden for forhistorisk arkæologi, klassisk og nærorientalsk arkæologi samt ægyptologi og antikreception. Medarbejderne deltager aktivt og gerne i nationale og internationale forskningsnetværk.

Forhistorisk arkæologi

Her arbejdes der primært med Danmarks forhistorie fra de ældste tider til 1050. Det sker på baggrund af hele Europas forhistorie, således at kulturfænomener udforskes på europæisk baggrund, og der samarbejdes i stadig højere grad internationalt, en tendens der præger forskningen inden for sten-, bronze- og jernalder. Særlige temaer i disse år udgør forskning i forhistoriske tekstiler, der varetages af en seniorforsker indlejret fra Grundforskningsfondens Center for Tekstilforskning ved Københavns Universitet samt projektet 'Førkristne Kultpladser', et samarbejde mellem Nationalmuseet, Museum Vestsjælland og Museum Sydøstdanmark.

Klassisk og nærorientalsk arkæologi samt ægyptologi

Forskningen omfatter Middelhavskulturerne udvikling fra de tidligste tider til slutningen af Senantikken, ca. 700 e.Kr. koncentreret omkring Grækenland inklusive områderne øst og vest for Grækenland – i øst med særligt fokus på Cypern og i vest på det syditaliske område. Et særligt tema i disse år er forskning i keramikproduktion i det græske område i kraft af projektet "Pots, Potters and Society in Ancient Greece". Medarbejdere søger samtidig til stadighed at udnytte den mediterrane samlings (Antiksamlingen) store potentiale for forskning indenfor Antikkens kulturhistorie og kunst - ofte med udgangspunkt i Nationalmuseets egne genstande.

Målet er dels at øge vor viden om de pågældende civilisationer, dels at øge bevidstheden om betydningen af arven fra antikken for dagens Danmark.

Medarbejdernes deltagelse i konferencer mv.

Forhistorisk arkæologi

MORTEN AXBOE

13.-20. september. 65. Internationales Sachsensymposion, Warszawa Indlæg: Highlights from Danish metal detector finds.

FLEMMING KAUL

16.-20. juni. Archäologisches Landesmuseum im Paulikloster, Brandenburg, Tyskland. International kongres, "Der Grabhügel von Seddin im Kontext der Bronzezeit in Norddeutschland und Südsandinavien". Indlæg: Boeslunde, Zealand, a Danish Bronze Age centre of wealth."

23.-27. juli. Tanums Hällristningsmuseum, Underslös, Sverige. Helleristningsseminar. Indlæg: "The ship, the sun, the horse and the bird – elements of Nordic Bronze Age iconography seen in a European perspective".

5.-8. oktober. Freies Universität, Berlin, Tyskland. Den fælles-tyske arkæologiske kongres. Sammenfattende First speaker på bronzealder-sessionen ”Sitzung der AG Bronzezeit auf dem 8. Deutschen Archäologiekongress in Berlin”. Indlæg: “Bronze Age religion – a matter of belief”.

12.-16. oktober. Archäologische Staatssammlung, München, Tyskland. International kongres, ”Die Gold- und Bernsteinfunde von Bernstorf – Authentizität und Kontext in der Bronzezeit Europas”. Indlæg: ”Following the Middle Bronze Age amber routes across the Alps – from the Alpenvorland to the Adriatic Sea – over Brenner and Julier Passes”.

20.-23. oktober. Vitlyckemuseet, Tanumshede, Sverige. International conference, ”Where north meets south – methods and theory in interpreting rock-art traditions. Indlæg: “The xenia concept of guest-friendship – providing an elucidatory model for Bronze Age communication”.

ULLA MANNERING

2. marts. Folkeuniversitetet, København. Foredrag: “Scandinavian Bronze Age Textiles.

12. marts. Det Grønlandske Selskab, Charlottenlund. Foredrag: “Danish-Greenlandic Teaching collaboration.”

21. maj. North European Symposium for Archaeological Textile XII, Hallstatt, Østrig. Indlæg: “Bronze Age textiles.”

27. maj. CTR CCCC Workshop, Nationalmuseet, København. Indlæg: “The National Museum of Denmark”.

25. juni. European Science Open Forum, København. Indlæg: “Welcome and introduction”.

6. november. Dragtpuljens Årsmøde, Nationalmuseet, København. Indlæg: “Pelssporet og de skjulte historier”.

2. december: CTR Second Colour Workshop, København. “Dye analysis of Danish Prehistoric textiles”.

POUL OTTO NIELSEN

15. maj. Stenalderseminar i Holeby, Lolland, i forbindelse med de arkæologiske udgravninger til den kommende Femern Bælt forbindelse.

3. juni og 24. juni. To symposier/workshops afholdt for arkæologistuderende fra hhv. Aarhus og Københavns Universitet på uddannelsesgravning med indlæg: *Bornholms bebyggelse i yngre stenalder*.

30. oktober. NeoNet (det neolitiske netværk) seminar i Vordingborg .Indlæg: *Udgravningerne ved Vasagård, Bornholm*.

Klassisk og nærorientalsk arkæologi samt ægyptologi

SANNE HOFFMANN

9.-10. maj. *Excavating Pilgrimage – Archaeological Approaches to Sacred Travel and Movement from Classical Greece to Late Antiquity*, Aarhus University.

10.-14. september. EAA conference, Istanbul . Indlæg: *The influence of the Athana Lindia cult in Lindos, Rhodes, through the votive terracotta figurines*, Ritual Paraphernalia: The efficacy of the material.

11. oktober. Gösta Enbom Seminar, *The Regional Production of Red-figure Pottery: Greece, Magna Graecia and Etruria*, The Danish Institute at Athens.

15. November. *Ascending and Descending the Acropolis – Sacred Travels in ancient Attica and its borders*, The Danish Institute at Athens.

5. december. The 2nd Annual ToRS-Saxo PhD seminar. Indlæg: *The Troubles of Dealing with the Production and Trade of Greek Votive Terracotta Figurines*.

MADS DENGSO JESSEN

Yale Conference on Baltic and Scandinavian Studies, Yale University, USA. Indlæg: *Postholes - Palisade – Primogeniture. The Component Parts of the Viking Age Jelling Monumen*.
Redaktør af Danish Journal of Archaeology.

BODIL BUNDGAARD RASMUSSEN

29.-31. oktober. Meister, Schule, Werkstatt. Zuschreibungen in der griechischen Vasenmalerei und die Organisation antiker Keramikproduktion. Corpus Vasorum Antiquorum Deutschland, Bayrische Akademie der Wissenschaften.

3. december. Dessiner l'antique au musée au XIXe siècle: Jean Baptiste Muret (Cabinet des Médailles) et Jean-Charles Geslin (musée du Louvre). Institut national d'histoire de l'art. Paris

STINE SCHIERUP

7.-9. April. Greek Art in Context Conference, University of Edinburgh. Indlæg: *The Cultural Transformation of the Panathenaic Amphora in Southern Italy: Context and Cultural Significance of an Emblematic Vessel Shape*.

11. oktober. Gösta Enbom Seminar, *The Regional Production of Red-figure Pottery: Greece, Magna Graecia and Etruria*, The Danish Institute at Athens. Indlæg: *Pattern of Use in Early Metapontine Red-figure Pottery: distribution, shapes and Iconography*.

Keramik Plus. Klassisk arkæologisk workshop på Saxo-instituttet, Københavns Universitet. Indlæg: Den pseudo-panathenæiske amfora i tidlig syditalisk rødfigurs keramik.

Afholdte konferencer (egne):

Forhistorisk arkæologi

ULLA MANNERING

26. juni. Investigating Chinese Textiles, Nationalmuseet, København.

2.-3. December. CTR Second Colour Workshop, København.

Klassisk arkæologi

JOHN LUND

11.-12. december. Buried Identities: Negotiating the Complexity of Material Culture (NCCM), A Workshop at the National Museum of Denmark.

BODIL BUNDGAARD RASMUSSEN

27. februar. Keramik Plus. Klassisk arkæologisk workshop afholdt på Saxo-instituttet, Københavns Universitet. Et samarbejde mellem Saxo-instituttet, Thorvaldsens Museum, Glyptoteket og Nationalmuseet.

STINE SCHIERUP

10.-11. oktober: International Gösta Enbom seminar: *The Regional Production of Red-figure Pottery: Greece, Magna Graecia and Etruria*, held at the Danish Institute in Athen.

Projektaktiviteter under 4 uger

Forskningsaktiviteter under fire uger indgår i basisarbejdet. Der forskes løbende i nye fund, i emner aktualiseret ved forespørgsler, studiebesøg, film- og TV-optagelser samt andre formidlingsprojekter.

Bedømmelsesvirksomhed, censorvirksomhed, undervisning, tillidshverv mm.*Forhistorisk arkæologi***MORTEN AXBOE**

Peer review af tre videnskabelige artikler i:

Estonian Journal of Archaeology

Kuml

Lund Archaeological Review

LARS JØRGENSEN

Medlem af Præsidiets for Det Kgl. Danske Videnskabernes Selskab.

Medlem af Advisory board for Uppsala-projektet.

Medlem af Advisory board for Uppåkra-projektet.

Medvejleder for ph.d.-studerende Laurine Albris, Københavns Universitet.

FLEMMING KAUL

Formand for bedømmelsesudvalg ved ansættelse af seniorforsker på Nationalmuseet.

Opponent og i bedømmelsesudvalg ved doktordisputats, Universitetet i Trondheim, Norge.

Forelæsningsrække, Aarhus Folkeuniversitet, Emdrup, København, november: "Bronzealderen. En tid, hvor verden blev åbnet – fra Egypten til Danmark".

Medvejleder for ph.d.-studerende Lasse Sørensen Københavns Universitet.

Peer reviewer for *Antiquity*, *Current Swedish Archaeology*, *Tagungen für Vorgeschichte, Halle (Saale)* og *Vitark, Trondheim*.

ULLA MANNERING

5.-6. marts. Undervisning: Arkæologisk dokumentation og analyse, Tekstiler, Saxo-Instituttet, Københavns Universitet. 10 timer

11. marts. Undervisning: Guldgubber og tekstil, Saxo-Instituttet, Københavns Universitet. 2 timer
Omvisninger i særudstillingen Pels – liv og død: 8. oktober, 27. november, 28. november, 18. december.

Vejledning: Lise Ræder Knudsen, ph.d., School of Conservation; Luise Ørsted Brandt, ph.d.-studerende, CTR, Saxo Institute; Jörn Bohlmann, MC-ansøgning; Ariel Rosenblum, CTR intern; Ribe Vikinger.

Redaktionsarbejde: *Archaeological Textiles Review*

POUL OTTO NIELSEN

24. marts. Gæsteforelæsning om 'The Neolithic on Bornholm' ved det arkæologiske institut, universitetet i Warszawa.

6. oktober. Forelæsning om yngre palæolitikum og neolitikum i forelæsningsserie om Menneskets oprindelse og udvikling ved Folkeuniversitetet i Emdrup.

Peer review af manuskript til monografi udgivet af Aarhus Universitetsforlag.

Formand for Kazimierz Salewicz og Hustru Marit Jensens Studiefond.

PETER VANG PETERSEN

Medlem af censorkorpset for Forhistorisk Arkæologi ved Københavns og Aarhus Universitet.

Sekretær for Det Kgl. Nordiske Oldskriftselskab.

Medlem af bestyrelsen for Erik Westerbys Fond.

Klassisk arkæologi

JOHN LUND

Bestyrelsesmedlem af International Association for Research on Pottery of the Hellenistic Period

General editor af HEROM. Journal on Hellenistic and Roman Material Culture og General Editor af dette (med D. Malfitana og J. Poblome).

Associate Editor af serien Roman and Late Antique Mediterranean Pottery, Oxford.

Medlem af Editorial Board, Proceedings from the Danish Institute at Athens.

Medlem af Editorial Board, Gösta Enbom Monograph Series.

Medlem af Advisory Editorial Board, Carthage Studies.

Medlem af Editorial Board, Journal of Mediterranean Archaeology .

Medlem af Comité de lecture for tidsskriftet Syria .

Medlem af censorkorpset for klassisk arkæologi ved Københavns og Århus Universitet.

Medlem af Nationalmuseets interne forskningsudvalg.

BODIL BUNDGAARD RASMUSSEN

Medvejleder for ph.d.-studerende Cecilie Brøns, Københavns Universitet.

Medvejleder for ph.d.-studerende Sanne Hoffmann, Aarhus Universitet.

Medlem af planlægningskomité for det årlige seminar i klassisk arkæologi "Keramik Plus" med Saxo-Instituttet, KU, Glyptoteket og Thorvaldsens Museum.

Medlem af Den Arkæologiske Arbejdsgruppe, rådgivende gruppe for Kulturstyrelsen.

Medlem af bestyrelsen for Erik Westerbys Fond.

General editor af Gösta Enbom Monographs, Aarhus Universitetsforlag.

STINE SCHIERUP

Redaktion: The Regional Production of Red-figure Pottery: Greece, Magna Graecia and Etruria, Gösta Enbom Monographs 4, Aarhus University Press. Med Sabetai, Victoria, Academy of Athens.

Medarbejdere inden for forskningsområdet i 2014

Medarbejdere inden for den videnskabelige stillingsstruktur

Forhistorisk arkæologi

Xenia Pauli Jensen, projektseniorforsker, ph.d.

Mads Dengsø Jessen, projektforsker, ph.d.

Lars Jørgensen, forskningsprofessor, ph.d.

Flemming Kaul, seniorforsker, dr.phil.

Ditlev L. Mahler, projektseniorforsker, ph.d.

Ulla Mannering, seniorforsker, ph.d.

Peter Vang Petersen, seniorrådgiver, mag.art

Klassisk arkæologi

John Lund, seniorforsker, mag.art.

Stine Schierup, forsker, ph.d.

Medarbejdere uden for den videnskabelige stillingsstruktur

Forsknings- og samlingschef, mag.art. Bodil Bundgaard Rasmussen

Forhistorisk arkæologi

Marie Ax, akademisk medarbejder, mag.art.

Morten Axboe, museumsinspektør, dr.phil.

Josefine Bican, forskningsassistent, cand.art.

Susanne Klingenberg, museumsinspektør, mag.art.

Poul Otto Nielsen, museumsinspektør, mag.art.

Peter Pentz, museumsinspektør, fil.dr.

Klassisk og nærorientalsk arkæologi & ægyptologi

Anne Haslund Hansen, museumsinspektør, ph.d.

Stephen Lumsden, akademisk medarbejder, ph.d.

Nora Petersen, akademisk medarbejder, mag.art.

Ph.d.-studerende

Forhistorisk arkæologi

Sofie Laurine Albris, cand.mag.

Lasse Sørensen, cand.mag.

Klassisk arkæologi

Cecilie Brøns, mag.art.

Sanne Hoffmann, mag.art.

TAP-personale

Michelle Garnier, enhedssekretær

Birthe E. Høyer, bibliotekar.

Lone Klint Jakobsen, sekretær

Søren Duedahl Nissen, it-superbruger

Tegnere

Thomas Hjejle Bredsdorf.

Malgorzata Hansen

Poul Wöhliche

Studenter

Mads Lou Bendtsen

Sandie Holst

Rune Mørup Greve Pommer

Severin Tobias Mortensen

Dan Rasmus Winther

PROJEKTER

Forhistorisk arkæologi

Afsluttede projekter

Titel: Uldens udvikling i bronzealderens Danmark set i forhold til det øvrige Skandinavien og Central Europa
--

2. *Beskrivelse af projektets formål og aktiviteter*

Formålet med projektet er at analysere et udvalg af danske bronzealder tekstiler med en fiberanalysemetode, som kan give nye informationer om fiberkvalitet samt sortering og klargøring af ulden til spinning. Samtidig skal disse og et mindre antal svenske og centraleuropæiske bronzealder tekstiler gendannes for at undersøge om tekstilerne er produceret af uld fra de samme fåreracer.

The common aim of this research programme is to make fibre analysis of a selection of Danish Bronze Age textiles with a method that can give new information about fibre quality, sorting and preparation methods. Some of the Danish samples and a few samples from Sweden and Central Europe will be selected for DNA analysis in order to see if the European Bronze Age textiles were produced from wool deriving from the same type of sheep.

3. *Projektansvarlig:* Ulla Mannering, seniorforsker/senior researcher

4. *Projektets varighed:* 01.11.2012 -31.10.2014.

5. *Finansiering:* 394.000 DKK, Kulturministeriets Forskningspulje

6. *Eksterne samarbejdspartnere:* Antoinette Rast-Eicher, Ph.D, ArcheoTex Büro für archäologische Textiles, Kirchweg 58, CH – 8755 Ennenda, Schweiz.

7. *Projektets status:* afsluttet

Titel: Ændringer i den materielle kultur i relation til madtilberedning i tidlig middelalder (1000-1300) med særligt henblik på Nordatlanten

2. *Beskrivelse af projektets formål og aktiviteter*

Projektmodning med henblik på forskningsprojekt om madkultur og kostforandringer i det østlige Nordatlanten: Vestnorge, Færøerne, Island, Shetlandsøerne, Orkney og Caithness i vikingetid og tidlig middelalder. Der er i 2015 søgt et års lønmidler.

3. *Projektansvarlig:* Projektseniorforsker Ditlev Mahler

4. *Projektets varighed:* 01.02.2014 - 31.03.2014.

5. *Finansiering:* 164.912, Kulturministeriets Forskningspulje

6. *Eksterne samarbejdspartnere:* Prof. Ingvild Øye, Universitetet i Bergen; Museuminspektør A.-C. Larsen, Trelleborg; Museumsinspektør S. V. Arge, Føroya Fornminnisavn

7. *Projektets status:* afsluttet

Titel: Landbruget på grænsen – agrarsamfundenes ekspansion og kompleksitet i neolitikum og bronzealderen i Skandinavien

2. *Beskrivelse af projektets formål og aktiviteter*

Målsætningen for projektet er at undersøge hastigheden af neolitiseringsprocessen med fokus på agrarsamfundenes ekspansion i Skandinavien for at belyse kompleksiteten i transformationen fra jæger-samler-samfund til et agrarsamfund i neolitikum og bronzealderen. Formålet er at nå frem til en mere nuanceret forståelse af de forandringer som fulgte med neolitiseringsprocessen i Skandinavien. Hovedaktiviteten i projektet er at udarbejde en afhandling med henblik på erhvervelse af Ph.d-graden.

3. *Projektansvarlig:* Ph.d.-studerende Lasse Sørensen

4. *Projektets varighed:* 01.09.201 – 25.10.2014.

5. *Finansiering:* 662.730 Kulturministeriet, desuden Augustinusfonden (Nordlige Verdener)

6. *Eksterne samarbejdspartnere:* Prof. dr. phil. Klavs Randsborg, hovedvejleder på ph.d.-projektet Københavns Universitet, Saxo-instituttet. Dr. phil. Flemming Kaul er medvejleder på ph.d.-projektet.

7. *Projektets status:* afsluttet

Igangværende projekter

Titel: Die Funde der älteren Bronzezeit des Nordischen Kreises in Dänemark, Schleswig-Holstein und Niedersachsen.

The Finds from the Early Bronze Age in Denmark, Schleswig-Holstein and Lower Saxony.

2. *Beskrivelse af projektets formål og aktiviteter*

Projektets formål er en systematisk publicering af alle fund fra den ældre bronzetids alder i et bind for hvert amt udstyret med tegninger af genstandene i høj detaljeringsgrad. I 2014 blev der tegnet 115 genstande til bind XIV, 'Randers Amt'.

The purpose of the project is complete publication of all finds from the Early Bronze Age in a volume for each county with highly detailed drawings of the objects. In 2014 115 objects were drawn for vol. XIV, 'Randers County'.

3. *Projektansvarlig:* Forsknings- og Samlingschef Bodil Bundgaard Rasmussen

4. *Projektets varighed:* 01.09.1987 – 31.12.2019.

5. *Finansiering:* For 2014: Nationalmuseet: 403.172 kr., Carlsbergfondet: 440.000 kr.

Akademie der Wissenschaften und der Literatur: 352.845 kr.

6. *Eksterne samarbejdspartnere:* Hovedredaktør/chief editor: Professor K.-H. Willroth, Seminar für Ur- und Frühgeschichte der Georg-August-Universität, Nikolausberger Weg 15, D-37073 Göttingen. kwillro@uni-goettingen.de

7. *Projektets status:* igangværende

Titel: Jernalderen i Nordeuropa. Våbenofferfundene fra Vimose og Nydam.

The Iron Age in Northern Europe. The weapon sacrifices from Vimose and Nydam.

2. *Beskrivelse af projektets formål og aktiviteter*

Den afsluttende del af forskningsprogrammet 'Jernalderen i Nordeuropa', støttet af Carlsbergfondet 2003-2011, omfatter to delprojekter: 1. 'Vimose – de ældste våbenoffer', monografi v. Xenia Pauli Jensen med start 1/1 2014. – 2) 'Jernalderens våbenoffer i Nydam Bog', monografi med flere forfattere under redaktion af Per Kristian Madsen og Poul Otto Nielsen. De første artikler er sendt til oversættelse i november 2013, de resterende i 2014 og 2015.

The final part of the research program 'The Iron Age in Northern Europe', supported by the Carlsberg Foundation 2003-2011, consists of two projects: 1) 'Vimose – the oldest weapon sacrifices', monograph by Xenia Pauli Jensen to begin 1/1 2014. – 2) 'The Iron Age weapon sacrifices in Nydam Bog', monograph with seven authors, edited by Per Kristian Madsen and Poul Otto Nielsen. Papers are being translated into English since November 2013.

3. *Projektansvarlig:* Per Kristian Madsen ass. by Poul Otto Nielsen

4. *Projektets varighed:* 01.01.2013 – 31.12. 2015.

5. *Finansiering:* Carlsbergfondet: 1.280.000 kr., Nationalmuseet til oversættelse: 286.000 kr.

Nationalmuseet til illustrationer: 18.000 kr., ialt: 1.584.000 kr.

6. *Eksterne samarbejdspartnere:*

7. *Projektets status:* igangværende

Titel: Vasagård

2. *Beskrivelse af projektets formål og aktiviteter:*

Udgravning og dokumentation af samlingsplads fra tragtbægerkulturen i tidlig- og mellemneolitikum på Bornholm, bestående af et Sarup-anlæg ca. 3400-3000 f.Kr. efterfulgt af flere palisadeindhegninger fra 2900-2800 f.Kr. omkring et areal på mindst 10 ha. Inden for palisadeindhegningerne er undersøgt 6 stolpekrede, som formodes at have været bygninger til rituelle formål. I den ene af dem er fundet fragmenter af dekoreret lerklining. Resultaterne af denne udgravning indgår i planerne for publicering af de to samlingspladser fra sen tragtbægerkultur på Bornholm, Rispebjerg og Vasagård, samt i planer for publicering af de formodede runde kultbygninger, som er udgravet ved Ndr. Grødbygård, Vasagård og Rispebjerg.

3. *Projektansvarlig:* Poul Otto Nielsen, museumsinspektør, mag.art.

4. *Projektets varighed:* 01.08.2012 – 30.09. 2015.
5. *Finansiering:* Tilskud fra Kulturstyrelsens pulje til dyrkningstruede arkæologiske lokaliteter. 2012: 220.300 kr., 2013: 268.670 kr., 2014: 498.424 kr., 2015: 276.000 kr.
6. *Eksterne samarbejdspartnere:* Finn Ole Nielsen, chefarkæolog, mag.art., Bornholms Museum, Sct. Mortensgade 29, 3700 Rønne.
7. *Projektets status:* igangværende

Titel: Broen over Ravning Enge

2. *Beskrivelse af projektets formål og aktiviteter:*
Publicering af tidligere udgravninger og nye undersøgelser.
3. *Projektansvarlig:* Peter Pentz, museumsinspektør, fil. dr.
4. *Projektets varighed:* 01.08.2009 - 01.12.2016.
5. *Finansiering:* 325.000, Farumgård-fonden, 55.000, Jellingprojektet
6. *Eksterne samarbejdspartnere:*
7. *Projektets status:* igangværende

Titel: Viking Unst Projektet

Belmont – en multiperiodisk norrøn bebyggelse med en kompleks økonomi

2. *Beskrivelse af projektets formål og aktiviteter:*
Et internationalt, tværvideenskabeligt forskningsprojekt om vikingernes ekspansion og bosættelser i det nordatlantiske område. Projektet omfatter bl.a. undersøgelser af bebyggelseskomplekser og nauster. Formålet er at kortlægge de norrøne bosættelsesstrukturer samt økonomiske og ressourcemæssige vilkår på Shetland/ Nordatlanten i vikingetiden og den tidlige middelalder. Der er lokaliseret næsten 50 nye bosættelser fra vik./tidl.ma. Tre norrøne bebyggelser bl.a. Belmont er delvis undersøgt. I projektet deltager foruden Trelleborg/Nationalmuseet også Københavns Universitet, Bradford University, University of Aberdeen og Sterling University, Historic Scotland og Shetland Amenity Trust. Foreløbige resultater er publiceret i 2013.
3. *Projektansvarlig:* Overinspektør Anne-Christine Larsen
4. *Projektets varighed:* 01.07.2006-
Projektet har haft flere undersøgelseskampagner, men har ikke fastlagt en slutdato.
5. *Finansiering:* Projektet er indtil nu blevet finansieret af de skotske myndigheder, hovedsagelig Shetland Amenity Trust, Historic Scotland, EU midler, Kulturstyrelsen og det daværende Sydvestsjælland Museum (nu Museum Vestsjælland)
6. *Eksterne samarbejdspartnere:* Museum Director Jimmy Moncrieff og Shetland Archaeologist Val Turner, Shetland Amenity Trust, Shetland Museum and Achieves, Professor Kevin Edwards, University of Aberdeen og Museum Vestsjælland
7. *Projektets status:* igangværende

Titel: Udgravningen ved Hoby.

2. *Beskrivelse af projektets formål og aktiviteter*
Udgravningen af bopladsområdet ved Hoby fra ældre jernalder.
3. *Projektansvarlig:* Susanne Klingenberg – udgravningsleder.
4. *Projektets varighed:* 2013-2015.
5. *Finansiering:* Bevilling fra Kulturstyrelsen på 400.000,00 kr. hertil kommer medfinansiering fra Nationalmuseet og Museum Lolland-Falster i form af udstyr og bemanning.
6. *Eksterne samarbejdspartnere:* Museum Lolland-Falster, Nykøbing Falster.
7. *Projektets status:* igangværende

Titel: Textile Crafts and Cultures

2. *Beskrivelse af projektets formål og aktiviteter*

The common aim of the research programme is to investigate *the development of northern European textile and skin production until c. AD 400* by combining various approaches and methods in archaeology, history, conservation and the natural sciences and to focus on the environment and the long-term strategies, from breeding sheep and cultivating textile crops to the international trade and exchange in textiles and their final destination in bogs, settlements and graves. Within the research programme several activities will take place: Scandinavian prehistoric costume, Landscape of textile production and Strontium isotopes - provenance and possible trading routes.

3. *Projektansvarlig*: Ulla Mannering, seniorforsker/senior researcher

4. *Projektets varighed*: 01.07.2010 -31.06.2016.

5. *Finansiering*: Danmarks Grundforskningsfonds Center for Tekstilforskning/The Danish National Research Foundation's Centre for Textile Research

6. *Eksterne samarbejdspartnere*:

7. *Projektets status*: igangværende

Klassisk arkæologi

Afsluttede projekter

Titel: Gods and Garments. Textiles in Greek Sanctuaries in the 7th to the 1st Centuries BC

2. *Beskrivelse af projektets formål og aktiviteter*: Ph.d. afhandling.

3. *Projektansvarlig*: Cecilie Brøns

4. *Projektets varighed*: 01.09.2011 – 31.10.2014.

5. *Finansiering*: Center for Tekstilforskning (CTR) og Kulturministeriets forskningspulje.

6. *Eksterne samarbejdspartnere*: Marie-Louise Nosch, Professor MSO, CTR.

7. *Projektets status*: afsluttet

Nye projekter

Titel: Greek Votive Terracotta Figurines

2. *Beskrivelse af projektets formål og aktiviteter*:

Ph.d.-projektet har til formål at studere brugen af terrakotta figuriner som votivofringer i græske helligdommen i perioden ca. 600 – 31 f.Kr. Figurinerne symboliserer en votivgruppe, hvis formål først og fremmest er symbolsk, og hvis betingelser for brug og fremstilling dermed adskiller sig væsentligt fra andre mindre votiver, der typisk består af hvad der må betegnes som brugsgenstande. Hvorledes de blev produceret, erhvervet, brugt i dedikationer og placeret centralt i helligdomme, for derefter typisk at deponeres i dertil indrettede depoter med andre mindre votiver, er derfor central viden for forståelsen af den græske, antikke kultpraksis.

3. *Projektansvarlig*: Ph.d.-studerende. mag.art. Sanne Hoffmann

4. *Projektets varighed*: 01.02.2014- 31.01.2017.

5. *Finansiering*: Kulturministeriets Forskningsudvalg, Aarhus Universitet, Nationalmuseet.

6. *Eksterne samarbejdspartnere*: Århus Universitet

7. *Projektets status*: nyt

PUBLIKATIONER

Forhistorisk arkæologi

Bidrag til tidsskrift/avis

ANDERSSON STRAND, EVA: Christiansen, Carol A.; Grömer, Karina; Mannering, Ulla; Rothe, Ursula (red.): *Archaeological Textiles Review* 56, Copenhagen, 2014.

AXBOE, MORTEN: Guldbrakteater fra Stavnsager. *Museum Østjylland Årbog 2013*, p. 112-121, 2014

BAASTRUP, MARIA PANUM: Continental and Insular Import in Viking Age Denmark: Distribution and Circulation. *Zeitschrift für Archaeologie des Mittelalters*, Vol. 2013, Nr. 41, p. 85-207, 2014.

FREI, KARIN MARGARITA: Pentz, Peter; Larsen, Anne Christine: Tændernes tale – om Trelleborgs vikinger. *Nationalmuseets Arbejdsmark*, p. 200-211, 2014.

IMER, LISBETH: Pentz, Peter; Rasmussen, Anders: Dette er en hammer. *Skalk*, 4, p. 16-17. 2014.

KAUL, FLEMMING & RØNNE, PREBEN: Bronzes, farms and rock art. The agrarian expansion of North Norway. *Adoranten 201*, p. 25-56, 2014.

KAUL, FLEMMING: Vom ewigen Kreislauf der Sonne. *Archäologie in Deutschland* 2, 2014: s. 32-35.

KAUL, FLEMMING: Ideer på Vandring. *Skalk* nr. 3, p. 14-23, 2014.

KAUL, FLEMMING: Book Review. "Joakim Wehlin: *Östersjöns Skeppssättningar. Monument och mötesplatser under yngre bronsålder*. Gotarc Serie B. Gothenburg Archaeological Theses 59, Göteborgs Universitet, Göteborg 2013. 393 pages, richly illustrated, with summary in English. ISSN 0282-6860, ISBN 078-91 -85245-51-8." In: Proceedings of the Prehistoric Society, online (<http://www.prehistoricsociety.org/publications/reviews/>), The Prehistoric Society. 4 pages. 2014.

MANNERING, ULLA: Man or Woman? – perception of gender through costume. *Danish Journal of Archaeology* 2013 vol. 2, issue 1+2, <http://dx.doi.org/10.1080/21662282.2012.760893>, p. 79-86, 2014.

PENTZ, PETER: En romersk drukkenbolt på Falster. *Sfinx*, 4, p. 162-165, 2014.

PENTZ, PETER: De lange skibes tid. *Skalk*, 3, p. 6-10. 2014.

PENTZ, PETER: Detektorfund fra Falster. *Fund og Fortid*, 2, p. 9, 2014.

SKALS, IRENE; Mannering, Ulla: Investigating Wool Fibres from Danish Prehistoric Textiles. *Archaeological Textiles Review* 56", p. 24-34, 2014.

VARBERG, JEANETTE; Gratuze, Bernard & Kaul, Flemming, 2014: Glasvejen. *Skalk* 2014, nr. 5, p. 20-30.

ØRSTED BRANDT, LUISE; Schmidt, Anne Lisbeth; Mannering, Ulla; Sarret, Mathilde; Kelstrup, Christian D.; Olsen, Jesper V.; Cappellini, Enrico: Species identification of Archaeological Skin Objects from Danish bogs: Comparison between Mass Spectrometry-Based Sequencing and

Microscopy-Based Methods. PLOS ONE, September 2014, Volume 9, Issue 9, e106875, p. 1-10, 2014.

Bog/antologi/afhandling/rapport

NIELSEN, POUL OTTO; Nielsen, Finn Ole S.; Adamsen, Christian (red.): Solstensøen. På sporet af Bornholms bondestenalder. Udg. af Bornholms Museum, Nationalmuseet og Wormianum, Rønne, 2014. 191 pp.

WILLIAMS, GARETH, PENTZ, PETER og Wemhoff, Matthias (eds.): *Die Wikinger*. München. Hirmer Verlag 2014. 400 pp.

Bidrag til bog/antologi/rapport

ANDERSSON STRAND, EVA; Mannering, Ulla: An exceptional woman from Birka. In Bergerbrant, S.; Fossøy, S. H. (red.). *A Stitch in Time. Essays in Honour of Lise Bender Jørgensen*, Gothenburg University, GOTARC Series A. Gothenburg, p. 301-316, 2014.

BAASTRUP, MARIA PANUM. Continental and insular imports in Viking age Denmark – on transcultural competences, actor networks and high-cultural differentiation. In: Gulløv, Hans Christian. (red.) *Northern Worlds – landscapes, interactions and dynamics Research at the National Museum of Denmark Proceedings of the Northern Worlds Conference Copenhagen 28-30 November 2012*. PNM Publications from the National Museum Studies in Archaeology & History Vol. 22. Copenhagen. p. 353-367, 2014.

BAASTRUP, MARIA PANUM: At skille fårene fra bukkene: vikingetidens transkulturelle kompetencer og netværk. In: Lyngstrøm, Henriette & Sonne, Lasse (red.). *Vikingetidens aristokratiske miljøer*. København. p. 61-68, 2014.

KAUL, FLEMMING: The not so ugly duckling – an essay of meaning. In: C. Gosden, S. Crawford & K. Ulmschneider (eds), *Celtic Art in Europe. Making Connections. Essays in honour of Vincent Megaw on his 80th birthday*. Oxbow Press, Oxford, p. 105-112. 2014

KAUL, FLEMMING: The northernmost rock carvings belonging to the Scandinavian Bronze Age tradition. In: H.C. Gulløv (ed.), *Northern Worlds – landscapes, interactions and dynamics. Proceedings of the Northern Worlds Conference Copenhagen 28-30 November 2012*. PNM, Publications from the National Museum, Studies in Archaeology and History Vol. 22, Copenhagen: p. 115-128. 2014.

KAUL, FLEMMING: Bronze Age gold from Denmark. In: H. Meller, R. Risch & E. Pernicka (eds), *Metalle der Macht – Frühes Gold und Silber/Metals of power – Early gold and silver. 6. Mitteldeutscher Archäologentag vom 17. bis 19. Oktober 2013 in Halle (Saale)*. Tagungen des Landesmuseum für Vorgeschichte Halle, Band 11, Halle (Saale), p. 885-902, 2014.

MANNERING, ULLA: The Kaftan: An unusual textile encounter in the Scandinavian Late Iron Age. In Nosch, M.L.; Zhao, F.; Varadarajan, L. (red.). *Global Textile Encounters*, Ancient Textiles Series 20, Oxford, p. 33-36, 2014.

MANNERING, ULLA; Irene Skals: Textiles and Fabrics: Conservation and Preservation. In: Smith, C. (red.). *Encyclopedia of Global Archaeology*, Vol. 11. New York: Springer, p. 7282-7287, 2014.

NIELSEN, POUL OTTO; Nielsen, Finn Ole S.: De første bønder på Bornholm. In: Nielsen, P.O.; Nielsen, F.O.S.; Adamsen, C. (red.). *Solstensøen. På sporet af Bornholms bondestenalder*. Udg. af Bornholms Museum, Nationalmuseet og Wormianum, Rønne, p. 15-46, 2014.

NIELSEN, POUL OTTO; Nielsen, Finn Ole S.; Thorsen, Michael S.: Vasagård, stenalderbøndernes samlingsplads ved Læsåen. In: Nielsen, P.O.; Nielsen, F.O.S.; Adamsen, C. (red.). *Solstensøen. På sporet af Bornholms bondestenalder*. Udg. af Bornholms Museum, Nationalmuseet og Wormianum, Rønne, p. 81-106, 2014.

NIELSEN, POUL OTTO; Nielsen, Finn Ole S.; Thorsen, Michael S.: Rispebjerg, en centralplads fra sen tragt bægerkultur. In: Nielsen, P.O.; Nielsen, F.O.S.; Adamsen, C. (red.). *Solstensøen. På sporet af Bornholms bondestenalder*. Udg. af Bornholms Museum, Nationalmuseet og Wormianum, Rønne, p. 107-118, 2014.

NIELSEN, POUL OTTO; Nielsen, Finn Ole S.: Grødby, toskibede huse og runde anlæg. In: Nielsen, P.O.; Nielsen, F.O.S.; Adamsen, C. (red.). *Solstensøen. På sporet af Bornholms bondestenalder*. Udg. af Bornholms Museum, Nationalmuseet og Wormianum, Rønne, p. 119-150, 2014.

NIELSEN, POUL OTTO; Paulsen, Harm: At bygge og bo i et stenalderhus. In: Nielsen, P.O.; Nielsen, F.O.S.; Adamsen, C. (red.). *Solstensøen. På sporet af Bornholms bondestenalder*. Udg. af Bornholms Museum, Nationalmuseet og Wormianum, Rønne, p. 151-158, 2014.

NIELSEN, POUL OTTO; Nielsen, Finn Ole S.: Limensgård, storbyggeri i flere faser. In: Nielsen, P.O.; Nielsen, F.O.S.; Adamsen, C. (red.). *Solstensøen. På sporet af Bornholms bondestenalder*. Udg. af Bornholms Museum, Nationalmuseet og Wormianum, Rønne, p. 159-186, 2014.

PENTZ, PETER; Price, Neil: Das Frauengrab in Fyrkat, in Williams, Gareth, Pentz, Peter og Wemhoff, Matthias (eds.): *Die Wikinger*, p. 196-198. 2014.

PENTZ, PETER; Die Schiffe der Wikinger, in Williams, Gareth, Pentz, Peter og Wemhoff, Matthias (eds.): *Die Wikinger*, p. 202-228. 2014.

PENTZ, PETER; One-Handled Cup. In *Hygieia. Health, illness and Treatment from Homer to Galen*, Nicholas Stampolidis og Yorgos Tassoulas (red.), p. 159-160. Athen, 2014.

PENTZ, PETER; Erik 1. Ejegod og Bodil. Kryger, Karin (red.), *Danske Kongegrave I-III*, Tusculanum, København, p. 211-216, 2014.

Konferencebidrag

MAHLER, DITLEV L., 2014: Shetland – the Border of Farming 4000-3000 BC, *Northern Worlds – Landscapes, Interactions and Dynamics. Research at the National Museum*. Proceedings of the Northern Worlds Conference Copenhagen 28-30 November 2012, Gulløv, H. C. (ed.), Publications from the National Museum Studies in Archaeology Vol. 22, p. 49-66, 2014.

Klassisk og nærorientalsk arkæologi, ægyptologi mm.

Bidrag til tidsskrift/avis

BRØNS, CECILIE; Textiles and Temple Inventories. Detecting an Invisible Votive Tradition in Greek Sanctuaries in the 1st Millennium BC. In: Rathje, A. et al. (red), *Tradition. Transmission of Culture in the Ancient World, Acta Hyperborea* 14, p.43-84, 2014.

LUND, JOHN: Frederik von Scholtens akvareller og tegninger fra Grækenland, 1824-29, *Nationalmuseets Arbejdsmark*, p. 112-127, 2014.

LUND, JOHN: Cypriot lagynoi with a funnel shaped mouth and a twisted handle, *Studies in ancient art and civilization* 17, p. 255-272, 2013 [2014], 2014.

LUND, JOHN; Poblome, Jeroen, Malfitana, Daniele, Breaking the “Great Curse of Archaeology: Editorial Preface, *HEROM – Journal on Hellenistic and Roman Material Culture* 3, p. 7-10, 2014.

Bog/ antologi/afhandling/rapport

BRØNS, CECILIE: Gods and Garments. Textiles in Greek Sanctuaries in the 1st Millennium BC. PhD dissertation, University of Copenhagen. 2014.

SCHIERUP, STINE; Sabetai, Victoria (redaktører): *The Regional Production of Red-figure Pottery: Greece, Magna Graecia and Etruria*, Gösta Enbom Monographs 4, Aarhus University Press, 2014.

Bidrag til bog/ antologi/rapport

BRØNS, CECILIE: Representation and Realities. Fibulas and pins in Greek and Near Eastern Iconography. In Nosch, M.-L.; Harlow, M. (red.), *Interdisciplinary Studies in Textiles and Dress in Antiquity* vol. I. Oxford 2014.

LUND, JOHN; Bodil Bundgaard Rasmussen, Fouilles et explorations danoises à Rhodes, In: Coulié, A.; Filimonos-Tsopotou, M. (red.), *Rhodes: une île grecque aux portes de l’Orient Xve-V3 siècles avant J.-C.* Paris, p. 42-47, 2014.

LUND, JOHN, Les fouilles danoises dans le sanctuaire d’Athéna à Lindos, in: Coulié, A.; Filimonos-Tsopotou, M. (red.), *Rhodes: une île grecque aux portes de l’Orient Xve-V3 siècles avant J.-C.* Paris, p. 47-49, 2014.

LUND, JOHN, Tête d’une statue de jeune femme; Partie supérieure d’une figure de femme avec tympan; Lion; Figure de femme; Coquillage à motifs gravés; Creature hybride jouant de la lyre; Statuette d’un joueur d’aulos; Sphinx assis ; Fragment d’une kylix; Vase en forme de pied, , in: Coulié, A.; Filimonos-Tsopotou, M. (red.), *Rhodes: une île grecque aux portes de l’Orient Xve-V3 siècles avant J.-C.*, p. 162 -163 no. 12-1; p. 164 no. 12-4 no. 12-3 ;p. 164-165 nos. 12-3 and 4; p. 206-207 no. 35 ; p. 208-209 no. 36; p. 214 no. 43; p. 215 no. 44 ; p. 222 no. 52-1; p. 245 no. 82-2; 254 no. 92, 2014.

LUND, JOHN, Cauldron with bull’s-head attachments; Striding deity with a conical headdress; Relief panel with an offering scene in Egyptian style, in: Aruz, J.; Graff, S.B.; Rakic, Y. (red.), *Assyria to Iberia at the Dawn of the Classical Age*. The Metropolitan Museum of Art. New York, p. 281 no. 154; p. 303 nos. 174- 175, 2014.

LUND, JOHN, The Relationship between Archaeology and Philology in Denmark in the First Half of the 19th Century Seen through the Lens of Friederich Münter, Peter Oluf Brøndsted and Christian Jürgensen Thomsen, in: Mordvintseva, V., Härke, H., Shevchenko, T. (red.), *Achaeological and Linguistic Research. Materials of the Humboldt-Conference (Simferopol – Yalta, 20–23 September, 2012)*. Kyiv, p. 19-28, 2014.

RASMUSSEN, BODIL BUNDGAARD: The Royal Vasecabinet in Copenhagen. Its Creation, Early Inventories and Publications. In: *Stefan Schmidt (red.) Sammeln. Ordnen. Publizieren. Corpus Vasorum Antiquorum Deutschland, Bayrische Akademie der Wissenschaften. München 2014*, 87-96, 2014.

RASMUSSEN, BODIL BUNDGAARD; Lund, John: Fouilles et explorations danoises à Rhodes (with John Lund), in: Coulié, A. & Filimonos-Tsopotou, M. (eds.) with the collaboration of Pedel-Imbaud, S. & Patsiada, V: *Rhodes: une île grecque aux portes de l'Orient Xve-V3 siècles avant J.-C. Paris*, 42-47, 2014.

SCHIERUP, STINE: Katalogtekster, samt afsnit om 'Vroulia' og 'Exochi', In: Anne Coulie; Melina Filimonos-Tsopotou (eds.): *Rhodes une île grecque aux portes de l'Orient XVe-Ve Siècle Avant J.-C.*, Musée du Louvre, 49-50, cat. nos.13.1-15.8, 2014.

SCHIERUP, STINE; Sabetai, Victoria: Introduction , In: Schierup, Stine; Sabetai, Victoria: *The Regional Production of Red-figure Pottery: Greece, Magna Graecia and Etruria, Gösta Enbom Monographs 4*, Aarhus University Press, 7-11, 2014.

SCHIERUP, STINE: Patterns of Use in Early Metapontine Red-figure Pottery: distribution, shapes and iconography, In: Schierup, Stine; Sabetai, Victoria: *The Regional Production of Red-figure Pottery: Greece, Magna Graecia and Etruria, Gösta Enbom Monographs 4*, Aarhus University Press, 191-216, 2014.

Konferencebidrag

LUND, JOHN, A Pergamene (?) *modiolus* in the National Museum of Denmark, in: Meyza, H. (red.), *Late Hellenistic to Mediaeval Fine Wares of the Aegean Coast of Anatolia: Their Production, Imitation and Use*, Travaux de l'Institut des cultures méditerranéennes et orientales de l'Académie polonaise des sciences I. Varsovie, p. 41-46, 2014.

LUND, JOHN, Tunisia under Danish eyes: The role of Christian Tuxen Falbe and other Danes in the incipient archaeological exploration of Tunisia, in: Dridi, H.; Mezzolani, A. (red.), *Under Western Eyes. Approches occidentales de l'archéologie nord-africaine (XIXe-XXe siècles)*. Bologne, p. 33-49, 2014.

LUND, JOHN, Pots and politics: reflexions on the circulation of pottery in the Ptolemaic and Seleucid kingdoms, in: Guldager Bilde, P.; Lawall, M.L. (red.), *Pottery, Peoples and Places: Study and Interpretations of Late Hellenistic Pottery*, Black Sea Studies 16. Aarhus, p. 297-305, 2014.

LUND, JOHN; Jeroen Poblome; Daniele Malfitana, It's complicated ... Past cultural identity and plain broken pottery, *Rei Cretariae Favtorum Acta* 43, p. 1-7, 2014.

Middelalder, Renæssance og Numismatik

Forskningsområder

Middelalder, Renæssance og Numismatik dækker perioden fra jernalder/vikingetid til nutid, når det gælder numismatik og runologi og fra vikingetid til nutid, når det gælder udforskningen af den kirkelige kulturarv. Samlingen Danmarks Middelalder og Renæssance omfatter alene perioden ca. 1000-1660.

Forskningsområderne afspejler samlingerne, Den kgl. Mønt- og Medaillesamling og Danmarks Middelalder og Renæssance samt de antikvariske dækningsområder i form af kirkekonsulentvirksomhed og danefæbehandling. Forskningen afspejler således i væsentlig grad Nationalmuseets funktion som landets kulturhistoriske hovedmuseum.

Fokusområderne udgøres af numismatik, danefæ, runologi, kirker, borge og voldsteder samt den norrøne kultur i Nordatlanten, herunder Grønland, fra oldtid til nutid.

Til enheden hører bogværket Danmarks Kirker, Nationalmuseets grundlæggende beskrivelse af de danske kirker, deres kalkmalerier, inventar og gravminder. Værket, som er Danmarks største bogværk, har været under udgivelse siden 1933 og dækker op mod 2/3 af landet.

Medarbejdernes deltagelse i konferencer

ANDERSEN, MICHAEL

Nordisk Numismatisk Unionsmøde, Helsingfors, 23.5-25.5.

ARNEBORG, JETTE

Harbours of the North Atlantic. Workshop med indlæg og diskussion. Edinburgh 10.2–14.2.

Nye lande – Nye muligheder: *Koloniseringen af Nordatlanten*. Foredrag og mundtlige bidrag.

Vikingskibsmuseets Venner, Roskilde 20.2.

Viking Settlement in Greenland – Natural Challenges – Human responses. *European Science Open Forum*.

Foredrag og mundtlige bidrag. København 23.6.

Treasures of the North Atlantic. *Science in the City*. Foredrag og mundtlige bidrag. København 24.6.

Nordboer og Skrællinger – Ekspansionen mod vest. Foredrag og mundtlige bidrag.

Folkeuniversitetet, Odense 9.10.

NABO-LTVTP. Workshop med indlæg og diskussion. Tempe, USA. Med foredrag 25.10-31.10.

CyberInfraStructure. Workshop, seminar og kursus. Deltager med indlæg og diskussion.

Washington, USA. 4.12–10.12.

BERTELSEN, THOMAS

Nationalmuseets undersøgelser af Jelling kirke. Middelaldercirklen, Københavns Universitet 24.4.

Hvor er kirken? Nyt lys over Sorø Benediktinerkloster, Soransk Samfund og Stiftelsen af Sorø Akademi. 24.8.

Primære og sekundære apsider i Danmarks romanske kirkebyggeri, Apsisseminar, Hallaröd, Sverige, 17.9.

Kirken i koret, Nationalmuseets undersøgelser af Jelling kirke, Historisk-Filologisk Selskab, København, 5.10.

Arkitekturens veje. Arkitekturudveksling mellem land og by i senmiddelalderen, Landsby-puljen 2014, Aarhus Universitet, 10.10.

Danmarks Kirker 2014, ODM-mødet, Kolding, 12.11-14.11.

CHRISTENSEN, ANDERS CHRISTIAN

RHX-datering av keramik, Stockholm 11.3.

Nyt om Borbjerg og Hogager kirker og lidt om Danmarks Kirker, Foredrag i Borbjerg kirke. 12.11.

ENGBERG, NILS

Øresundsbyerne fra urbanisering til renæssancen. Konference i Helsingør og Helsingborg, 12.3-14.3. Bidrag: afsluttende evaluering af forskningsindhold og perspektiver.

Borgforskerforum i Vordingborg 28.4: ærkebiskoppens borg, Land & By i middelalderen, København 24.10–26.10. Medarrangør. Castella Maris Baltici konference i Lodz, Polen, 23.5 – 30.5. Chateau Gaillard 26. konference i Bad Neustadt a.d. Saale, Tyskland, 23.8–30.8.

Ny datering af Hammershus, ærkebiskoppensborg, Land & By i middelalderen, København 24.10–26.10. Medarrangør.

ETTING, VIVIAN

Castella Maris Baltici. Lodz, Polen 26.5–30.5.

Chateau Gaillard. Bad Neustadt, Tyskland 23.8 – 31.8.

Borgforskerforum. Arrangeret med foreningen 'Magt, borg og landskab'. Helsingborg, Sverige 27.4.

IMER, LISBETH

Middelalderens blyamuletter. Danefædag på Nationalmuseet, 31.1.

Middelalderens blyamuletter. Oldskriftselskabet, 11.2.

Syddansk Universitet. Seminar om amuletter. Med foredrag, 26.3.

Runer i landskabet HARJA, Fyn. Med foredrag, 3.5.

Eight International Symposium on Runes and Runic Inscriptions, Nyköping. Med foredrag. 31.8- 4.9.

Danmarks Runesten. Dansk Selskab for Oldtids- og Middelalderforskning, 6.10.

Rundt om runer. Hørsholm amatørarkæologiske forening, 12.11.

JOHANNSSEN, BIRGITTE BØGGILD

Making Room for Order. Court Ordinances as a Source for Understanding Space at Early Modern Princely Residence. Kalmar Universitet. Chair for sessionen: "Court Ordinances: Keepers of Tradition or Motors of Invention".

Foredrag i Borbjerg kirke i anledning af udgivelsen af Ringkøbing Amt.

JÜRGENSEN, MARTIN WANGSGAARD

Jørgen Friis. Bispen som stifter. Borgseminar, Spøttrup. 22.5.

St George in Scandinavia. Leeds International Medieval Congress, Leeds University, England, 7.7-10.7.

Mellem Dogmatik og Magi: *Træskomagerens billedverden*. Afskedsseminar for Leif Søndergaard, Odense Universitet. 25.8.

Fromme Gaver – Møntudveksling og Kirkerum. Money and Religion. Workshop, Visby Højskole, Sverige, 4.11-8.11.

KJÆR, ULLA

Herregårdspuljen. *Studietur til Sjællandske herregårde*. 28.4 – 29.4.

Palatium konferencen *Looking for Leisure*. Foredrag *Two Cases of Reuse and spolia in Early Modern Danish Architecture of Leisure*. Prag 5.6 – 7.6.

FRH (Future for Religious Heritage)-konferencen. *Sustaining Europe's rural religious heritage*.

Foredrag *The future of Danish rural churches*. Halle 29.10 – 1.11.

Foredrag i Sankt Lukas kirke, Frederiksberg; i Davidskirken, København; for Danske Kirkers Råd; Lyngby Samfundshøjskole; Odd Fellow-logen, Roskilde; Museumsmandsforeningen og Folkeuniversitetet.

Medvirken i TV-serie: Dansk Kunst i 1000 år (DRK) med formidling i perioden 1536-1766.

MOESGAARD, JENS CHRISTIAN

Ørestad Gymnasium. Foredrag om vikinger. 17.1.

AOF Slagelse. Foredrag om møntprägning i Slagelse og Ringsted. 19.2.

Projektet Money and Religion, Det norske Forskningsråd, Trondhjem. Fremlæggelse igangværende arbejde vedr. Oldrup og Ulv ødekirker. 31.3.

Nordisk Numismatisk Unionsmøde, Helsingfors, 23/5-25/5.

Møntsamlings Venneselskab. Foredrag Normannisk vikingemønt. 13.6.

Projektet Money and Religion, Det norske Forskningsråd, Oslo. Deltagelse i kursus i GIS. 16.6.

Videnskabsfestival på Carlsberg, Det franske Kulturinstituts stand. Foredrag om Vikingerne i Normandiet. 23.6.

Cambridge University, symposium om Karolingerrigets grænse og naboer. Foredrag om Karolingermønter i Danmark. 6.7.

Istanbul, European Association of Archaeologists. Money and Religion. Foredrag om hulpenninge i danske kirkefund. 12.9.

Projektet Money and Religion, Det norske Forskningsråd, Visby. Fremlæggelse igangværende arbejde vedr. Oldrup og Ulv ødekirker. 6.11.

Hamburg. Foredrag om Harald Blåtands møntvæsen. 18.11.

Universitetet i Caen, Vikingeseminar. Foredrag om normannernes mønter. 26.11.

MÄRCHER, MICHAEL

Beyond the Frontier, within the frontier. Movements and controls in the Mediterranean Sea and the Atlantic Ocean (XVI-XVII century), Lissabon 29.1–31.1.

When Orient and Occident meet. Asian Conference on Arts & Humanities, Osaka, 31.3–8.4.

Earl J. Hamilton: Influence and legacy eight decades after American Treasure and the Price Revolution in Spain, 1501-1650, London 6.5–7.5.

PEDERSEN, ANNE

Seminar om Ostkustbana-projektet, Gamla Uppsala 26.3-27.3.

The Vikings and Ireland – New Archaeological Discoveries Seminar, The National Museum of Ireland, Dublin, 24.5.

RENSBRO, HENRIETTE

Kirkestandsættelser og kirkekonsulentarbejde for tele-slynge montører, Ballerup Menighedshus, 5.2.

Arkæologiske spor efter aktiviteter i kor og apsis gennem tiden, Hallaröd sognehus, Sverige, 17.9.

Kirkearkæologi i Danmark, før og nu, Trondhjem Universitet, Religion & Money, 30.3–1.4.

Sorø Akademi. Seminar om Ås Kloster. Diskussion af fremtidige satsninger i projektet, 14.6.

Kirkearkæologi i Danmark, metodiske udfordringer ved brug af udgravningsresultater i forskning, Istanbul, EAA conference, 9.9-16.9.

Land & By seminar. 14.10–16.10.

Udgravningen i Aggersborg kirke i 1976, Visby Högskola, seminar i forbindelse med projekt Religion & Money, 4.11-8.11.

Afholdte konferencer, symposier, seminarer, workshops (egne)**PEDERSEN, ANNE**

Husbyer – status quo, open questions and perspectives, Nationalmuseet, 19.3-20.3

Erritsø og Lillebælt – projektforberedende workshop arrangeret af Nationalmuseet/VejleMuseerne, 30.10.

Projektaktiviteter under 4 uger

JÜRGENSEN, MARTIN WANGSGAARD

Ora Pro Nobis I. Med foredrag: *Spaces of Devotion: Patterns and differences within the Danish realm*. Københavns Universitet, 3.3-4.3.

Ny kirkeforskning. Seminar, Nationalmuseet, 3.12.

PEDERSEN, ANNE

Projektforberejdelse: Lillebæltsprojektet – Et tværfagligt vikinge- og middelalderprojekt ved Lillebælt. I samarbejde med VejleMuseerne.

RENSBRO, HENRIETTE

Erfaringsudveksling med Malmö Länsstyrelses sagsbehandlere (kirkesager), København, 3. marts
Photoshop kursus, 4D, København, 10.3-11.3.

Erfaringsudveksling med Malmö Länsstyrelses sagsbehandlere, Malmø, 8.9.

Bedømmelsesvirksomhed, censorvirksomhed og andre videnskabelige tillidshverv

ANDERSEN, MICHAEL

Formand for censorkorps for Middelalder- og Renæssancearkæologi, Aarhus Universitet
Medlem af redaktionskomiteen for PNM publications from the National Museum

ARNEBORG, JETTE

Censor Grønlands Universitet, Nuuk.

Guest editor. Journal of the North Atlantic.

Member, Steering committee. Journal of the North Atlantic.

Member, Editorial board, Archaeologia Islandica. Udgives af Fornleifastofnum Islands.

Honorary Fellow – University of Edinburgh, College of Science and Engineering.

Executive member, NABO – North Atlantic BioArchaeological Organization.

Member NABO-LTVTP (Long Term Vulnerability and Transformation Project) network.

Member, network “Building Cyberinfrastructure for Transdisciplinary Research and Visualization of the Long-Term Human Ecodynamics of the North Atlantic”

BERTELSEN, THOMAS

Censor ved Afd. for Middelalder- og Renæssancearkæologi, Aarhus Universitet

Ph.d.-vejleder ved Arkitektskolen, Aarhus.

ENGBERG, NILS

Præsiderende formand for den internationale kongres ”Castella Maris Baltici”

Udpeget medlem af den faglige styregruppe for ”Fortiden set fra himlen – luftfotoarkæologi i Danmark”

Udpeget medlem af den faglige styregruppe for ”Nye arkæologiske undersøgelser på Nyborg slot”

Udpeget medlem af den faglige styregruppe for ”Middelalderborge i Region Midtjylland”

Udpeget medlem af den faglige styregruppe for ”Sjællands middelalder – fokus på landbebyggelsen”

GRINDER-HANSEN, POUL

Censor i historie ved de danske universiteter.

Censor ved turistføreruddannelsen på Roskilde Universitet

IMER, LISBETH

Formand for censorkorps for forhistorisk arkæologi ved Aarhus Universitet, Københavns Universitet og Syddansk Universitet.

JOHANSEN, BIRGITTE BØGGILD

Medlem af The Steering Committee for PALATIUM. Court Residences as Places of Exchange in Late Medieval and Early Modern Europe 1400-1700, under European Science Foundation.

Medlem af bestyrelsen for Selskabet for Københavns Historie.

Medlem af arbejdsgruppen for projektet ”Death in Early Protestant Tradition”, Universitetet i Oslo.
Peer-review af artikel til tidsskriftet RIHA.

KJÆR, ULLA

Medlem af Samlingsrevisionsudvalget, Frederiksborg Slot.

Medlem af advisory board for Bebyggelseshistorisk tidsskrift, Göteborg.

Fast fagfællebedømmer på flere tidsskrifter, blandt andet Architectura.

Opponent ved ph.d.-afhandling (Daniel Johansen: ”Da magten fik et ansigt”) Norwegian University of Science and Technology (NTNU), Trondheim. 14.11.

MOESGAARD, JENS CHRISTIAN

Hovedredaktør, Nordisk Numismatisk Unions Medlemsblad

Videnskabelig komité, ny-ordning af Bayeux-tapet-museet.

Videnskabelig komité, Revue Numismatique, Paris.

Videnskabelig komité, Journal of Archaeological Numismatics, Bruxelles.

PEDERSEN, ANNE

Censor ved Middelalder- og Renæssancearkæologi, Aarhus Universitet.

PLATHE, SISSEL F.

Formand for Selskabet for Kirkelig Kunst.

Dansk Orgelselskab. Medlem af Selskabets repræsentantskab.

RENSBRO, HENRIETTE

Koordinator for fagområde Middelalderarkæologi ved Kulturhistorisk orienteringsmøde 2014.

Medarbejdere inden for forskningsområdet i 2014*Medarbejdere inden for stillingsstrukturen:*

Jette Arneborg, seniorforsker, ph.d.

Nils Engberg, seniorrådgiver

Vivian Etting, seniorforsker

Poul Grinder-Hansen, seniorforsker

Helle Winge Horsnæs, seniorforsker, ph.d.

Lisbeth M. Imer, seniorforsker, ph.d.

Ulla Kjær, seniorforsker, dr.phil.

Jens Christian Moesgaard, seniorforsker

Anne Pedersen, seniorforsker, ph.d.

Michael Märcher, forsker/postdoc, ph.d.

Medarbejdere uden for stillingsstrukturen:

Michael Andersen, forsknings- og samlingschef, ansvarshavende redaktør

Lasse Bendtsen, inventarredaktør

Thomas Bertelsen, bygningsredaktør

Line Maj-Britt Højberg Bjerg, akademisk medarbejder

Anders Christian Christensen, bygningsredaktør

Kirstin Eliassen, bygningsredaktør

Birgitte Bøggild Johannsen, inventarredaktør

Martin Wangsgaard Jürgensen, bygningsredaktør
Rikke Ilsted Kristiansen, inventarredaktør
David Burmeister Kaaring, inventarredaktør
Hans Mikkelsen, museumsinspektør
Ebbe Nyborg, inventarredaktør
Sissel Plathe, redaktør
Niels Jørgen Poulsen, bygningsredaktør
Henriette Rensbro, museumsinspektør
Mogens Vedsø, bygningsredaktør

PROJEKTER

Afsluttede projekter

Titel: Dead Warriors in Living Memory – a study of weapon and equestrian burials in Viking-Age Denmark, AD 800-1000

2. Beskrivelse af projektets formål og aktiviteter:

Publicering af monografi om de danske våben- og ryttergrave fra vikingetiden, en opdatering og engelsk bearbejdning af ph.d. afhandlingen ”Vikingetidens grave med våben og hesteudstyr i det gammeldanske område. Indhold og datering – idé og hensigt”.

3. Projektansvarlig: Seniorforsker, ph.d. Anne Pedersen

4. Projektets varighed: 01.01.2005 – 30.06. 2014.

5. Finansiering: Farumgårdfonden kr. 50.000, Jellingprojektet (finansiering af trykning)

6. Eksterne samarbejdspartnere:

7. Projektets status: afsluttet

Igangværende projekter

Titel: Comparative Islands Ecodynamics – Limits of Sustainability

2. Beskrivelse af projektets formål og aktiviteter:

Projektet Comparative Island Ecodynamics in the North Atlantic skal forbedre vores forståelse af det komplekse samspil mellem mennesket, klimaforandringer og omverdens indflydelse i to nærtstående Skandinaviske samfund: Island og det norrøne Grønland. Mens islændingene overlevede klimaændringer, vulkanudbrud, voldsom jorderosion, epidemiske sygdomme, og barske økonomiske konsekvenser fra verden-systemet i århundreder er det i dag lykkedes at skabe et moderne samfund, som i internationale vurderinger er placeret højt når det gælder livskvalitet. I modsætning hertil opgav deres slægtninge bosætningerne i Grønland allerede i midten af det 15. århundrede CE.

3. Projektansvarlig: Seniorforsker, ph.d. Jette Arneborg

4. Projektets varighed: 01.07.2013 – 31.12.2015.

5. Finansiering: USD 180.000, National Science Foundation

6. Eksterne samarbejdspartnere: Prof. Thomas McGovern, City U New York (PL),

Prof. Andy Dugmore, U Edinburgh, Prof. Orri Vesteinsson, U. Iceland

7. Projektets status: igangværende

Titel: Niels Juel og hans gravmonument i Holmens kirke

2. Beskrivelse af projektets formål og aktiviteter:

I 2012 blev Niels Juels gravmonument i Holmens kirke grundigt restaureret af konservatorer fra

Nationalmuseet. Istandsættelsen, der resulterede i vigtige iagttagelser vedrørende gravmælets materialer, tekniske udførelse og senere ændringer, danner grundlag for udarbejdelsen af en monografi med bidrag fra fire af museets medarbejdere. Værker sigter mod en nyvurdering af det konkrete monument og fokuserer herudover på en analyse af Niels Juels offentlige og private virksomhed samt af hans efterliv som national 'mindested'. Derigennem bidrager det til at belyse den visuelle og litterære iscenesættelse af en politisk heltefigur som redskab for national identitetsdannelse og konstruktion af kollektiv erindring fra Ældre Enevælde til nutiden.

3. *Projektansvarlig*: Redaktør ved Danmarks Kirker Birgitte Bøggild Johannsen

4. *Projektets varighed*: 01.04. 2013 – 08.05. 2015.

5. *Finansiering*: Augustinus Fonden: kr. 650.000

6. *Eksterne samarbejdspartnere*:

7. *Projektets status*: igangværende

Titel: Beyond Scylla and Charybdis. European Courts and Court Residences outside Habsburg and Valois/Bourbon Territories, 1500-1700

Forberedelse, afholdelse og publicering af international conference under ESF-

forskningsprogrammet: PALATIUM, på Nationalmuseet, Det Nationalhistoriske Museum på Frederiksborg og De Danske Kongers Kronologiske Samlinger på Rosenborg, 30. april-2. maj 2012

2. *Beskrivelse af projektets formål og aktiviteter*:

Hofferne udgjorde i tidsrummet 1400-1700 et europæisk netværk, præget af internationale kulturudvekslinger. Forskningsprogrammet PALATIUM fokuserer på den nære forbindelse mellem residenserne, d.v.s de arkitektoniske rammer omkring hoflivet, og den performative praksis, der medvirkede til at regulere adfærden for fyrsterne, deres gæster, hofstab og det omgivende samfund i videste forstand. Gennem en kontekstuel nærlæsning af residensbyggeriets funktioner og arkitekturens iboende signalværdier ønsker programmet at stimulere til tværfaglig nyforskning og et øget internationalt samarbejde. Konferencen i København rettede et særligt søgelys mod hofmiljøerne uden for de etablerede østrigske, spanske og franske 'supermagter'.

3. *Projektansvarlig*: Redaktør ved Danmarks Kirker Birgitte Bøggild Johannsen

4. *Projektets varighed*: 02.01. 2012 – 31.12. 2014.

5. *Finansiering*: European Science Foundation (ESF): EUR 21.6000

Farumgaard Fonden: 44.000 Kr.

6. *Eksterne samarbejdspartnere*: Prof. Krista de Jonge, Chair for PALATIUM,

Katholieke Universitet Leuven krista.dejonge@asro.kuleuven.be, Pro. Konrad Ottenheim, Utrecht Universiteit, Dept. Geschiedenis en Kunstgeschiedenis, k.a.ottenheim@uu.nl

7. *Projektets status*: igangværende

Titel: Hammershus datering – en arkæologisk forundersøgelse på borgen Hammershus på Bornholm

2. *Beskrivelse af projektets formål og aktiviteter*:

Formålet med projektet er at fastlægge, hvornår Hammershus blev anlagt og derigennem bestemme den magtpolitiske baggrund for opførelsen. Udgravningen er del i et større projekt med restaurering af borgruinen og opførelse af et nyt besøgscenter.

3. *Projektansvarlig*: Seniorrådgiver Nils Engberg (udgravningsleder), seniorforsker Vivian Etting

4. *Projektets varighed*: 01.08. 2013 – 2015.

5. *Finansiering*: Finansieret af A.P. Møller & Hustru Chastine Mc-Kinney Møllers Fond til Almene Formaal, som del af det større Hammershus-projekt.

6. *Eksterne samarbejdspartnere*: Chefarkæolog Finn Ole Sonne Nielsen, Bornholms Museum, Rønne; arkitekt, MAA Jørgen Frandsen, Kulturstyrelsen; museumsinspektør Dorthe Wille Jørgensen, Danmarks Borgcenter, Museum Østdanmark,

7. *Projektets status*: igangværende

Titel: Jellingprojektet – et kongeligt monument i dansk og europæisk belysning

2. Beskrivelse af projektets formål og aktiviteter:

Ved hjælp af tværfaglige (arkæologiske, historiske, naturvidenskabelige m.fl.) analyser og undersøgelser sigter projektet mod at afdække ny viden om Jelling monumenterne og deres rolle i forvandlingen af det danske samfund i løbet af vikingetiden og den tidlige middelalder. Projektet inddrager synsvinkler og perspektiver fra det øvrige Norden og Europa for at sammenligne udviklingen i Danmark med lignende tendenser i nabolandene. I 2014 er der bl.a. foretaget boringer i en række gravhøje tæt ved kirker samt analyser af prøvemateriale fra Jellingkomplekset, jvf. Årsrapport 2014. I 2014 har Jellingprojektet afholdt to workshops om hhv. Husbyer og, i samarbejde med VejleMuseerne, om lokaliteten Erritsø ved Lillebælt.

3. Projektansvarlig: Seniorforsker, ph.d. Anne Pedersen, senior researcher Anne Pedersen

4. Projektets varighed: 01.09.2008 – 31.12.2015

5. Finansiering: Bikubenfonden (2008) 22,7 mill. kr., Bikubenfonden (2012) 7,2 mill. kr.

6. Eksterne samarbejdspartnere: Lektor Mads Kähler Holst, Aarhus Universitet, mads.holst@hum.au.dk

Museumsinspektør Charlotta Lindblom, VejleMuseerne, CHLIN@vejle.dk

Professor Henrik Breuning-Madsen, Københavns universitet, hbm@ign.ku.dk

Museumsinspektør Lisbeth E. Christensen, Odense Bys Museer, LISCH@odense.dk

se videre Jellingprojektets Årsrapport 2014.

7. Projektets status: igangværende

Titel: Kirken i kirken – et nyt billede af Jelling Kirkes ældste bygningshistorie

2. Beskrivelse af projektets formål og aktiviteter

Undersøgelser af Jelling Kirke i 2011 afslørede spor, der tyder på en hidtil ukendt ældre bygningsfase. Projektet Kirken i kirken i tilknytning til Jellingprojektet sigter mod at etablere et nyt helhedsbillede af stenkirken og med denne kirke som afsæt bidrage til forståelsen af de ældste kirker i Danmark og udbygningen af det danske kirkelandskab. Projektet vil bl.a. sætte fokus på byggeprocessen og udnyttelsen af frådsten som byggemateriale, samt analysere kalkmalerierne i Jelling kirke og deres historie. Med henblik på at sammenligne Jelling Kirke med det øvrige danske frådstensbyggeri er der i 2014 bl.a. foretaget undersøgelser i en række udvalgte frådstenskirker i Østjylland.

3. Projektansvarlig: Seniorforsker, ph.d. Anne Pedersen, Senior researcher Anne Pedersen

4. Projektets varighed: 01.04.2012 – 31.12.2015

5. Finansiering: Bikubenfonden 1.674.000 kr.

6. Eksterne samarbejdspartnere: Konservator Peder Bøllingtoft, Kunstakademiets Konservatorskole

7. Projektets status: igangværende

Titel: Kulturkontakter over Skagerrak og Kattegat i vikingetiden – materielle vidnesbyrd om dansk hegemoni

Cultural contacts across the Skagerrak and Kattegat in the Viking Age – material evidence of Danish overlordship

2. Beskrivelse af projektets formål og aktiviteter:

Projektet sætter fokus på udvalgt arkæologisk kildemateriale fra perioden ca. 800-1050 med henblik på en analyse af de materielle vidnesbyrd om kulturelle, sociale og politiske relationer omkring Skagerrak og Kattegat, som de samtidige skriftlige kilder vidner om, og som også de geografiske forhold lægger op til. En tværvideenskabelig workshop med deltagere fra Danmark, Sverige og Norge blev afholdt i 2012; rapport herfra publiceres i foråret 2015.

3. Projektansvarlig: Seniorforsker, ph.d. Anne Pedersen

4. Projektets varighed: 01.01.2008 – 21.03.2015.

5. *Finansiering*: 340.000 kr. – Nordlige Verdener (Augustinusfonden)
6. *Eksterne samarbejdspartnere*: Ph., projektforsker Søren M. Sindbæk, Aarhus Universitet.
7. *Projektets status*: igangværende

Titel: Bornholm og dansk pengehistorie 1150-1875 – et diakront studie af monetære sær- og fællestræk

2. *Beskrivelse af projektets formål og aktiviteter*:

Post.doc.-projektets formål er at foretage en kontekstuel undersøgelse af pengevæsnets udvikling på Bornholm fra midten af 1100-tallet til 1870'erne

3. *Projektansvarlig*: Forsker/postdoc, ph.d. Michael Märcher

4. *Projektets varighed*: 01.07.2013 - 31.10.2015.

5. *Finansiering*: 1.149.275,00 DKK fra Carlsbergfondet

6. *Eksterne samarbejdspartnere*:

7. *Projektets status*: igangværende

Titel: Gavegivning i Danmarks Renæssance

2. *Beskrivelse af projektets formål og aktiviteter*:

En undersøgelse af gavegivningens rolle i 1500-tallets danske samfund med henblik på at bestemme dets samfundsmæssige og kulturelle betydning, set på baggrund af den internationale forskningsdiskussion om gavegivning inden for etnografi, sociologi og historie. Studiet udmunder i færdiggørelsen af et engelsksproget manuskript til publikation

3. *Projektansvarlig*: Seniorforsker Poul Grønder-Hansen

4. *Projektets varighed*: 01.06.2010-31.12.2015.

5. *Finansiering*: Forskerår

6. *Eksterne samarbejdspartnere*:

7. *Projektets status*: igangværende

Titel: Genbrug af bygninger

2. *Beskrivelse af projektets formål og aktiviteter*:

Under indtryk af de aktuelle kirkelukninger og de deraf følgende tanker om, hvad de tømte kirkebygninger kan bruges til fremover, behandles genbrug af bygninger i en større sammenhæng. Det er tanken, at projektet skal munde ud i en bog, som blandt andet kan blive til nytte for menighedsråd med ansvaret for en lukningstruet kirke.

3. *Projektansvarlig*: Seniorforsker, dr.phil. Ulla Kjær

4. *Projektets varighed*: 01.02.2014-15.8.2015.

5. *Finansiering*: Forskerår

6. *Eksterne samarbejdspartnere*

7. *Projektets status*: igangværende

Titel: Greenlandic runic inscriptions

2. *Beskrivelse af projektets formål og aktiviteter*:

Samlet publicering af Grønlands runeindskrifter i et tobindsværk

3. *Projektansvarlig*: Seniorforsker, ph.d. Lisbeth M. Imer

4. *Projektets varighed*: 1.1.2008-31.12.2009 og 1.1.2013-28.2.2014 på halv tid, desuden 2 mdr. på forskeråret i 2014.

5. *Finansiering*: 558.400 Kulturministeriets forskningspulje, 610.000 kr. Nordlige Verdener (løn + publicering), Forskerår 2 mdr.

6. *Eksterne samarbejdspartnere*:

7. *Projektets status*: igangværende

2. *Beskrivelse af projektets formål og aktiviteter:*

Fotografering og beskrivelse af Danmarks Runesten i ét samlet værk

3. *Projektansvarlig:* Seniorforsker, ph.d. Lisbeth M. Imer

4. *Projektets varighed:* 1.1.2014-31.12.2015.

5. *Finansiering:* Ca. 500.000 Kulturstyrelsens Digitaliseringspulje, Ca. 25.000 Jellingprojektet, 400.000 Nørugaards Fond, 208.000 Tjæreborg-fonden

6. *Eksterne samarbejdspartnere:*

7. *Projektets status:* igangværende

PUBLIKATIONER

Bidrag til tidsskrift/avis

RAGHAVAN M, DEGIORGIO; M, Albrechtsen A.; Moltke, I.; Skoglund, P.; Korneliussen, T. S.; Grønnow, B.; Appelt, M.; Gulløv, H. C.; Friesen, T.M.; Fitzhugh, W.; Malmström, H.; Rasmussen, S.; Olsen, J.; Melchior, L.; Fuller, B. T.; Fahrni, S.M.; Stafford, Jr. T.; Grimes, V.; Renouf, M.A.P.; Cybulski, J.; Lynnerup, N.; Lahr, M.M.; Britton, K.; Knecht, R.; Arneborg, J.; Metspalu, M.; Cornejo, O. E.; Malaspinas, A-S.; Wang, Y.; Rasmussen, M.; Raghavan, V.; Hansen, T. V..O.; Khusnutdinova, E.; Pierre, T.; Dneprovsky, K., Andreassen, C.; Lange, H.; Hayes, M.G.; Coltrain, J.; Spitsyn, V. A.; Götherström, A.; Orlando, L.; Kivisild, T.; Villems, R.; Crawford, M. H.; Nielsen, F. C.; Dissing, J.; Heinemeier, J.; Meldgaard, M.; Bustamante, C.; O'Rourke, D.H.; Jakobsson, M.; Gilbert, M. T. P.; Nielsen, R.; Willerslev, E.: The genetic prehistory of the New World Arctic. *Science* 29. august. Vol. 345 nr. 6200, 2014.

ETTING, VIVIAN: Artiklerne 'Schrein der heiligen drei Könige' og 'Altarbild – die Anbetung der heiligen drei Könige'. In: Beer, Manuela m.fl. (red). *Die heiligen drei Könige – Mythos, Kunst und Kult*. Köln, p. 119, 299-300, 2014.

GRINDER-HANSEN, POUL: Massakren i Ronneby. *Skalk* 6, p. 18-2, 2014.
Medaljens bagside. *Skalk* 6, p. 18-27, 2014.

GRINDER-HANSEN, POUL; Arndt; Niels Henrik: Tænk i reformationsjubilæet 2017!- en opfordring til museerne. *Danske Museer* 4, p. 6-7, 2014.

HORSNÆS, HELLE WINGE; Märcher, Michael; Vennersdorf, Michael: A stepping stone in the Baltic Sea. Two millenia of coin finds and coin use – a case study of Vester Herred, Bornholm, *Journal of Archaeological Numismatics* 3, p. 1-66, 2014.

HORSNÆS, HELLE WINGE: Den augustæiske møntreform – nyskabelse eller genbrug, *Sfinx* nr. 3 (temanummer om Augustus), p. 114-117, 2014.

HORSNÆS, HELLE WINGE; Thorsen, Michael; Märcher, Michael: Nye dateringer af Lilleborg – mønter fra middelalderborgen i Almindingen på Bornholm, *Nationalmuseets Arbejdsmark*. p. 226-237, 2014.

IMER, LISBETH; Pentz, Peter; Rasmussen, Anders. 2014. Dette er en hammer. *Skalk* 4, p. 16-17, 2014.

JESSEN, MADSDENGSSØ; Holst, Mads Kähler; Lindblom, Charlotta; Bonde, Niels; **Pedersen, Anne:** A Palisade fit for a King – ideal architecture in King Harald Bluetooth’s Jelling. *Norwegian Archaeological Review*, p. 42-64, 2014.

JOHANNSEN, BIRGITTE BØGGILD: Ars moriendi more region: Royal Death in 16th Century Denmark, *Journal of Early Modern Christianity*, 1,1, p. 51-90, 2014.

JÜRGENSEN, MARTIN WANGSGAARD: The Ever-Present Death Behind the Door: On the funeral bier and its emblematic qualities, In: *Dying in the Sixteenth Century*, ed. Tarald Rasmussen and Kristin Aavitsland Blikrsrud, Berlin/New York: De Gruyter, 2014.

JÜRGENSEN, MARTIN WANGSGAARD: Redigeret *Kirkehistoriske Samlinger 2014*, sammen med Carsten Bach Nielsen og Jens Rasmussen.

KJÆR, ULLA: Kirker til salg - når kirker tages ud af brug, i: *Nationalmuseets Arbejdsmark*, p. 252-65, 2014.

KJÆR, ULLA: François Boucher: Fragmenter af et verdensbillede, anmeldelse af Louise Birch Sørensen og Mads Damsbo (red.): *François Boucher: Fragmenter af et verdensbillede*, Holte, Gl. Holtegaard 2013, Kunsthistorisk Bogliste 10/2014, på: <http://www.kunsthistoriker.dk> 2014.

KJÆR, ULLA: En nordisk kirkekunstner, anmeldelse af hhv. Malene Linell Ipsen (red.): *Havsteen. Sven Havsteen-Mikkelsen*, Johannes Larsen Museet, Kerteminde, m.fl. 2012, og Mette Eriksen Havsteen-Mikkelsen: *Nordisk længsel – møde med folkekulturen i Sven Havsteen-Mikkelsens rejsedagbøger og billedverden*, Kunsthistorisk Bogliste 11/2014, på: <http://www.kunsthistoriker.dk> 2014.

MOESGAARD, JENS CHRISTIAN; Gooch, Megan: Anglo-Viking Coins in France. *Studies in Early Medieval Coinage* 3, p. 141-152, 2014.

MOESGAARD, JENS CHRISTIAN: Fabrication et circulation monétaires en Flandre, Artois et Tournaisis 864-vers 940. *Revue Belge de Numismatique* CLX, p. 43-66, 2014.

MOESGAARD, JENS CHRISTIAN: Fem små skattefund. Møntprägning og møntbrug i Roskilde og på Sjælland under Valdemar den Store. *ROMU 2013, Årsskrift fra Roskilde Museum*, p. 6-25, 2014.

MOESGAARD, JENS CHRISTIAN; Coativy, Yves; Monnaies rennaises en Bourgogne à l’époque viking. *Mémoires de la Commission des Antiquités du département de la Côte d’Or*, XLI, 2005-2011. Dijon, p. 47-66, 2014.

MOESGAARD, JENS CHRISTIAN: Le trésor d’Eu et l’éventuelle renovatio monetarum en Normandie sous Guillaume Longue-Épée (927/933-942). *Cahiers Numismatiques* 201, septembre, p. 47-51, 2014.

MOESGAARD, JENS CHRISTIAN: Prøvepræg fra falskmøntnerværkstedet på Hjelm. *Nordisk Numismatisk Unions Medlemsblad*, p. 85-86, 2014.

MOESGAARD, JENS CHRISTIAN: Verdens ældste pecks. *Nordisk Numismatisk Unions Medlemsblad*, p. 48, 2014.

MOESGAARD, JENS CHRISTIAN: Karl den Store i Danmark. *Skalk*, nr. 5, p. 10-14, 2014.

MOESGAARD, JENS CHRISTIAN: Vennerne forærer vikingemønt til Møntsamlingen. *Nordisk Numismatisk Unions Medlemsblad*, p. 82-85, 2014.

MÄRCHER, MICHAEL: Fra Møntmesterens skrivebord. Møntmester G. W. Svendsens notater og studierejse i Tyskland 1836. Kilder til møntteknologi og møntproduktion i 1800-tallet, *Nordisk Numismatisk Årsskrift*, vol. 1, p. 213-278, 2014.

MÄRCHER, MICHAEL; Aagaard, Sven: Nystedfundet fra 1868 og norske mysteriekroner, *Norsk Numismatisk Tidsskrift*. p. 16-24, 2014.

MÄRCHER, MICHAEL; Aagaard, Sven: Skattefund med falske 110-tals mønter på Store Myregård, Bornholm. *Nordisk Numismatisk Unions Medlemsblad*. p. 13-17, 2014.

MÄRCHER, MICHAEL: Ebeltofffundet 1792 – solgt til samlere og returneret til finderne. *Nordisk Numismatisk Unions Medlemsblad*. p. 101-104, 2014.

MÄRCHER, MICHAEL: Møntfund fra senmiddelalderen gjort 1760 på Albæk Kirkegård i Vendsyssel. *Nordisk Numismatisk Unions Medlemsblad*. p. 111-113, 2014.

MÄRCHER, MICHAEL: Medaljør Bergsliens arbejde på Mønten i København. *Norsk Numismatisk Tidsskrift*. p. 14-16. 2014.

NIELSEN, FINN; PEDERSEN, ANNE; Salomonsen, Eva: Nok en skat fra Østermarie – et tredje sølvkors og lidt til. *Nationalmuseets Arbejdsmark*, p. 212-225, 2014.

NYBORG, EBBE: Engelsk indflydelse på dansk bemalet træskulptur I 1200-tallet. Et forsøg. *Aarbøger for nordisk Oldkyndighed og Historie*. p. 293-311, 2011-2012, 2014.

NYBORG, EBBE: The beginnings of Gothic ivory sculpture: recent discoveries in a group of Danish ivories. *Sculpture Journal*, vol. 23.1. p. 31-40, 2014.

PEDERSEN, ANNE: Power & Aristocracy. In: Williams, G.; Pentz, P.; Wemhoff, M. (red.). *Vikings – life and legend*. London, p. 122-155, 2014.

PEDERSEN, ANNE: The royal monuments of Jelling. In: Williams, G.; Pentz, P.; Wemhoff, M. (red.). *Vikings – life and legend*. London, p. 158-159, 2014.

PEDERSEN, ANNE: Macht und Herrschaft. In: Williams, G.; Pentz, P.; Wemhoff, M. (red.). *Die Wikinger*. München, p. 122-155, 2014.

PEDERSEN, ANNE: Das königliche Jelling. In: Williams, G.; Pentz, P.; Wemhoff, M. (red.). *Die Wikinger*. München, p. 158-159, 2014.

RENSBRO, HENRIETTE: Birgittes kapel – gravplads i 1000 år. *Nationalmuseets Arbejdsmark*, p. 238-51, 2014.

Bog/antologi/afhandling/rapport

BERTELSEN, THOMAS: *Danmarks Kirker, Svendborg Amt, hft. 7-8*. Kirkerne i Fåborg. Helligåndskirken, Skt. Nikolaj kirke, Kirkegård. (red. Thomas Bertelsen), p. 605-811, 2014.

CHRISTENSEN, ANDERS C.: *Danmarks Kirker, Ringkøbing Amt, hft. 19-20.* Kirkerne i Måbjerg, Mejrup, Borbjerg, Hogager, Ellebæk (red. Anders C. Christensen og Birgitte Bøggild Johannsen), p. 1725-1940, 2014.

GRINDER-HANSEN, POUL: (red.): *Image and Altar 800-1300*, PNM Studies 23, Kbh. 2014. 248 pp.

Introduction. The conference on Image and Altar and the Scandinavian Golden Altars. In: Grinder-Hansen, P. (red.): *Image and Altar 800-1300*, PNM Studies 23, p. 7-13, 2014.

JÜRGENSEN, MARTIN WANGSGAARD: *Danmarks Kirker, hft 27, Odense Amt.* Kirkerne i Pårup, Næsbyhoved Broby, Næsby, Korup og Ubberud, p. 2645-2792, 2014.

NYBORG, EBBE: Possible English Influence on Danish wooden Sculpture of the thirteenth century. Paint and Piety. *Collected Essays on Medieval Painting and Polychrome Sculpture.* London. p. 93-112, 2014.

NYBORG, EBBE: The arched retable – meaning and origin. *Image and Altar.* Papers from an International Conference in Copenhagen 24 October – 27 October 2007. p. 161-178, 2014.

NYBORG, EBBE: Harald Hen og Margrete Sambiria. Kryger, Karin (red.): *Danske Kongegrave.* København. p. 174-182, p. 375-399, 2014.

Danmarks Kirker, Vejle Amt, hft. 17. Kirkerne i Ølsted, Løsning, Korning (red. Ebbe Nyborg og Niels Jørgen Poulsen). p. 1685-1819, 2014.

Danmarks Kirker, Vejle Amt, hft. 18. Kirkerne i Hedensted, Store Dalby, Daugaard, Engum (red. Ebbe Nyborg og Niels Jørgen Poulsen). p. 1825-1988, 2014.

Danmarks Kirker, Vejle Amt, hft. 19. Kirkerne i Hornstrup, Bredballe, Øster Snede, Grejs (red. Ebbe Nyborg og Niels Jørgen Poulsen). p. 1989-2116, 2014.

ROESDAHL, ELSE; Sindbæk, Søren M.; **Pedersen, Anne** (red.): *Aggersborg i vikingetiden. Bebyggelsen og borgen.* Jysk Arkæologisk Selskabs Skrifter 81. Højbjerg, 2014. 543 pp.

ROESDAHL, ELSE; Sindbæk, Søren M.; **Pedersen, Anne;** Wilson, David M. (red.): *Aggersborg. The Viking-Age settlement and fortress.* Jutland Archaeological Society Publications 82. Højbjerg, 2014. 478 pp.

PEDERSEN, ANNE: *Dead Warriors in Living Memory – A study of weapon burial in Viking-Age Denmark, AD 800-1000.* PNM Publications from the National Museum. Studies in Archaeology & History vol. 20:1 1-2. Jelling Series. Odense, Syddansk Universitetsforlag, 2014. 299 + 259 pp.

Bidrag til bog/antologi/rapport

ETTING, VIVIAN: Drikkehorn og dansk drikkekultur. In: Andersen, Kasper H; Pajung, Stefan (red.). *Drikkekultur i middelalderen.* Aarhus Universitetsforlag, p. 99-113, 2014.

GRINDER-HANSEN, POUL: Margrete 1. og Håkon. In: Karin Kryger (red.): *Danske Kongegrave*, bd. 2, København, Museum Tusulanum, p. 98-131, 2014.

HORSNÆS, HELLE WINGE: Theophilos' mønt: skat og billede. In: Sindbæk, Søren M.; Trakadas, Athena (red.). *Verden i Vikingetiden*, p. 90-91, Vikingeskibsmuseet 2014.

HORSNÆS, HELLE WINGE: Byttemidler: dirhem-skatten fra Skovsholm. In: Sindbæk, Søren M.; Trakadas, Athena (red.). *Verden i Vikingetiden*, p. 65, Vikingeskibsmuseet 2014.

HORSNÆS, HELLE WINGE: Appropriation and imitation - A Barbarian view on coins and imitations, in: In Gulløv, H. C. (red.). *Northern Worlds – landscapes, interactions and dynamics*. Research at the National Museum of Denmark. Publications from the National Museum, Studies in Archaeology & History Vol. 22, pp. 319-324. University Press of Southern Denmark/Nationalmuseet 2014.

JOHANNSSEN, BIRGITTE BØGGILD: Erik 3. Lam og Lutgard. In: Karin Kryger (red.), *Danske Kongegrave*, København , I, p. 233-38, 2014.

JOHANNSSEN, BIRGITTE BØGGILD: Christoffer 2. og Euphemia". In: Karin Kryger (red.), *Danske Kongegrave*, København, II, p. 31-48, 2014.

JOHANNSSEN, BIRGITTE BØGGILD: Valdemar 4. Atterdag og Helvig. In: Karin Kryger (red.), *Danske Kongegrave*, København, II, p. 53-84, 2014.

JOHANNSSEN, BIRGITTE BØGGILD: Oluf 2. In: Karin Kryger (red.), *Danske Kongegrave*, København , II, p. 85-98, 2014.

JOHANNSSEN, BIRGITTE BØGGILD: Gråbrødre Klosterkirke i Odense. In: Karin Kryger (red.), *Danske Kongegrave*, København, II, p. 173-196, 2014.

JOHANNSSEN, BIRGITTE BØGGILD: Hans og Christine. In: Karin Kryger (red.), *Danske Kongegrave*, København, II, p. 197-218, 2014.

JOHANNSSEN, BIRGITTE BØGGILD: Christian (Christiern) 2. og Elisabeth". In: Karin Kryger (red.), *Danske Kongegrave*, København, I, p. 219-247, 2014.

KJÆR, ULLA: Erik Menved og Ingeborg af Sverige, *Danske Kongegrave I-III*, udg. af Selskabet til udgivelse af danske Mindesmærker, red. Karin Kryger, Museum Tusulanum, bd. I, p. 422-47, 2014.

KJÆR, ULLA: Christian IX og Louise, *Danske Kongegrave*, udg. af Selskabet til udgivelse af danske Mindesmærker, red. Karin Kryger, Museum Tusulanum, bd. III, p. 192-209, 2014.

KJÆR, ULLA: Frederik VIII og Louise, *Danske Kongegrave*, udg. af Selskabet til udgivelse af danske Mindesmærker, red. Karin Kryger, Museum Tusulanum, bd. III, p. 210-15, 2014.

JENSEN, JØRGEN STEEN; Moesgaard, Jens Christian: Mønter. In: Roesdahl, Else; Sindbæk, Søren; Pedersen, Anne: *Aggersborg i vikingetiden. Bebyggelsen og borgen*. København-Højbjerg, p. 348-351, 2014.

MOESGAARD, JENS CHRISTIAN: The Viking Invasions 885-889 and the Activity of the Mint of Rouen. In: *Early Medieval Monetary History. Studies in Memory of Mark Blackburn*. Farnham, p. 427-457, 2014.

MÄRCHER, MICHAEL; Thorsen, Michael: Nyt lys på Lilleborg – mønter fra kongens borg på Bornholm, *Nationalmuseets Arbejdsmark* p. 226-237, 2014.

PEDERSEN, ANNE: Late Viking and Early Medieval Ornaments: A Question of Faith. In: Garipzanov I. with Bonté, R. (red.), *Conversion and Identity in the Viking Age*. Medieval Identities: Socio-Cultural Spaces 5. Turnhout, Brepols, p.195-223, 2014.

KJÆR, ULLA: Billed- og tekstredaktion af *Harald Langberg: Nyt og gammelt. Den æstetiske fordring til relationer mellem nyt og gammelt af værdi i bybygning*, Foreningen til gamle Bygningers bevaring (sm.m. Hanne Christensen, Peder Elgaard og Peter Kristiansen), 2014.

MOESGAARD, JENS CHRISTIAN : Monnaies, marchands et Vikings. In: Ridet, Elisabeth: *Les Vikings dans l'Empire Franc*. Bayeux, p. 33, 2014.

MOESGAARD, JENS CHRISTIAN : Le trésor monétaire de Saint-Pierre-des-Fleurs (Eure). In: Ridet, Elisabeth: *Les Vikings dans l'Empire Franc*. Bayeux, p. 63, 2014.

MOESGAARD, JENS CHRISTIAN : Deux marteaux de Thor en Normandie. In: Ridet, Elisabeth: *Les Vikings dans l'Empire Franc*. Bayeux, p. 72, 2014.

KASTHOLM, OLE; MOESGAARD, Jens Christian: Nye penge: Hedebymønten. In: *Verden i Vikingetiden*. Roskilde, p. 104-105, 2014.

Bell, Bruno; MOESGAARD, JENS CHRISTIAN; Pitte, Dominique: Oissel. Quartier de la Gare. *Bilan Scientifique 2012, Service Régional de l'Archéologie, Haute-Normandie*, Rouen. p. 97-100, 2014.

JETTE ARNEBORG: Greenland: Approaches to Historical Norse Archaeology. In C. Smith (ed.) *Encyclopedia of Global Archaeology* Springer Science+Business Media. New York: 3162-3169 2014.

Workingpaper/arbejdspapir/preprint

MADSEN, CHRISTIAN KOCH; Simpson, Ian Michael; Smiarowski, Konrad; **Arneborg, Jette**: Farming in the Norse Fjords: in the Comparative Island Ecodynamics in the North Atlantic (CIE), 2014.

PEDERSEN, ANNE: Jellingprojektet – et kongeligt monument i europæisk belysning. *Årsrapport 2013*. 2014, 31 pp.

Konferencebidrag

IMER, LISBETH: The tradition of writing in Norse Greenland – Writing in an agrarian community. In: Gulløv, H. C. (red.) *Northern Worlds – Landscapes, Interactions, and Dynamics. Publications from the National Museum. Studies in Archaeology & History* Vol. 22, p. 339-351, 2014.

MOESGAARD, JENS CHRISTIAN : Les échanges entre la Normandie et la Baltique aux Xe-XIe siècles – La documentation numismatique et ses limites. In: Bauduin, Pierre; Musin, Alexandre (red.): *Vers l'Orient et vers l'Occident*. Caen, p. 177-188, 2014.

PEDERSEN, ANNE: The Jelling Monuments – a national icon between legend and fact. In: von Carnap-Bornheim, C. (red.), *Quo Vadis? Status and Future Perspectives of Long-Term Excavations in*

Europe. Schriften des Archäologischen Landesmuseums. Ergänzungsreihe Bd. 10. Neumünster/Hamburg, p. 249-263, 2014.

PEDERSEN, ANNE: Jelling im 10. Jahrhundert – Alte Thesen, neue Ergebnisse. In: Hoffmann, K.P.; Kamp, H.; Wemhoff, M. (red.), *Die Wikinger und das Fränkische Reich. Identitäten zwischen Konfrontation und Annäherung* [Tagung Schloss Gehrden 2010], MittelalterStudien des IEMAN 29. Paderborn, p. 275-295, 2014.

PEDERSEN, ANNE: Skagerrak and Kattegat in the Viking Age – borders and connecting links. In: Gulløv, H.C. (red.), *Northern Worlds. Landscapes, interactions and dynamics*. Publications from the National Museum. Studies in Archaeology and History vol. 22. Copenhagen, p. 307-317, 2014.

PEDERSEN, ANNE: Ejnar Dyggve and the royal monuments in Jelling, Denmark. Joško Belamarić & Slavko Kačunko red.) *Ejnar Dyggve: Creating Crossroads* (online publication). Split, p. 57-62, 2014.

Hegmon, Michelle; **ARNEBORG, JETTE**; Comeau, Laura; Dugmore, Andrew J.; Hambrecht, George; Ingram, Scott; Kintigh, Keith; McGovern, Thomas H.; Nelson, Margaret C.; Peeples, Matthew A.; Simpson, Ian; Spielmann, Katherine; Streeter, Richard; Vésteinsson, Orri 2014. The Human Experience of Social Change and Continuity: The Southwest and North Atlantic in "Interesting Times" ca. 1300. In Kulyk, Sheila; Tremain, Cara G.; Sawyer, Medeleine (eds.): *Climates of Change. The Shifting Environment of Archaeology : Proceedings of the 44th Annual Chacmool Conference, Chacmool Archaeological Association, University of Calgary*.

MÄRCHER, MICHAEL: The 19th century development in minting technology in Denmark and Japan – and monetary transitions in Denmark, Japan, and Bornholm. Depeyrot, Georges (red.): *When Orient and Occident Meet, Collection Moneta*. 176. Wetteren. p. 169-187, 2014.

MÄRCHER, MICHAEL: The transfer of minting techniques to Denmark in the nineteenth century. Depeyrot, Georges (red.): *When Orient and Occident Meet, Collection Moneta*. 176. P. 189-198. 2014. Genoptryk af artiklen fra 2011.

MOESGAARD, JENS CHRISTIAN: Kongen, magten og pengene. In: Lyngstrøm, Henriette; Sonne, Lasse C. A (udg.): *Vikingetidens aristokratiske miljøer*. København, p. 45-50, 2014.

GRINDER-HANSEN, POUL; Kjær, Ulla. Two cases of Reuse and spolia in the Early Modern Danish Architecture of Leisure. PALATIUM-konference Looking for Leisure, Prag 4.6.-7.6, 2014.

GRINDER-HANSEN, POUL: Celebrating the reformation in Denmark 2017. Reformation conference at Deutsches Historisches Museum 30.1-31.1, januar.

PERSERSEN, ANNE: 'Harald Blåtands Jelling – monumentalarkitektur, budskab og iscenesættelse'. Lejre Historiske Forening. 11. februar.

PERSERSEN, ANNE: Vikinger og vikingetogter. Folkeuniversitetet i Herning. 25. marts.

PERSERSEN, ANNE: 'Jelling – Recent Results and Interpretations'. Tre forelæsninger ved The Northern Archaeology Research Seminar Series, University of Aberdeen/ Centre for Northern Studies of the University of the Highland and Islands, Shetland and Orkney. 30. april – 3. maj.

PERSERSEN, ANNE: Power and Politics in late Viking-Age Denmark'. Royal Irish Academy, Dublin. 22.maj.

PERSERSEN, ANNE: A royal palisade – recent results of excavations at Jelling in Jutland, Denmark'.
Indlæg på The Vikings and Ireland – New Archaeological Discoveries Seminar, arrangeret af The
National Museum of Ireland, Dublin. 24. maj.

Nyere Tid og Verdens Kulturer

Forskningsområder

Nyere Tid og Verdens Kulturer rummer tre hovedsamlinger, og enheden er organiseret i faglige miljøer omkring disse:

Forskningsaktiviteter

Danmarks Nyere Tids samling beskæftiger sig med danskernes historie fra 1660 til i dag. De mange kulturhistoriske genstande i samlingen belyser livet og hverdagen i Danmark fra enevældens indførelse i 1660 og frem til i dag, herunder også i de tidligere danske områder Skåne, Halland, Blekinge, Sydslesvig, Holsten, Norge og Island. Endvidere Færøerne, Grønland og den tidligere danske koloni Dansk Vestindien.

Musikmuseets samling omfatter musikinstrumenter fra Europa, Asien og Afrika fra 1500-tallet og frem til vor tid. Museets samlinger bringer den levende musik ind i en kulturhistorisk sammenhæng.

Etnografisk Samling har, sammen med Antiksamlingen, ansvar for Nationalmuseets etnografiske og arkæologiske samlinger fra alle ikke-europæiske kulturområder samt alle arktiske folk fra oldtid til vore dage.

Da der er tale om tre forskningsmiljøer, afrapporteres i forskningsberetningen separat for disse:

Medarbejdernes deltagelse i konferencer mv.

Nyere Tid

PEDERSEN, SUNE CHRISTIAN

RUC, seminar: The Dangerous Museum 30. Januar 2014, foredrag: *The National Museum and the (post-)colonial challenge*.

CHRISTENSEN, LARS K.

Foredrag: *Mellem Danmark og Detroit* i Selskabet for Københavns Historie 11. marts 2014.

Foredrag: ”Jeg tror Industrien kan frelse Samfundet”: *Socialdemokratiet mellem Fordisme og planøkonomi mellemkrigstiden*, ved Arbejderhistoriefestival 2014, Arbejdermuseet, 10. maj, 2014.

Forelæsning for Center for Industriel Produktion, AAU: *Fordism and production*, 16. august, 2014.

Deltog i Worklab's konference: The Future of Labour Museums, Steyr, Østrig, med bidraget *Experiencing Detroit in Copenhagen: Fordism between academic writing and event culture*, 3.-7. september 2014

PEDERSEN, MIKKEL VENBORG

Åbo Akademi, Etnologiska Institutionen. Forelæsning og tilhørende øvelsesseminar: Luksus. Forbrug og kolonier i Danmark i det 18. århundrede. 17.-18. januar 2014.

Københavns Universitet, Saxo-Instituttet. Forelæsning: Luksus. *Forbrug og kolonier i Danmark i det 18. århundrede*. 27. januar 2014.

European Social Science History Conference 2014, Wien 23.-26. april 2014. Deltagelse med paper: *Filtering Impressions. Meeting with Fashionable Goods in Danish Everyday Life in the Eighteenth Century.*

Nordisk Slots- og Herregårdssymposium 2014 , Nyborg 18.-21. september 2014. Konferenceleder, ordstyrer og diskussionsleder.

Aarhus Universitet, Institut for Kultur og Samfund, 24. september, 2014. Seminar under programmet Kulturelle Dynamikker Fans, Flags and Songs – Material Culture as Source to the Cultural History of Politics.

Deltagelse med paper: *Augustenburg Liedertafel 1843 – and what followed ...*
Københavns Universitet, Center for Tekstilforskning. Forelæsning: *Status and Dress in Early Modernity.* 25. september 2014.

Københavns Universitet, Saxo-Instituttet. Forelæsning: *Amerikanske indflydelser på herremoden.* 20. oktober 2014.

Museum Sønderjylland – Søfartsmuseet i Aabenraa 6. november, 2014: Europæisk kolonialisme – danske og tyske erfaringer. Deltagelse i seminar med paper: *Luksus, forbrug og kolonier i Danmark i det 18. århundrede/Luksus. Konsum und Kolonien im Dänemark des 18. Jahrhunderts*

Etnografisk Samling

PETERSEN, MARTIN

Moving Beyond Description: Identity, Power, and the Theory and Methodology of North Korean Studies. 3.-4. juli 2014, Schloss Herrenhausen, Hannover.

PETER ANDREAS TOFT

Tradition, mode og monopol – europæiske elementer i den grønlandske klædedragt 1700-1900.
Paper på Dragt og tekstilpuljens landsmøde. København 5.-6. november 2014

Luksus: Forbrugersamfundets fremvækst i Grønland fra midten af 1700-tallet. Paper på Dansk historikermøde. 29.-30. august 2014.

Multiple meetings and meanings- variability in the Inuit reception of European commodities in Early Modern and Modern Greenland. Paper på workshoppen Colonizing the North and meeting the "Other" in early modern and modern period. Lund & København 2.-3. September 2014.

Modeling complex cultural encounters in contact and colonial Greenland (1690-1900 AD) – possibilities and limitations of the interaction zone model. Paper på Society of American Archaeology 79th Annual meeting. Austin Texas 23.-27. april 2014.

Afholdte konferencer, symposier, seminarer, workshops (egne)

Nyere Tid

MØLLER, VIBEKE ANDERSSON

Dansk arkitektur i 1960'erne, påbegyndt 2014.

Etnografisk Samling

GABRIEL, MILLE

Research in Argentinian Archaeology: Local and international perspectives, 26. September 2014.

PETERSEN, MARTIN

Japanese Photography from the Meiji period. 23.-24. januar 2014 (I samarbejde med Kunstakademiet)

SCHJELLERUP, INGE

Symposium of Archaeology, Research in Argentinian Archaeology: local and international perspectives. 26. september 2014 på Nationalmuseet. Titel: Inca Sacrifices from Argentina

Videnskabelige tillidshverv*Nyere Tid***PEDERSEN, MIKKEL VENBORG**

Censor i Europæisk og almen etnologi (Københavns Universitet). Afbeskikket i 2014.

Censor i Didaktik (Materiel kultur) (Aarhus Universitet). Afbeskikket i 2014.

Bestyrelsesmedlem i Dansk Center for Herregårdsforskning

Medlem af redaktionskomiteen for Publications from the National Museum (PNM)

Bedømmer for European Science Foundation (Bruxelles)

Bedømmer for Sveriges Riksbanks Jubileumsfond (Stockholm)

Fagfællebedømmer på tidsskrifterne Landbohistorisk Tidsskrift og Kulturstudier.

Medlem af advisory board for Virtus. Jaarbook vor Adelsgeschichte/Yearbook of the History of the Nobility/Jahrbuch für Adelsgeschichte (den Haag)

Medlem af Københavns Universitets aftagerpanel for faget Etnologi

Medlem af Advisory Board for Finskt Museum (Åbo Akademi)

Bedømmer vedr. akademisk stillingsbesættelse ved Det kongelige Bibliotek, Dansk Folkemindesamling

MØLLER, VIBEKE ANDERSSON

Censor ved Institut for Kunsthistorie/Kunst og Kulturvidenskab, Københavns Universitet.

Medlem af følgegruppen, Brüel, Jeanne: Funkishuset. En bevaringsguide, Bygningskultur Danmark, 2014.

*Etnografisk Samling***GABRIEL, MILLE**

Medlem af Fagudvalget for den Danske UNESCO-nationalkommission

Sekretær for Dansk ICOM

Ekspert, Kulturværdiudvalget.

Medarbejdere inden for forskningsområdet i 2014*Inden for den videnskabelige stillingsstruktur:*

Martin Appelt, projektseniorforsker, ph.d. (ES)

Lars K. Christensen, seniorforsker, ph.d. (NT)

Mille Gabriel, forsker, ph.d. (ES)

Hans Christian Gulløv, seniorforsker, dr.phil. (ES)

Bjarne Grønnow, seniorforsker

Einar Lund Jensen, projektforsker, ph.d. (NT)

Jens Fog Jensen, projektseniorforsker, ph.d. (ES)

Vibeke Andersson Møller, seniorforsker (NT)

Ulla Odgaard, projektseniorforsker, ph.d. (ES)

Lykke L. Pedersen. seniorforsker (NT)

Mikkel Venborg Pedersen, seniorforsker, dr.phil. (NT)
Martin Petersen, seniorforsker, ph.d. (ES)
Simon Rastém, forskningsassistent (ES)
Louise Sebro, projektforsker, ph.d. (NT)
Peter Andreas Toft, projektforsker, ph.d. (ES)
Bente Wolff, seniorforsker, ph.d (ES)

Uden for den videnskabelige stillingsstruktur:

Anne Mette M. Andersen, museumsinspektør, gruppeleder
Carina Andersen, studentermedhjælper
Ture Bergstrøm, museumsinspektør
Christel Braae, projektforsker
Kristina Djurhuus Christiansen, Akademisk medarbejder
Inge Damm, registrator
Nuka Godtfredsen, grafiker
Esther Grølsted, museumsassistent
Bente Gundestrup, museumsinspektør
Wibeke Haldrup, museumsinspektør
Joan Hornby, fhv. seniorforsker
Birthe Høyer, bibliotekar
Vibeke H. Jensen, enhedssekretær
Finn Kudsk, akademisk medarbejder
Caroline Lillelund, akademisk medarbejder
Agnes Lydiksen, studentermedhjælper
Bobo Magid, museumsinspektør
Marie Martens, museumsinspektør
Jesper Kurt Nielsen, museumsinspektør
Ole Beucher Olesen, orgelkonsulent
Knud Overgaard Pedersen, enhedssekretær
Marie Lenander Petersen, akademisk medarbejder
Ulla Hahn Ranmar, undervisnings- og udviklingsansvarlig
Mona Rasmussen, registrator
Inge Schjellerup, projektseniorforsker, fil.dr. (ES)
Ida Skielboe, studentermedhjælper
Signe Strecker, akademisk medarbejder
Lisbet Torp, overinspektør
Kristine Tophøj, studentermedhjælper
Annette Vasström, fhv. seniorforsker

PROJEKTER

Projekter afsluttet i 2014

Etnografisk Samling

Titel: Nordlige Verdener

2. Beskrivelse af projektets formål og aktiviteter:

Nationalmuseet iværksatte i 2009 sin første tværgående forskningssatsning, som i den følgende 5 års periode skulle producere og formidle ny viden om menneske, kultur og miljø i de nordlige egne siden istidens ophør med perspektivering til nutiden, hvor klimaændringerne er mærkbare.

Satsningens faglige indhold bestod af 20 delprojekter ledet af forskere fra museets forskende enheder. Projekterne var organiseret i tre forskningssøjler, så der kunne skabes store dynamiske og tværfaglige forskningsmiljøer. De tre forskningssøjler var: 1. Klimaændringer og samfund – når klimagrænser flytter sig; 2. Landbrug på grænsen – nordlige kulturlandskaber; og 3. Netværk i Nord – kommunikation, handel og kulturmarkører.

3. *Projektansvarlig*: Seniorforsker, dr.phil. Hans Christian Gulløv.

4. *Projektets varighed*: 01.09.2009-31.12.2014.

5. *Finansiering*: 28. mio. kr. Augustinus Fonden

6. *Eksterne samarbejdspartnere*: Museer og universiteter i Danmark, Norge, Sverige, Island, Grønland, England, Tyskland, Holland, Frankrig, USA og Canada

7. *Projektets status*: afsluttet

Igangværende projekter

Nyere Tid

Titel: Fra boplads til velfærdssamfund

2. *Beskrivelse af projektets formål og aktiviteter*:

Projektet er en historisk undersøgelse af bopladsbefolkningens inddragelse i centrale beslutninger om nedlæggelse og bevarelse af deres bopladser. Med udgangspunkt i udvalgte bopladser og cases vil projektet undersøge, i hvilken udstrækning befolkningen i de mindste samfund i Grønland, bopladserne, var inddraget i beslutninger om forandringsprocesser i perioden 1945 til 1960. Hensigten er at skabe ny viden om holdningerne til de fremsatte krav om forandringer og dermed nuancere den ofte forekommende forestilling om, at datidens grønlandske befolkning enten ikke forholdt sig til tidens krav om forandringer eller fremstod som en enig og homogen gruppe.

3. *Projektansvarlig*: Projektforsker, ph.d. Einar Lund Jensen

4. *Projektets varighed*: 01.09.2014-31.12.2015.

5. *Finansiering*: 590.000 kr. Nordlige Verdener

6. *Eksterne samarbejdspartnere*: Nunatta Allagaateqarfia - Grønlands Nationalarkiv, Ilimmarfik, Manuyooq 1, 3905 Nuussuaq.

7. *Projektets status*: igangværende

Titel: Det daglige brød. En etnologisk undersøgelse af filantropi, fattigdomskultur og mikroøkonomi 1853-1920

2. *Beskrivelse af projektets formål og aktiviteter*:

Med udgangspunkt i et enestående kildemateriale fra Københavns første brugsforening, Østerbro Husholdningsforening fra 1868 til 1984, analyseres den ramme om de mindst bemidledes hverdagsliv, samtidens filantroper lagde gennem oprettelsen af Lægeforeningens Boliger og de dertil knyttede institutioner og foreninger. Lægeforeningens Boliger blev et af de første store planlagte boligområder efter koleraepidemien i 1853, hvor europæiske ideer om hygiejnens betydning og boligens indretning blev omplantede til danske forhold. Over for intentionerne om at forbedre de fattiges sundhed, men også deres moral gennem oprettelsen af en på alle måder kontrolleret mønsterby, stod de fattiges brug af og opfattelse af disse tilbud.

Udarbejdelse af monografi omhandlende kultur og konsumtion (fattigdomskultur, forbrug og mikroøkonomiske strategier på baggrund af arkivalier (brugsforeningen, erindringer, demografiske tællinger (folketællinger, kirkebøger m.v.), Indberetninger, Fattigvæsenets arkiv, undersøgere)

Bidrag til videnskabelige tidsskrifter og antologier

Deltagelse i konferencer

Deltagelse i forskningsnetværk om forbrugsforeninger (internationalt)

Udarbejdelse af bevaringsplan for lokalerne vedrørende Københavns første brugsforening i

Lægeforeningens Boliger, Østerbro Husholdningsforening fra 1868 (I samarbejde med Kulturstyrelsen), København 2011.

Ledelse af forskningsbaseret restaureringsprojekt Brumleby Museum (se særligt projekt)

3. *Projektansvarlig:* Seniorforsker, museumsinspektør Lykke L. Pedersen

4. *Projektets varighed:* 1.09.2010 – 31.12.2016.

5. *Finansiering:* 691.200 kr. fra Kulturministeriets forskningspulje

6. *Eksterne samarbejdspartnere:* Brumleby Museum

7. *Projektets status:* igangværende

Titel: Brumleby Museum - forskningsprojekt

2. *Beskrivelse af projektets formål og aktiviteter:*

Forskningsprojekt skal samle og mange forskellige fagligheder i arbejdet med at dokumentere, restaurere og formidler Danmarks ældst bevarede brugsforening i Brumleby.

Bebyggelsen – tidligere Lægeforeningens Boliger - er efter en omskiftelig tilværelse i dag fredet. Endvidere er selve anlægget udpeget som et af Danmarks Førende industrielle mindesmærker på internationalt niveau af bl.a. TICCIH, ”The International Committee on the Conservation of the Industrial Heritage”. I bebyggelsen ligger Danmarks næstældste og Københavns ældste brugsforening – baseret på Rochdaleprincipperne fra verdens første moderne kooperative butik i England 1844.

Projektet indbefatter:

Projektledelse af dokumentation og forskning, restaurering og formidling.

Registrering af genstande.

Bygningsundersøgelser og farvearkæologiske undersøgelser med henblik på restaurering og genetablering af Københavns ældste brugsforening fra 1868 (lokalerne fra 1871)

Samarbejde med lokale museumsfolk og beboere – indsamling og dokumentation af beboere i Lægeforeningens Boliger 1853-2015.

Etablering af museale og lokale samarbejdsrelationer efter restaureringen med henblik på oprettelse af aktiviteter og kooperativ butik

Publicering af resultater i form af artikler og monografi.

3. *Projektansvarlig:* Seniorforsker Lykke L. Pedersen

4. *Projektets varighed:* 01.01.2015 - 31.12.2016.

5. *Finansiering:* A.P. Møller og Hustru Chastine Mc-Kinney Møllers Fond til almene Formaal

6. *Eksterne samarbejdspartnere:* Brumleby Museum

7. *Projektets status:* igangværende

Titel: Dansk arkitektur i 1960'erne

2. *Beskrivelse af projektets formål og aktiviteter:*

Projektet har til formål at skrive 1960'ernes danske arkitekturhistorie. Dansk arkitektur blev i dette årti til i et spændingsfelt mellem et økonomisk opsving, en industrialisering af byggeriet, velfærdssamfundets fokus på bolig manglen såvel som på institutions- og kulturbyggeri samt en række arkitektoniske strømninger af primært international karakter. Projektet skal udrede, hvorledes disse faktorer spillede sammen inden for byggesektoren, og hvordan de tilsammen gav form til dansk arkitektur. Endvidere skal den danske arkitektur indsættes i sin internationale kontekst.

3. *Projektansvarlig:* Seniorforsker Vibeke Andersson Møller, Nyere Tid og Verdens Kulturer

4. *Projektets varighed:* Start: 01.07.2014 - 31.10.2015 (2014 på deltid).

5. *Finansiering:* Forskerår og lønbevilling fra Farumgaard-Fonden 100.000 kr.

6. *Eksterne samarbejdspartnere:*

7. *Projektets status:* igangværende

Titel: At sætte verden i system, baggrund, tilblivelse, kontekst.

2. *Beskrivelse af projektets formål og aktiviteter:*

Undersøgelsen afdækker baggrund og vilkår for samt konsekvenser af Nationalmuseets arbejde med "at sætte verden i system" igennem udarbejdelsen af et klassifikationssystem, som i dag er det dominerende redskab for de kulturhistoriske museers dokumentation af nyere tids kulturhistorie. Et manuskript på ca. 500 s. er under udarbejdelse.

I 2014 er projektet præsenteret ved et forskningsseminar på KUA, Saxoinstituttet d. 20/11 -2014
Projektet er finansieret af Kulturstyrelsen, Kulturministeriet, Farumgårdfonden, Nationalmuseet.

3. *Projektansvarlig:* Annette Vasström, mag.art. projektforsker

4. *Projektets varighed:* 1.7-2010-31.5.2015.

5. *Finansiering:* Nationalmuseet, Kulturstyrelsen 330.000 kr. , Kulturministeriets forskningspulje. 350.000, Farumgårdfonden

6. *Eksterne samarbejdspartnere:*

7. *Projektets status:* igangværende

Igangværende projekter

Etnografisk Samling

Titel: Among Herders of Inner Mongolia

2. *Beskrivelse af projektets formål og aktiviteter:*

Publicering af manuskriptet: Among Mongol Heders. The Haslund-Christensen Collection of the National Museum of Denmark.

3. *Projektansvarlig:* Projektforsker Christel Braae

4. *Projektets varighed:* 01.02.2013-31.12.2015.

5. *Finansiering:* Carlsbergfondet

6. *Eksterne samarbejdspartnere:*

7. *Projektets status:* igangværende

Titel: Østasiatisk populærkultur i et transnationalt perspektiv med fokus på danske Kulturforbrugere

2. *Beskrivelse af projektets formål og aktiviteter:*

Det aktuelle forskningsprojekt har til formål at undersøge om forbruget/receptionen af populærkultur fra Østasien i en ikke-regional / (her: dansk) kontekst yderligere kan komplicere vores forståelse af tendenser og udviklingsspor i 'øst-vest' akse i et globaliseringsperspektiv. Konkret, rejses spørgsmålene om man i et etnografisk studie (baseret på kvalitative interview samt deltagerobservationer) af yngre danske kulturforbrugere af populærkultur fra Japan og Sydkorea kan identificere nye former for kulturelle forhandlingsprocesser omkring (trans)national identitet, og hvad dette betyder i et bredere globaliseringsperspektiv.

3. *Projektansvarlig:* Martin Petersen, seniorforsker, ph.d.

4. *Projektets varighed:* 01.09.2014 – 31.08.2015.

5. *Finansiering:* 691,200 kr. Kulturministeriets forskningsudvalg

6. *Eksterne samarbejdspartnere:*

7. *Projektets status:* igangværende

Titel: Posic, et førspansk rituel center i Huallaga, Peru – tværfaglige undersøgelser af kulturanlæg under tre indianske kulturperioder, 500 -1500 e.v.t.

2. *Beskrivelse af projektets formål og aktiviteter:*

Det rituelle anlæg i Posic rummer arkæologiske levn fra tre etniske gruppers religiøse aktiviteter (500 – 1500 e.Kr.). Projektet vil, gennem arkæologisk kortlægning og etnohistorie, forklare, hvordan regnskovstammer, chachapoyafolket og inkaerne, organiserer landskabet gennem forskellige rituelle

systemer. Projektet bidrager med ny viden om grænserne for de tre kulturers udbredelse og adaptive og nonadaptive kulturelementer og belyse samspillet mellem de overordnede netværksdannelser, samt analysere udvekslingen af materiale og immateriel kultur.

3. *Projektansvarlig*: Projekt seniorforsker Inge Schjellerup

4. *Projektets varighed*: 01.01 2013 -31. 12. 2014.

5. *Finansiering*: 765.196 Kr. Carlsbergfondet.

6. *Eksterne samarbejdspartnere*:

7. *Projektets status*: igangværende

Titel: Kolonitilknytning som social identitet

2. *Beskrivelse af projektets formål og aktiviteter*:

Post.doc. projekt. Formålet er at undersøge i hvilken grad og hvordan mennesker med tilknytning til de danske tropekolonier brugte denne tilknytning til at iscenesætte sig selv i Danmark. Målet er at skrive 3-4 artikler, skabe overblik over genstande fra de danske kolonier med henblik på en større koloniudstilling på museet, og formidle historien om de danske kolonier i flex-format og/eller i digitalt format.

3. *Projektansvarlig*: Post.doc. Louise Sebro

4. *Projektets varighed*: 01.10.2011-30.09.2016 (halv tid).

5. *Finansiering*: 1.769.841 (post.doc) + 764.559 (Sapere Aude) – fra Forskningsrådet for Kultur og Kommunikation

6. *Eksterne samarbejdspartnere*:

7. *Projektets status*: igangværende

Titel: The NOW Project: Living Resources and Human Societies around the North Water in the Thule Area, Greenland

2. *Beskrivelse af projektets formål og aktiviteter*:

The NOW Project aims at uncovering the intricacies of the dynamic relations between the biotic (living) resources and the hunting societies in the Thule (Avannaarsua) region, North Greenland, in a long term perspective. The project applies a retrospective and interdisciplinary approach integrating archaeology, biology, and anthropology, thus taking advantage of the synergy between the humanities, the natural, and the social sciences.

3. *Projektansvarlig*: Seniorforsker Bjarne Grønnow/professor Kirsten Hastrup (University of Copenhagen, ansvarlig for projektet)

4. *Projektets varighed*: 01.07.2014 – 31.12.2017.

5. *Finansiering*: The Carlsberg Foundation and The Velux Foundations. I alt 18,9 mio. kr.

6. *Eksterne samarbejdspartnere*: Kirsten Hastrup, Professor, Dept. of Anthropology, University of Copenhagen, Øster Farimagsgade 5, DK-1353 Copenhagen K, Kirsten.hastrup@antro.ku.dk
Anders Mosbech, senior researcher, Department of Bioscience, Arctic Research Centre, Roskilde Frederiksborgvej 399, room I2.13, 4000 Roskilde, Denmark, amo@bios.au.dk

7. *Projektets status*: igangværende

Titel: The Carpenter-Meldgaard Endowment Project

2. *Beskrivelse af projektets formål og aktiviteter*:

Projektet har til formål at publicere nu afdøde museumsinspektør Jørgen Meldgaard's omfattende efterladte arkæologiske og arkivalske materiale fra udgravninger i Canada og Grønland i årene 1954 – 1982. Endvidere publiceres resultaterne af de arkæologiske og naturvidenskabelige undersøgelser på de permafrosne bopladser i Disko Bugt, Qeqertasussuk og Qajaa, i monografisk form. Tilsammen kan disse arkæologiske lokaliteter kaste nyt lys over de tidligste eskimoiske kulturer i det østlige Arktis. Endvidere publicerer projektet Meldgaards etnografiske fotos og film fra Grønland og

Canada. Formidlingen omfatter også to bind i tegneserien 'De første skridt' om Grønlands forhistorie: dels om Dorset-kulturen, dels om Inuits møde med europæere i 1700-tallet

3. *Projektansvarlig*: seniorforsker Bjarne Grønnow

4. *Projektets varighed*: 01.03.2009 – 31.12.2015.

5. *Finansiering*: 8.5 mill. The Rock Foundation

6. *Eksterne samarbejdspartnere*:

7. *Projektets status*: igangværende

Projekt igangsat 2014

Etnografisk Samling

Titel: Mellem silke og skind – klædedragt, kreolisering og kulturmøder i Grønland 1700-1930

2. *Beskrivelse af projektets formål og aktiviteter*:

Projektet er en undersøgelse af, hvordan "fremmede" dragt- og smykkeelementer blev brugt og opfattet af inuit og europæere både funktionelt og som markør for social identitet; herunder individets position og gruppetilhørsforhold. Desuden afhang dragtens udvikling også af faktorer udenfor de lokale samfund som f.eks. handelskompagniernes vareudbud og europæiske modestrømninger. I projektet sammenlignes dragtens sociale rolle i fire grønlandske og to canadiske regioner, hvor kulturmødernes længde og karakter er meget forskellige. Projektets udgangspunkt er dragter, genstande, fotografier og skriftlige kilder fra museer i Danmark, Grønland, Canada, Norge og Holland.

3. *Projektansvarlig*: Projektforsker/postdoc Peter Andreas Toft

4. *Projektets varighed*: 01.10.2014-01.02.2017.

5. *Finansiering*: 2.285.924 kr., Forskningsrådet for Kultur og Kommunikation.

6. *Eksterne samarbejdspartnere*:

7. *Projektets status*: nyt

PUBLIKATIONER

Bidrag til tidsskrift/avis

Nyere Tid

CHRISTENSEN, LARS KJØLHEDE; Littrup, Signe Lykke: Teater, Samlebånd Og Sæbekassebiler: Fordisme Festival i Brede 2013. *Nationalmuseets Arbejdsmark*, p. 46–57, 2014

CHRISTENSEN, LARS KJØLHEDE: Between Denmark and Detroit: Unionized Labour at Ford Motor Company, Copenhagen, 1919-1939. *Labor History* 55, no. 3, p. 326–45, 2014

JENSEN, EINAR LUND: *Sermitsiaq* nr. 8-10, 2014: Bosættelsespolitik i Grønland 1900-1950 (1-3):
Nr. 8, s. 32-35: Den grønlandske befolkning i opbrud / Kalaallit Nunaanni innuttaasut nutserarnerat
Nr. 9, s. 54-57: Landsrådene ønsker en bosættelsespolitik / Landsrådet nunassittarnermut politikkeqarusupput
Nr. 10, s. 48-51: Ny politik / Politikke nutaaq.

VASSTRÖM, ANNETTE: Nordiske blick på norsk faghistorie. Norsk faghistorie – set fra Danmark Bjarne Rogan & Anne Eriksen (red.): Etnologi og folkloristikk. En fagkritisk biografi om norsk kulturhistorie. Instituttet for sammenlignende kulturforskning. Serie B: Skrifter. Vol. CXLVII Oslo 2013. 697 s. p. 39-47. In: *Tidsskrift for Kulturforskning*, nr. 1-2. 2014

Bidrag til tidsskrift/avis

Etnografisk Samling

GABRIEL, MILLE: Fortiden, fremtiden og det etnografiske museum – Samtidsindsamling, videndeling og medkuratering. *Nordisk Museologi* 2014 (2), p. 4-20, 2014.

GABRIEL, MILLE; ENGHOLM, GITTE: De Dødes Dag på Nationalmuseet. *Nationalmuseets Arbejdsmark*, p. 58-71, 2014.

PETERSEN, MARTIN: Pigen og Parasollen – Japan i Fotostudiet. *Nationalmuseets Arbejdsmark*, p.32-45, 2014 (hovedforfatter; medforf.: Maruiska Solow, Vera Tang),

WOLFF, BENTE: ”Dansk bygningsrenovering genskaber Serampores pragt” Kolonial kulturarv revisited i en indisk storby på speed. *Jordens Folk* 2014 vol. 3 Tema: Kolonier. Dansk Etnografisk Forening.

APPELT, MARTIN; Grønnow, Bjarne; Gulløv, Hans Christian; Lund Jensen, Einar; Fog Jensen, Jens; Odgaard, Ulla; Toft, Peter Andreas: Det Arktiske engagement ved Nyere Tid og Verdens Kulturer. *Danske Museer*, årgang 27 nr. 2, p. 20-23, 2014.

RAGHAVAN, MANASSA; Michael DeGiorgio; Anders Albrechtsen; Ida Moltke; Pontus Skoglund; Thorfinn S. Korneliussen; Bjarne Grønnow; Martin Appelt; Hans Christian Gulløv; T. Max Friesen; William Fitzhugh; Helena Malmström; Simon Rasmussen; Jesper Olsen; Linea Melchior; Benjamin T. Fuller; Simon M. Fahrni; Thomas Stafford Jr.; Vaughan Grimes; M. A. Priscilla Renouf; Jerome Cybulski; Niels Lynnerup; Marta Mirazon Lahr; Kate Britton; Rick Knecht; Jette Arneborg; Mait Metspalu; Omar E. Cornejo; Anna-Sapfo Malaspinas; Yong Wang; Morten Rasmussen; Vibha Raghavan; Thomas V. O. Hansen; Elza Khusnutdinova; Tracey Pierre; Kirill Dneprovsky; Claus Andreasen; Hans Lange; M. Geoffrey Hayes; Joan Coltrain; Victor A. Spitsyn; Anders Götherström; Ludovic Orlando; Toomas Kivisild; Richard Villems; Michael H. Crawford; Finn C. Nielsen; Jørgen Dissing; Jan Heinemeier; Morten Meldgaard; Carlos Bustamante; Dennis H. O’Rourke; Mattias Jakobsson; M. Thomas P. Gilbert; Rasmus Nielsen; Eske Willerslev: The genetic prehistory of the New World Arctic. *Science* 345, Issue 6200 (29 August, 2014); DOI: 10.1126/science.1255832.

MOLTKE, I.; Fumagalli, M.; Korneliussen, T.S.; Crawford, J.E.; Bjerregaard, P.; Jørgensen, M.E.; Grarup, N.; Gulløv, Hans Christian; Linneberg, A.; Pedersen, O.; Hansen, T.; Nielsen, R.; Albrechtsen, A.: Uncovering the Genetic History of the Present-Day Greenlandic Population. *The American Journal of Human Genetics* 96(1): 54-69. DOI: 10.1016/j.ajhg.2014.11.012, 2014.

ODGAARD, ULLA: РИТУАЛ КОРМЛЕНИЯ ОГНЯ В ОЧАГАХ ЦИРКУМПОЛЯРНЫХ КУЛЬТУР – Feeding the Fire in the Circumpolar Hearths (in Russian). *Ural Historical Journal*, issue 2, p. 79-88, 2014.

APPELT, MARTIN; Grønnow, Bjarne; Gulløv, Hans Christian; Jensen, Einar Lund; Jensen, Jens Fog; Odgaard, Ulla; Toft, Peter Andreas: Det arktiske engagement ved Nyere Tid og Verdens Kulturer. – *Danske Museer*, Årg. 27, no. 2, p. 20–23, 2014.

Bog/antologi/afhandling/rapport

Nyere Tid

ERICHSEN, JOHN; **Venborg Pedersen, Mikkel**: *The Danish Country House*. København 2014. 253 pp.

JENSEN, EINAR LUND: *Rejsen til Landets Ende. Historier om 1800-tallets indvandring fra Østgrønland til Kap Farvel*. Museum Tusulanums Forlag, København 2014. 199 pp.

MATHIASSEN, TOVE ENGELHARDT; Nosch, Marie-Louise; Ringgaard, Maj; Toftegaard, Kirsten; **Venborg Pedersen, Mikkel** (red.): *Fashionable Encounters. Perspectives and Trends in Textile and Dress in the Early Modern Nordic World*. Oxford og Philadelphia, p. xiii-xxiv, 2014..

MØLLER, VIBEKE ANDERSSON: *Arkitekten og designeren Bent Karlby*, Forlaget Rhodos/Syddansk Universitetsforlag/ Nationalmuseet, 2014. 129 pp.

MØLLER, VIBEKE ANDERSSON OG JØRGEN HEGNER CHRISTIANSEN (red.): *Architectura 36. Arkitekturhistorisk Årsskrift*, Selskabet for Arkitekturhistorie, 2014.

Bidrag til bog/antologi/rapport

Nyere Tid

JENSEN, EINAR LUND: Settlement policy in a colonial context - discussions on changing the settlements structure in Greenland 1900-1950. in: Northern Worlds – landscapes, interaction and dynamics. Research at the National Museum of Denmark. Proceedings of the Northern Worlds Conference Copenhagen 28-30 November 2012, (ed. Hans Christian Gulløv). PNM, Publications from the National Museum Studies in Archaeology & History, vol. 22, p. 433-447, 2014.

MØLLER, VIBEKE ANDERSSON: Glückborgernes Kapel, Roskilde Domkirke, p.180-191. In: Kryger, Karin (red.): *Danske kongegrave*, Museum Tusulanums Forlag, 2014.

MØLLER, VIBEKE ANDERSSON: Frederik 9. og Ingrid's begravelsesplads, Roskilde Domkirke, p. 236-241. In: Kryger, Karin (red.): *Danske kongegrave*, Museum Tusulanums Forlag, 2014.

VENBORG PEDERSEN, MIKKEL: Peasant Featherbeds in 'Royal Attire': The Consumption of Indigo in Early Modern Denmark. In: Fihl, Esther ; Venkachalopathy, A.R. (red.): *Beyond Tranquebar. Grappling Across Cultural Borders in South India. New Delhi*, p. 535-555, 2014.

VENBORG PEDERSEN, MIKKEL: Prologue. In: Mathiassen, Tove Engelhardt; Nosch, Marie-Louise; Ringgaard, Maj; Toftegaard, Kirsten; Venborg Pedersen, Mikkel (red.): *Fashionable Encounters. Perspectives and Trends in Textile and Dress in the Early Modern Nordic World*. Oxford og Philadelphia, p. xiii-xxiv, 2014.

VENBORG PEDERSEN, MIKKEL: At the Nordic Fringe of Global Consumption. A Copenhagen Bourgeois' home and the use of new goods in the mid-18th century. In: Mathiassen, Tove Engelhardt; Nosch, Marie-Louise; Ringgaard, Maj; Toftegaard, Kirsten; Venborg Pedersen, Mikkel (red.): *Fashionable Encounters. Perspectives and Trends in Textile and Dress in the Early Modern Nordic World*. Oxford og Philadelphia, p. 141-156, 2014.

Bidrag til bog/antologi/rapport

Etnografisk Samling

RASTÉN, SIMON: Encountering the Nicobar Islands. Danish strategies of colonisation 1755-1848. In: Esther Fihl; A. R. Venkatachalapathy (red.): *Beyond Tranquebar. Grappling across Cultural Borders in South India*. Hyderabad, Orient Blackswan, p. 579-606, 2014.

RASTÉN, SIMON: The Tranquebar tribute. Contested perceptions during the reign of Rajah Serfoji II. In: Esther Fihl; A. R. Venkatachalapathy (red.): *Beyond Tranquebar. Grappling across Cultural Borders in South India*. Hyderabad, Orient Blackswan, p. 257-281, 2014.

GRØNNOW, BJARNE; Appelt, Martin; Odgaard, Ulla: In the Light of Blubber: The Earliest Stone Lamps in Greenland and Beyond. In: Gulløv, Hans Christian (ed.): *Northern Worlds. Landscapes, interactions and dynamics*. Publications from the National Museum. Studies in Archaeology and History 22, p. 403-422, 2014.

GULLØV, HANS CHRISTIAN: Introduction. In: Gulløv, H. C. (red.), *Northern Worlds – landscapes, interactions and dynamics*. Research at the National Museum of Denmark. University Press of Southern Denmark. p. 11-17, 2014.

JENSEN JENS FOG, Ulla Odgaard, Svend Funder, P. Plumet: First People in Greenland. In: V.M. Kotlyakov, A.A Velichko, S.A. Vasil' (eds). *Initial Human Colonization of Arctic in Changing Palaeoenvironments: Atlas-monograph*, p. 313-342, 2014 (in Russian: Первоначальное заселение Арктики человеком в условиях меняющейся природной среды : Атлас-монография).

JENSEN, JENS FOG; Krause, Tilo: Ruins of the weather war - Studying the material remains of Allied and Wehrmacht activities in northeast Greenland. In: Olsen, B. (ed.) [Pétursdóttir, P.](#) *Ruin Memoirs Materialities, Aesthetics and the archaeology of the recent past*, Archaeological Orientations, Routledge, p. 411- 434, 2014.

JENSEN, JENS FOG; Krause, Tilo: Second World War Histories and Archaeology in Northeast Greenland. In: Gulløv, Hans Christian (ed.). In: Gulløv, Hans Christian (ed.). *Northern Worlds. Landscapes, interactions and dynamics*. Publications from the National Museum. Studies in Archaeology and History 22, p. 491-509, 2014.

MATTHIESEN, HENNING; Elberling, Bo; Hollesen, Jørgen; Jensen, Jan Bruun; Jensen, Jens Fog: Preservation of the permafrozen kitchen midden at Qajaa in West Greenland under changing climate conditions. In: Gulløv, Hans Christian (ed.). *Northern Worlds. Landscapes, interactions and dynamics*. Publications from the National Museum. Studies in Archaeology and History 22, p. 383-393, 2014.

ODGAARD, ULLA: Clash of Concepts - Hunting rights and ethics in Greenlandic caribou hunting In: Gulløv, Hans Christian (ed.). *Northern Worlds. Landscapes, interactions and dynamics*. Publications from the National Museum. Studies in Archaeology and History 22, p. 157-173, 2014.

SCHJELLERUP, INGE: The Living Dead. Purunmachus in Chachapoyas. Arts and Culture, Geneva, p. 86-99, 2014.

TOFT, PETER ANDREAS: Small things forgotten - Inuit reception of European commodities in the Historic Thule Culture. In: Gulløv, Hans Christian, Polke Hansgaard, Caroline & Lenander, Marie.

(red.): *Northern Worlds – landscapes, interaction & dynamics*. Proceedings from a conference held at the Danish National Museum November 27 - 30 2012. Publications from the National Museum. Studies in Archaeology & History Vol. 22. Nationalmuseet, København, p. 293-306, 2014.

TOFT, PETER ANDREAS; Mackinney-Valentin, Maria: From Doll Cups to Woollen Sweaters: Trends, Consumption and influentials in 19th Century southern Disco Bay, Greenland. In: Nosch, M. L., Ringgaard, M. G., Toftegaard, K. (red.): *Fashionable Encounters. Perspectives and Trends in Textile and Dress in the Early Modern Nordic World*. Oxbow Books, Ancient Textiles Series Vol. 14. Oxford, p. 211-224, 2014.

KNUDSEN, PAULINE; Toft, Peter Andreas; Koch Madsen, Christian; Matthiesen, Henning; Hollesen, Jørgen; Kroon, Aart; Møller, Anders Bjørn; Pedersen, Mikkel W.; Allentoft, Morten; Meldgaard, Morten; Lennert, Ann Eileen; Ledger, Paul; Møller, Kirstine; Lyngø, Pipaluk: People of all times, field report, January, 2014. 2014.

Workingpaper/arbejdsrapport/preprint

Etnografisk Samling

AALUND FLEMMING: *The Main Gate, Serampore Court Compound. Restoration Brief October 2014*. Nationalmuseet 2014.

CHRISTIANSEN, KRISTINA DJURHUUS: *Intern Rapport om puljen til bevaring af danske kulturminde i udlandet 2010-2013 og den politiske debat om dansk kulturarv i udlandet*. Redaktion: Bente Wolff. Nationalmuseet, 2014..

Rapport: *Tværsnitsanalyse på prøver fra eksteriør på St. Olav Kirke og South Gate i Serampore*. Maj 2014, Nationalmuseet, Bevaring og Naturvidenskab, Miljøarkæologi og Materialeforskning.

JENSEN, JENS FOG: The Pompei premise in Greenlandic archaeology and the question of how to take care of Greenland's most recent physical heritage. In: 2014 ICOMOS International Polar Heritage Committee Conference 25.05 2014 – 28. 05.2015 Book of abstracts, p. 112-113, 2014.

Konferencebidrag

Nyere Tid

SEBRO, LOUISE: ESSHC, Wien, 25 April 2014: Session: Religion, Creolization and Ambivalence in the 18th Century Atlantic World: Paper: *Creolization, Strategy or Fate*.

SEBRO, LOUISE: Workshop paper: *Living with the memories – bringing back the colonies. Danish and Norwegian civil servants and traders returning from China and India in the 18th and early 19th centuries*. Workshop on Material Culture and Colonialism, Linné University, 23 October, 2014.

Etnografisk Samling

GUNDESTRUP, BENTE: 'The Danish Kunstkammer and its Indian Chamber' i konferencen: 'Kunstkamera – the first state public museum of Russia: 300 years of tradition and development' (Federal State Agency of Science, Saint-Petersburg Scientific Centre of the Russian Academy of Science) 24.-26. November 2014.

PETERSEN, MARTIN: The Framing of Comic Consumption in Contemporary DPRK. *Moving Beyond Description: Identity, Power, and the Theory and Methodology of North Korean Studies*. Juli 3-4, 2014 Schloss Herrenhausen, Hannover.

PETERSEN, MARTIN: "Introduction to the collaboration between Museo delle Culture in Lugano, The Royal Danish Art Academy and The National Museum of Denmark", *Japanese Photography from the Meiji period* Januar 23-24, 2014.

PETERSEN, MARTIN: "Curating the exhibition "Girl with Parasol" at the National Museum of Denmark", Images and Research: A Seminar in English about Visual Anthropology at Moesgaard Museum, November 17-18, 2014.

RASTÉN, SIMON: Serampore (Frederiksnagore). Bevaring af dansk kulturarv i Indien. Senioruniversitetet, Værløse, 27.11.2014.

RASTÉN, SIMON: Serampore (Frederiksnagore). Bevaring af dansk kulturarv i Indien. Senioruniversitetet, Værløse, 24.11. 2014.

RASTÉN, SIMON: Severin (Søren) Kierulff in Serampore. Annual Kierulff meeting, Nationalmuseet, 30.07.2014.

RASTÉN, SIMON: Serampore as a Danish trading post and its historic setting. Serampore workshop, Nationalmuseet, 12.06.2014.

RASTÉN, SIMON: Serampore - A Danish trading post in India during the Napoleonic Wars. Der Kieler Frieden und seine Folgen. Wintersemester 2013/14. Ringvorlesung, Kiel, 04.02.2014.

WOLFF, BENTE: Danmark ved Ganges – Bevaring af kolonial kulturarv i en indisk storby på speed. Kulturhistorisk årsmøde, Organisationen af Danske Museer. Hotel Comwell, Kolding 13.11.2014.

WOLFF, BENTE: Protecting Cultural Heritage in Serampore. The INTACH Eastern & N.E. Convenors Conference in association with Indian Museum, Kolkata, tema: Urbanisation: its impact on heritage – way forward. Indian Museum, Kolkata, 21.11.2014.

Krig og Besættelse

Præsentation af enheden og dens forskningsområder

Krig & Besættelse er en forsknings- og samlingsenhed, der varetager samlingsarbejdet i relation til Tøjhusmuseets samlinger, Orlogsmuseets samlinger og Frihedsmuseets samlinger. I Frihedsmuseets samlinger indgår også genstandene vist på Frøslevlejrens Museum.

De tre samlinger belyser primært det danske forsvars historie, besættelsestidens historie 1940-1945 med særlig vægt på modstandskampens historie samt Frøslevlejrens historie 1944-1949. Som en integreret del af Tøjhusmuseets samlinger råder enheden desuden over en international våbensamling, der viser våbnenes udvikling fra krudtets indførelse i midten af 1300-tallet til i dag.

Enhedens forskning falder groft sagt i to hoveddele. En genstandsbaseret forskning, der kan skabe ny viden om specifikke genstande eller genstandstyper samt en bred kulturhistorisk forskning, der nok kredser omkring museets specialområder, men som tilstræber at fastholde udsynet og knytte an til andre forskningsmiljøer.

Set i et større perspektiv bidrager enheden til at skabe ny viden om hvorfor 'krig' opstår, hvordan 'krig' føres samt hvilke konsekvenser 'krig' har. Enheden medvirker derved at øge vores forståelse for og indsigten i hvordan 'krig' har været med til at præge det samfund, som vi lever i, i dag.

Som særlige fokusområder for enhedens forskning i 2014 kan nævnes:

Den danske hærs historie 1614-2014;
De slesvigske krige 1848-1851 og 1864;
Frøslevlejrens historie 1945-1949, dvs. den periode, hvor lejren hed: Fårhuslejren;
Tyske politifangelejre i Danmark 1943-1945 (Horserød og Frøslev);
Danske frivillige i tysk krigstjeneste under 2. Verdenskrig;
Dansk-norske uniformer indtil 1814/16;
Tøjhusmuseets samling af russiske uniformer og våben fra tiden omkring 1917.

Basisaktiviteter (herunder deltagelse i konferencer)

CHRISTENSEN, JENS OLE

Afholdt 8 eksterne foredrag i folkelig sammenhæng i regi af Folkeuniversitetet eller historiske foreninger mm. Foredragene har taget afsæt i Jens Ole Christensens egen forskning.

Afholdt forelæsningen: "Hæren – 400 års danmarkshistorie" på Folkeuniversitet, København, 28.08.2014. Foredraget blev holdt som oplæg til en kursusrække om emnet i 2015.

Deltaget i konferencen: "1864 - krigens følger på kort og lang sigt" med bidraget: Danske overlevelsestrategier efter 1864. Syddansk Universitet og Museum Sønderjylland, Sønderborg, 30.-31.10.2014.

Deltaget i seminaret: "Landet uden fremtid – Danmark 1864-1914" med bidraget: "Dansk forsvarsplanlægning efter 1864". Militærhistorisk Kommission, København, 19.11.2014.

I radio, TV, aviser mv. har vi afgivet et større antal interviews om Hærens historie og om Anden Slesvigske Krig.

KRISTENSEN, HENRIK SKOV

Afholdt 23 eksterne foredrag/forelæsninger i såvel faglige som folkelige sammenhænge. Foredragene/forelæsningerne har primært taget afsæt i Henrik Skov Kristensens egen forskning.

Som indholdsfuld museumsinspektør tilknyttet projektgruppen, der udvikler og producerer Nationalmuseets særudstilling om De Hvide Busser. Udstillingen er planlagt til at åbne i Egmonthallen (Prinsens Palæ) medio juni 2015.

LARSEN, DENNIS

Afholdt 12 eksterne foredrag/forelæsninger i såvel faglige som folkelige sammenhænge. Foredragene/forelæsningerne har primært taget afsæt i Dennis Larsens egen forskning.

PETERSEN, KARSTEN SKJOLD

Deltaget i ”København som Imperiehovedstad - om København som dansk-norsk hovedstad”. Fondet for Dansk-Norsk Samarbejde og den Norske Ambassade; Schæffergården; 24.-25. 5. 2014.
Deltaget i ”ICOMAM Congress: Military History Museums: Contemporary History and Social Relevance”, Moskva; 8.-10. 10. 2014 med bidraget: *Technology or cultural history.- New exhibitions in the Royal Danish Arsenal Museum, Copenhagen.*

SEERUP, JAKOB

Deltaget i ”Strategy and the Sea”; en international konference “... in Honour of Professor John. B. Hattendorf”, All Souls College, Oxford University; 10.-12.4. 2014.
Deltaget i ”København som Imperiehovedstad - om København som dansk-norsk hovedstad”. Fondet for Dansk-Norsk Samarbejde og den Norske Ambassade; Schæffergården; 24.-25. 5. 2014.
Deltaget i ”Dansk historikermøde 2014”. Den Danske Historiske Forening, Syddansk Universitet, Odense, 29.-30.8 2014.
Deltaget i ”Maritime Museums in the Baltic Sea area: Past, present and in the future”. International Maritimes Museum, Hamburg; 19.-20. 9. 2014.
Deltaget i ”ICOMAM Congress: Military History Museums: Contemporary History and Social Relevance”. Moskva; 8.-10. 10. 2014.

Projektaktiviteter under fire uger**CHRISTENSEN, JENS OLE**

Projekt ”Hæren 1945-2020”. Som led i arbejdet med projektet ”*Hæren 1614-2014*” blev der skabt et netværk omkring udforskningen af Hærens historie særligt i relation til værnets nyere historie. I 2014 er mulighederne blevet sonderet for at fortsætte netværkssamarbejdet med sigte på et nyt projekt om Hærens historie, projekt ”*Hæren 1945-2020*”. Ideen med dette projekt er at udnytte den skabte viden til at grave lidt dybere omkring Hærens nyere og nyeste historie særligt omkring den operative militære planlægning.

Projekt ”Hjemmeværnet 1942-2017”. Indledende sondringer. Hjemmeværnets historie er nærmest ubeskrevet, men den rummer et stort potentiale til at belyse centrale danmarkshistoriske problemstillinger fra besættelsesårene til afslutningen af Den Kolde Krig.

SEERUP, JAKOB

Projekt om Niels Juels gravmæle. Udarbejdelse af manuskript om søhelten Niels Juels liv og virke, der skal publiceres i en antologi i 2015.

Projekt: ”The education and careers of naval officers in the long eighteenth century: an international perspective”, manuskript til Journal for Maritime Research til udgivelse i 2015 og

forprojekt til evt. post.doc.-projekt i samarbejde med Evan Wilson, Oxford University og Anna Sara Hammar, Umeå Universitet.

Projekt Levkowitz-samlingen: Forskning i Tøjhusmuseets samling af russiske uniformer og våben, mv., som siden skal munde ud i en nyregistrering og eventuel udgivelse af katalog i samarbejde med Det Russiske Museum i Moskva.

Videnskabelige tillidshverv

CHRISTENSEN, JENS OLE

Fungerer som Hjemmeværnets Historiske Konsulent. Rådgiver Hjemmeværnskommandoen i historiske spørgsmål samt i forhold vedrørende den historiske virksomhed blandt værnets medlemmer.

KRISTENSEN, HENRIK SKOV

Censor i Historie ved de danske universiteter.

Fagfællebedømmer (peer review'er) på tidsskrifterne Sønderjyske Årbøger, Fra Krig og Fred (Syddansk Universitetsforlag) og Yearbook of Women's History/Jaarboek voor Vrouwengeschiedenis (Amsterdam).

Medlem af styrelsen for Historisk Samfund for Sønderjylland samt medlem af denne forenings skriftudvalg.

Medlem af repræsentantskabet for Studiecetrum for Sønderjyllands Historie. Udpeget af Historisk Samfund for Sønderjylland.

Medlem af Advisory Board for Historisk Samling for Besættelsestiden i Esbjerg under Sydvestjyske Museer.

LUNDBAK, HENRIK

Medlem af optagelsesudvalget ved 4. Maj Kollegiet Frederiksberg.

SEERUP, JAKOB

Dansk repræsentant for ICMH (International Commission for Maritime History, der i Danmark er repræsenteret i Kontaktudvalget for Dansk Maritim Historie- og Samfundsforskning).

Tilknyttet Strandingsmuseet St. George i Thorsminde som faglig konsulent i forbindelse med museets planlagte nyopstilling.

Medarbejdere indenfor forskningsområdet i 2014

Inden for den videnskabelige stillingsstruktur

Jens Ole Christensen, seniorforsker, ph.d.

Henrik Lundbak, seniorforsker, dr.phil.

Karsten Skjold Petersen, seniorforsker, ph.d.

Uden for den videnskabelige stillingsstruktur

Henrik Skov Kristensen, overinspektør, ph.d.

Dennis Larsen, museumsinspektør

Jakob Seerup, museumsinspektør, ph.d.

PROJEKTER

Afsluttede projekter

Titel: Hæren 1614-2014

2. Beskrivelse af projektets formål og aktiviteter:

Projekt ”Hæren 1614-2014” løb i årene 2013 og 2014. Projektet tog sigte på at skrive et jubilæumsværk om Hæren som en central institution i den danmarkshistoriske udvikling fra begyndelsen af 1600-tallet til nutiden. Projektet handlede i høj grad om at skabe en tolkningsramme omkring dansk militærhistorie samt en syntese om Hærens udvikling og betydning i en danmarkshistorisk ramme. Projektet blev afsluttet i 2014 med udgivelsen af bogen: ”Hæren – 400 års danmarkshistorie” i et samarbejde mellem Gads Forlag og museet.

3. Projektansvarlig: Seniorforsker, ph.d. Jens Ole Christensen

4. Projektets varighed: 01.01.2013 – 31.12.2014.

5. Finansiering: Projektet blev støttet af ”Støttekomitéen for Hærens 400-års jubilæum” med 755.000 kr.

6. Eksterne samarbejdspartnere:

7. Projektets status: afsluttet

Titel: Kongens Klæder. Uniformer og udrustning i den danske hær indtil 1816 og den norske hær indtil 1814.

2. Beskrivelse af projektets formål og aktiviteter

Formål: Med baggrund i originale skriftlige og billedmæssige kilder samt bevarede originale genstande at give en så vidt muligt dækkende beskrivelse af emnet. Alle våbenarter, afdelinger og personelgrupper medtages

3. Projektansvarlig: Seniorforsker, ph.d. Karsten Skjold Petersen

4. Projektets varighed: 01.01.2002 - 01.11.2014.

5. Finansiering: Egen finansiering.

6. Eksterne samarbejdspartnere:

7. Projektets status: afsluttet

Titel: Formidling med QR-koder af Mindelunden

2. Beskrivelse af projektets formål og aktiviteter:

Projektets formål var at gøre det muligt for de besøgende i Mindelunden at slå de personer, som er begravet i Mindelunden eller er nævnt på mindetavler derude, op på deres mobiltelefoner ved hjælp af QR-koder. Opslaget finder sted i Modstandsdatabase <http://modstand.natmus.dk>, hvor biografier fra værket ’Faldne i Danmarks frihedskamp’ er blevet indlagt med dette formål for øje. Biografier på personer, som ikke er medtaget i ’Faldne i Danmarks frihedskamp’, er blevet udarbejdet af Frihedsmuseet som et led i projektet.

3. Projektansvarlig: Seniorforsker, dr.phil. Henrik Lundbak

4. Projektets varighed: 01.02.2013 – 04.04.2014

5. Finansiering: Kirkeministeriet

6. Eksterne samarbejdspartnere: Kirkeministeriet, i hvis regi projektet er blevet gennemført med Frihedsmuseet som faglig bidragyder. Foreningen Frihedsmuseets Venner.

7. Projektets status: afsluttet

Titel: Bog om danske SS-frivilliges aktiviteter i Bobruisk, Hviderusland

2. Beskrivelse af projektets formål og aktiviteter:

Undersøgelse af danske SS-frivilliges tjeneste under 2. verdenskrig i fangelejren Bobruisk i Hviderusland.

3. *Projektansvarlig*: Museumsinspektør Dennis Larsen
4. *Projektets varighed*: 01.03.2011 – 15.10.2014
5. *Finansiering*: Nationalmuseet.
6. *Eksterne samarbejdspartnere*: Lektor Therkel Stræde, Syddansk Universitet, Odense, 6550 2103, therkel@hist.sdu.dk
7. *Projektets status*: afsluttet

Igangværende projekter

Titel: Undersøgelse af Horserød- og Frøslevlejrene 1943-1945

2. *Beskrivelse af projektets formål og aktiviteter*:
En undersøgelse af de tyske politifangelejre Horserød og Frøslev i Danmark 1943-1945 i international kontekst.
3. *Projektansvarlig*: Overinspektør, ph.d. Henrik Skov Kristensen
4. *Projektets varighed*: 01.03.2005 - ?
5. *Finansiering*: Egen finansiering.
6. *Eksterne samarbejdspartnere*:
7. *Projektets status*: igangværende

Titel: "Straffelejren" – i perspektiv

2. *Beskrivelse af projektets formål og aktiviteter*:
Tillægsafhandling til monografien "Straffelejren. Fårhus, landssvigerne og retsopgøret" (2011). Afhandlingen bliver af komparativ-teoretisk karakter.
3. *Projektansvarlig*: Overinspektør, ph.d. Henrik Skov Kristensen
4. *Projektets varighed*: 01.08.2013 – 30.06.2016.
5. *Finansiering*: Egen finansiering
6. *Eksterne samarbejdspartnere*:
7. *Projektets status*: igangværende

Titel: Bidrag til "Encyclopedia of Camps and Ghettos, 1933-1945"

2. *Beskrivelse af projektets formål og aktiviteter*:
Målet er, at den færdige encyklopædi skal indeholde en komplet registrant og beskrivelse af nazi-tyske lejre og ghettoer i det tysk-besatte Europa. Til det kommende bind 5 skal der leveres fire bidrag i form af opslagsartiklerne: "German-Danish Relations", "BDS København", "Horserød PGL" [PLG = Polizeigefangenenlager] og "Frøslev PGL".
3. *Projektansvarlig*: Overinspektør, ph.d. Henrik Skov Kristensen
4. *Projektets varighed*: 01.01.2008 - ?
5. *Finansiering*: Egen finansiering.
6. *Eksterne samarbejdspartnere*: Forskningsleder Martin Dean; United States Holocaust Memorial Museum
7. *Projektets status*: igangværende

Projekt igangsat i 2014

Titel: Anden Slesvigske Krig 1848-1851

2. *Beskrivelse af projektets formål og aktiviteter*:
Projekt "Anden Slesvigske Krig 1848-1851" løb i årene 2014 og 2015, og sigtede på at skrive et hæfte om en central krig i den nyere danmarkshistoriske udvikling. Hæftet supplerer et tilsvarende hæfte om "Første Slesvigske Krig 1864" udgivet i 2013, som en del af markeringen af 150 års

jubilæet for Krigen 1864. Projektet har i høj grad handlet om at tilgængeliggøre nyere viden om og tolkninger af de slesvigske krige, som er centrale i forståelsen af det moderne Danmark. Projektet vil blive afsluttet i 2015 med udgivelsen af hæftet ”Anden Slesvigske Krig 1848-1851” i et samarbejde mellem Museums Sønderjylland – Sønderborg Slot og Tøjhusmuseet.

3. *Projektansvarlig*: Seniorforsker Jens Ole Christensen

4. *Projektets varighed*: 01.11.2014 – 31.05.2015.

5. *Finansiering*: Projektet blev støttet med midler fra blandt andet ”Nikolai og Felix Fonden”, ”Helen og Ejnar Bjørnows Fond” og ”Selskabet Tøjhusmuseets Venner” med i alt 45.000 kr.

6. *Eksterne samarbejdspartnere*: Museumsinspektør, adj. professor Inge Adriansen, Museum Sønderjylland – Sønderborg Slot, Sønderbro 1, 6400 Sønderborg

7. *Projektets status*: nyt

PUBLIKATIONER

Bidrag til avis/tidsskrift

CHRISTENSEN, JENS OLE; IVERSEN, RUNE HOLMEÅ: Hæren - 400 års danmarkshistorie. In: *Hæren*; særnummer; p. 5-13, 2014.

KRISTENSEN, HENRIK SKOV: Anmeldelse af Werther, Steffen: “SS-Vision und Grenzland-Realität. Vom Umgang dänischer und volksdeutscher Nationalsozialisten in Sønderjylland mit der ’großgermanischen’ Ideologie der SS“, 2012. In: *Historische Zeitschrift*, Band 298, 2014.

KRISTENSEN, HENRIK SKOV: Fra Ehrenhain til Gedenkstätte (kronik). In: *Jyllands-Posten* 29.11.2014.

KRISTENSEN, HENRIK SKOV: Besættelsestiden bliver ved med at besætte os. Hvorfor? In: *Nyt fra Frøslevlejren*, marts nr. 97, p. 4-17, 2014.

PETERSEN, KARSTEN SKJOLD: København som centrum for den landmilitære sektor 1660-1814. In: Dahl, Bjørn Westerbeek (red.). *Historiske Meddelelser om København*, p. 120-143, 2014.

SEERUP, JAKOB: Flådebyen København. In: Dahl, Bjørn Westerbeek (red.). *Historiske Meddelelser om København*, p. 144-195, 2014.

SEERUP, JAKOB; NØRBY, SØREN: Peter Raagaards Dagbog 1792-1857. In: *Marinehistorisk Tidsskrift*, nr. 3, p. 3-22, 2014.

SEERUP, JAKOB: Det har været en kedsom påske for os her oppe i Østersøen – Christen Hansens dagbog fra 1864. In: Tinning, Morten (red.). *Søfolk i Krig*, Årbog for M/S Museet for Søfart, p. 104-139, 2014.

SEERUP, JAKOB: БОЛЬШОЕ ПУТЕШЕСТВИЕ БОЛЬШОЙ КОЛЛЕКЦИИ, Генерал Гудим-Левкович и Датский военный музей. In: *Rodina*, 12, p. 101-105, 2014.

Bog/antologi/afhandling/rapport

CHRISTENSEN, JENS OLE; IVERSEN, RUNE HOLMÅ: Hæren - 400 års danmarkshistorie. København, Gads Forlag, 2014. 337 pp.

LARSEN, DENNIS; STRÆDE, THERKEL: En skole i vold. Frikorps Danmark og det tyske besættelsesherreder i Hviderusland. København, Gyldendal, 2014. 392 pp.

PETERSEN, KARSTEN SKJOLD: Kongens Klæder. Uniformer og udrustning i den danske hær indtil 1816 og den norske hær indtil 1814. København, Historika (Gads Forlag), 2014. 720 pp.

Bidrag til bog/antologi/rapport

KRISTENSEN, HENRIK SKOV: Fra Ehrenhain til Gedenkstätte. Erindringspolitik og – kultur under forandring i det tyske mindretal In: Blond, Anna. Furdal, Kim, Porskrog Rasmussen, Carsten (red.). *Forundringsparat. Festskrift til Inge Adriansen*. Museum Sønderborg Slot, p. 135-154, 2014.

SEERUP, JAKOB: Dansk-Franske Flådeforbindelser i det lange 18. århundrede. In: Struwe, Lars B.; m.fl. (red.). *Dansk-Franske Militære Relationer i 1000 år*. University of Southern Denmark Studies in History and Social Sciences vol. 502, p. 51-68, 2014.

Workingpaper/arbejdsrapport/preprint

Konferencebidrag

PETERSEN, KARSTEN SKJOLD: Technology or cultural history. New exhibitions in the Royal Danish Arsenal Museum, Copenhagen. Foredrag på ICOMAM-Congress: “Military history museums: Contemporary history and social relevance”, Moskva 08-10.10.2014. In: *Report book*, Moskva, p. 103-105, 2014.

SEERUP, JAKOB: Flådebyen København. Forelæsning ved konferencen: ”København som Imperiehovedstad”, Schæffergården 24.05. 2014.

SEERUP, JAKOB: Anglo-Danish Flagdisputes in the Channel 1694-95. Workingpaper ved konferencen: “Strategy and the Sea”, Oxford University 11.04. 2014.

SEERUP, JAKOB: Flåden og Grønland. Workingpaper ved Dansk Historikermøde 2014, Syddansk Universitet, 29.8.2014.

SEERUP, JAKOB: Det Kejserske Russiske Hærmuseum. Foredrag ved seminaret: ”Krigsfanger – Ni foredrag om dansk-russiske forhold under 1. Verdenskrig”, Det Kongelige Bibliotek 18.09.2014.

SEERUP, JAKOB: Den russiske general – historien om, hvordan og hvorfor en af verdens største samlinger af kejserske russiske uniformer kom til Danmark. Foredrag i Dansk kulturhistorisk Selskab, Rosenborg Slot 04.11.2014.

Landbokultur og Søfart

Landbokultur og Søfart er betegnelsen for den afdeling, der pr. 1. januar 2014 omfatter Frilandsmuseet, Industrimuseet Brede Værk, Kommandørgården på Rømø samt Nationalmuseets fartøjssamling, hvilket vil sige Nationalmuseets samling af træskibe. Selve Frilandsmuseet er Nationalmuseets største udstillingssted. Det ligger placeret på ca. 75 tønder land nord for Lyngby og rummer en omfattende samling af gårde, huse, møller og værksteder.

Afdelingen undersøger og formidler landbokultur, bygningshistorie, boligkultur, tekstil- og dragthistorie og danskernes liv i hverdag og fest fra 1650 og frem.

Afdelingen udfører både forskning og rådgivning og indgår i større og mindre forsknings- og formidlingssamarbejder.

Medarbejdere inden for forskningsområdet i 2014

Ph.d.-studerende
Louise Windfeldt

Uden for den videnskabelige stillingsstruktur
Christina Folke Ax, museumsinspektør, ph.d.
Niels-Erik Jensen, Arkitekt
Peter Henningsen, museumschef, dr.phil.
Signe Lykke Littrup, museumsinspektør

PROJEKTER

Afsluttede projekter

Titel: Grønlandsfarere og vadehavsliv. Den nordatlantiske hvalfangst og dens konsekvenser for den materielle kultur, sociale organisation og kulturelle horisont på de nordfrisiske øer, ca. 1650-1850
Whaling in the Arctic Ocean and its consequences for life on the North Frisian Islands, 1650-1850

2. Beskrivelse af projektets formål og aktiviteter:

- Formålet er at analysere samspillet mellem den nordatlantiske hval- og sælfangst og de nordfrisiske øer ca. 1650-1850; eksemplificeret ved det lokale samfund på Rømø. Projektets aktiviteter har i 2013 omfattet deltagelse i en konference om hvalfangst i Sandefjord Norge, deltagelse i en workshop på SDU om forbindelser mellem Vadehavet og Nederlandene, studietur til Rømø, foruden kildeindsamling og bearbejdning af samme. Endvidere er der udarbejdet forslag til den 11.

Nordsøkonference 2014 i Holland, som er antaget ligesom et oplæg til Nordisk historikermøde 2014.

To artikler, der vedrører projektet afventer stadig publicering efter endt peer-review. Derudover er der blevet arbejdet på endnu en artikel til peer-review foruden et bogmanuskript.

- *The aim of the project is to analyse how whaling and sealing in the Arctic Ocean influenced life on the North Frisian Islands during the period 1650-1850; exemplified by the community on Rømø. During 2013 the research activities have included participation in a conference on whaling in Norway, and in a workshop at SDU about connections between the Wadden Sea region and the Netherlands, a fieldtrip to Rømø, as well as collecting and analyzing sources. A proposal for the 11th North Sea History Conference 2014 has been accepted and so has one for the Nordic historical*

conference 2014. Two articles are still waiting to be published after ended peer-review. In addition the year has been spent on writing on another article for peer-review and a book manuscript.

3. *Projektansvarlig*: Projektseniorforsker Christina Folke Ax

4. *Projektets varighed*: 01.09.2011-31.03.2014

5. *Finansiering*: Augustinus Fonden (Nordlige Verdener)

6. *Eksterne samarbejdspartnere*: Ingen

7. *Projektets status*: afsluttet

Igangværende projekter

Titel: Inddragelse af befolkningen i emnet 'plantegenetiske ressourcer' – en undersøgelse af mål og midler i uformelle læringsmiljøer.

Public engagement in the topic 'plant genetic resources' - investigating the ends and means of informal learning environments.

2. *Beskrivelse af projektets formål og aktiviteter*:

- Det samfinansierede ph.d.-projekt skal undersøge formidlingen under Fødevareministeriets tilskudsordning for plantegenetiske ressourcer (den levende kulturarv), der er en del af det danske landdistriktsprogram. Formålet er at analysere, hvordan befolkningen inddrages, og dernæst foreslå forbedringer. Resultaterne vil blive bearbejdet i et teoretisk perspektiv, og til sidst vil et designbaseret forskningsforsøg blive udført på Nationalmuseet (Frilandsmuseet).

- *The co-financed PhD project concerns the mediation of knowledge about plant genetic resources under the subsidy scheme of the Danish Ministry of Food. The aim is to analyze how the public is involved, and then propose improvements of communication at museums. The results will be processed in a theoretical perspective, and finally a design based research experiment will be carried out in the National Museum (Open Air Museum).*

3. *Projektansvarlig*: Louise Windfeldt

4. *Projektets varighed*: 01.11.2012-01.03.2016 (forlænget)

5. *Finansiering*:

Nationalmuseets ph.d.-pulje	540.000
Kulturstyrelsens formidlingspulje	500.000
Fødevareministeriet, NaturErhverv	252.500
Københavns Universitet, Institut for naturfagenes didaktik	315.000
Styring af Frilandsmuseets eksisterende projekter under Fødevareministeriets tilskudsordning for plantegenetiske ressourcer; i alt 420 timer	105.000
I alt	1.697.500

6. *Eksterne samarbejdspartnere*: Københavns Universitet: Lektor Lene Møller Madsen (Hovedvejleder), Institut for Naturfagenes Didaktik.

Adjunkt Marianne Achiam (medvejleder), d.o.

Professor Sven Bode Andersen (medvejleder), Department of Plant and Environmental Sciences. Fødevareministeriet, NaturErhvervstyrelsen, Videnskabelig medarbejder Lars Landbo, plantegenetiske ressourcer.

7. *Projektets status*: Igangværende

PUBLIKATIONER

Bidrag til tidsskrifter/avis

AX, CHRISTINA FOLKE: Arven efter grønlandsfarten på Rømø. Frilandsmuseets Venner. Nyt. p. 3-5, 2014.

CHRISTENSEN, LARS KJØLHEDE; Littrup, Signe Lykke: Teater, Samlebånd og Sæbekassebiler: Fordisme Festival i Brede 2013. Nationalmuseets Arbejdsmark, p. 46–57, 2014.

Bevaring og Naturvidenskab

Bevaring og Naturvidenskab er Nordens største konserveringsinstitution, som dækker en bred vifte af fagområder indenfor konservering og kulturhistorisk relateret naturvidenskab. Hovedparten af forskningen i afdeling for Bevaring og Naturvidenskab er samlet i den nye enhed Miljøarkæologi og Materialeforskning, der blev oprettet pr. 1. januar 2014. Den nye enhed er en sammenlægning af den tidligere enhed Forskning, Analyse & Rådgivning (FA&R) og Naturvidenskab, der organisatorisk har hørt til Danmarks Oldtid.

Miljøarkæologi og Materialeforskning dækker fagområderne pollenanalyse, makrofossilanalyse, dendrokronologi, vedanatomi, strontiumanalyse, naturvidenskabelige analyser af moderne syntetiske materialer, *in situ* bevaring af den arkæologiske kulturarv, klimarelaterede emner, bl.a. museernes indeklime og bygningsfysik samt naturvidenskabelige analyser af kulturarvsgenstandes materialesammensætning, historie og tilstand.

Enheden er sammen med Statens Museum for Kunst (SMK) og Konservatorskolen partner i CATS (Center for Kunstteknologiske Studier og Bevaring), der er forankret på SMK, hvor der samarbejdes om at få ny viden om ældningsprocesser, der foregår i billedkunsten samt at udvikle nye og mere præcise metoder til diagnosticeringen og den efterfølgende behandling og bevaring af den billedkunstneriske kulturarv. Projektet er finansieret af en bevilling fra VELUX- og VILLUM-fondene.

Forskere fra Miljøarkæologi og Materialeforskning har også i 2014 deltaget i tre projekter i forskningssatsningsområdet Nordlige Verdener om henholdsvis: de ændrede bevaringsforhold for organisk materiale ved den globale opvarmning (her specielt i Grønland); optimering af konserveringsprocessen i forbindelse med behandling af oldsager af organisk materiale og et projekt der sætter fokus på Nationalmuseets enestående samling af historiske skinddragter fra det cirkumpolare område. Som resultat af det sidstnævnte projekt er der med yderligere støtte fra Nordisk Kulturfond etableret en database: "Skinddrager online", der giver oplysninger om de historiske skinddrager fra oprindelige folk i Grønland, Nordamerika, Nordskandinavien og Sibirien. Netop flere af disse skinddragter dannede grundstammen i Nationalmuseets store særudstilling med titlen "Pels – liv og død", der åbnede i oktober 2014.

Enheden søger til stadighed at deltage aktivt i EU-finansierede projekter og har i 2014 fortsat projektet SASMAP, der har til formål at udvikle redskaber og teknikker til overvågning, stabilisering og bevaring af submarine arkæologiske lokaliteter. Enheden er koordinator på EU-projektet. Desuden har enheden deltaget i EU-projektet NANOFORART vedr. den mest hensigtsmæssige metode til at konsolidere kalkmalerier.

Basisaktiviteter (herunder deltagelse i konferencer)

JØRGEN HOLLESEN

Deltagelse og præsentation ved IUCN World Parks Congress, Sydney, November 2014

ISABELLE BRAJER

Præsentation af forskningsresultater på ICOM-CC konference, Melbourne, 15.-19. sept. 2014.

METTE MARIE HALD

Medforfatter på foredrag holdt ved konferencen "British Association of Near East Archaeology", Reading, 9.-11. januar: *Investigating diet and subsistence during the Late Chalcolithic 3 period of Tell Brak through carbon and nitrogen isotope analysis of bone collagen and crop seeds*. Amy

Styring, Arkadiusz Sołtysiak, Augusta McMahon, Michael Charles, Mette Marie Hald, Jill Weber, Holger Schutkowski, Amy Bogaard.

Deltagelse i seminaret for ”Nordiskt Nätverk för Trädgårdens Arkeologi & Arkeobotanik”, Visingsö, Sverige, 11.-13. juni.

Deltagelse i konferencen “Food, Population and Health”, Videnskabernes Selskab, d. 23.-26. september. Medforfatter på foredrag: *On pollen, crops and agriculture*. Morten Fischer Mortensen, Mette Marie Hald, Peter Steen Henriksen.

KARIN M. FREI

Application of Chromium Stable Isotopes to the Evaluation of Cr(VI) Contamination in Groundwater and Rock Leachates from Central Euboea, the Assopos Basin and Thebes Valley (Greece), (co-authored with R. Frei, M. Economou-Eliopoulos, C. Atsarou and D. Koilakos), AGU, San Francisco, USA December 17, 2014.

Strontium isotopes as a partial identity marker, International Workshop Buried Identities organized by the SAXO Institute, University of Copenhagen and National Museum of Denmark, at the National Museum of Denmark, December 12, 2014. (Invited).

Natural Sciences in Archaeology (as NatArk representative), The 2014 Danish Organization of Museums yearly conference (ODM), at Kolding Conference Center, November 12, 2014.

Moseskeletterne fra Vesthimmerland- et tværfagligt samarbejde, The 2014 Danish Organization of Museums yearly conference (ODM), at Kolding Conference Center, November 13, 2014. (co-authored with B. Nielsen, T. Christensen & M. Kanstrup).

Strontium isotopes as a method of obtaining knowledge of the use of animals in prehistoric and historical populations at the Interdisciplinary Symposium entitled: Food, Population and Health – global Patterns and Challenges. Hosted by the Royal Academy of Sciences and Letters in Copenhagen, September 22, 2014. (Invited).

Investigating wool trade and networks during Scandinavian Bronze and Iron Ages by the strontium isotope system at the XVII World Congress of the Union Internationale de Sciences Préhistoriques et Protohistoriques UISPP 2014, (co-authored with Dr. Bergerbrandt, Prof. Kristiansen and Dr. Mannering), at the University of Burgos, Spain, September 3, 2014.

The invisible “*Made In*” label of textiles” at the International Conference Euro Science Open Forum (ESOF 2014) in the session entitled: Old textiles provide new knowledge under Theme: Material and Virtual World, at Carlsberg’s Academy, Denmark, June 25, 2014.

Strontium isotopes, what can they do for archaeological textiles at the International Marie Curie Mobility Fellowship Master Class, Copenhagen University, at CTR, May 25, 2014. (Invited).

Perspectives and possibilities in the strontium isotope tracing system, at the International Conference entitled: Becoming Urban; The Challenge of High Definition, Hosted by the Royal Academy of Sciences and Letters in Copenhagen, March 31, 2014. (Invited).

Natural Sciences in Archaeology (as NatArk representative), Internal meeting of the Danish Museums with archaeological survey excavation duties organized by The Danish Organization of Museums (ODM), at Odense By Museum, March 7, 2014.

China and Denmark, connections in prehistory?, Copenhagen University, CTR, Denmark's National Research Foundation, January 16, 2014.

CHARLIE CHRISTENSEN

Ejsbøl Mose. Geobotaniske undersøgelser. Publikation udgivet i 2014. Projekt afsluttet i 2012.

Bjerre Enge. Geobotaniske undersøgelser. Publikation nær udgivelse.

Skelhøj, bronzealderhøj. Geobotaniske undersøgelser. Publikation nær udgivelse.

Nydam Mose. Geobotaniske undersøgelser. Arbejde med artikel til publikation.

Borremose. Geobotaniske undersøgelser. Ikke arbejdet på projektet i 2014. Genoptages i 2015.

Nørrekær Enge. Submarin mose. Ikke arbejdet på projektet i 2014. Er genoptaget i 2015.

ANNE MARIE ERIKSEN

Deltagelse i ICOM-CC 17th Triennial Conference, Melbourne, September. 2014.

Deltagelse i ODM møde, Kolding, 12.-13. november, 2014.

CLAUDIA BAITTINGER

Deltagelse i EuroDendro 2014, 8.-12. sept. 2014, Lugo, Spanien.

NIELS BONDE

Deltagelse (chair) i EuroDendro, 8.-12. sept. 2014, Lugo, Spanien.

Deltagelse i NatArk Workshop (paper) i Aarhus, 29. sept. 2014.

CATHERINE JESSEN

7.-9. januar: Deltaget i 'Quaternary Revolutions' møde ved Quaternary Research Association, London.

20.-21. marts: Deltaget i projektworkshop vedr. Vadehavet, Ribe.

19.-23. maj: Deltaget i Archaeometry Congress, Los Angeles. Med indlæg: Danish Mesolithic and Late glacial sites: landscape reconstructions and archaeological evidence.

17.-20. juni: Deltaget i Non-pollen Palynomorphs workshop, Tallinn.

1.-5. august: Deltaget i International Union of the Prehistoric and Protohistoric Sciences, XVII World UISPP Congress, Burgos.

30. august: Deltaget i projektworkshop vedr. Erritsø, Vejle.

12.-13. november: ODM møde, Kolding.

MAJ RINGGAARD

Traditional Textile Craft - An Intangible Cultural Heritage? International workshop at The Jordan Museum, Amman, Jordan, 24 -27 March 2014. Med paper: "*Preserving the Danish Textile Heritage*".

The CHORD workshop TEXTILE FRAGMENTS: Incomplete Textiles and Dress in Museums and Historic Houses, on 12 June 2014 at the University of Wolverhampton, England. Med paper: "*Stockings from the dump. Evidence of professional stocking repairs from Early Modern Copenhagen*".

Seminaret Utifrån ett gemensamt mönster, Laholm, Halland 27. juni 2014 (Vallens Säteri – platsen dit stickkonsten nådde Halland på 1650-talet) med “*Stickninghistoria - hur stickkonsten vandrat från Europa upp via Danmark till Halland*”.

The Second Colour Workshop, CTR The Danish National Research Foundations Centre for Textile Research, 2-3 December 2014. Med paper: “*Tannins and red dyes in experimentally buried textiles*”.

The Global Trade of Textiles and Clothing in the Early Modern Period: Exchange, Meaning and Materialities International PhD and Postdoctoral Conference Organized by the CCCC. 27- 28 November 2014, University of Warwick, England.

Musée des tissus et des arts décoratifs de Lyon, Frankrig. Roundtable on archeological textiles “*Antinoé à la vie à la mode*” ”*Mons Claudianus and 'Abu Sha'ar textiles*” 27.-28. Januar, 2014. Foredrag i Folkeuniversitetet “*You can tell a man by his stockings*”. En del af

Folkeuniversitetskurset: Meaning and symbolism of textiles and clothing in Ancient and Modern societies. 1.-2. marts 2014.

Foredrag på Varanger Samisk Museum, Norge “*Fortællinger fra strikningens historie - fra nattrøje til lusekofte*”. 30. august, 2014.

Foredrag Vuonnamarkanat, Varangerbotn, Norge “*Europæisk strikkehistorie*”. 31. august 2014.

KARIN VESTERGAARD KRISTIANSEN

The 5th Conference for Architectural Paint Research (APR), Stockholm, 2014

MADS CHR. CHRISTENSEN

Deltog sammen med Isabelle Brajer i NANOFORART 2nd Annual Consortium Meeting og End User symposium i Madrid 10.- 11. januar.

Deltog i NANOFORARTs Final meeting and workshop i Venedig 27.-28. november.

ANNE LISBETH SCHMIDT

Dragtpulje-seminar 5.-6. november 2014. National Museum of Denmark.

Tre offentlige foredrag og 15 omvisninger i 2014 forbindelse med særudstillingen: Pels - liv og død, 4. oktober 2014 - 22. februar 2015.

YVONNE SHASHOUA

Deltog med to foredrag i 2 dages seminar “*Cellulose acetate-degradation and Conservation*” på Getty Conservation Institut, Los Angeles.

Deltog med et foredrag om anvendelse af adsorbenter til konservering af celluloseacetat på ICOM-CC 17th Triennial conference, Melbourne, Australia. 15.-19. september.

Key-note speaker på kongressen, “*Plastic culture and bioplastics in society*”, <http://www.forum-kunststoffgeschichte.de> Berlin. November.

Foredrag om FTIR spektroskopi til mikroplastik ved workshop på Environmental Science Institut, RUC. December.

Deltog i halvdags konference: “*Hvordan kommer vi i gang med produktion i bioplast?* ” organiseret af INBIOM og FORCE Technology. December.

Afholdte konferencer, symposier, seminarer, workshops (egne)

ANNE MARIE ERIKSEN

Anne Marie Eriksen, SASMAP seminar & workshop, 23.-24. april på Vikingskibsmuseet.

JØRGEN HOLLESEN

Jørgen Hollesen, ICOMOS International Polar Heritage Committee Conference – The Future of Polar Heritage. Afholdt på Nationalmuseet i maj.

POUL KLENZ LARSEN, 10th Nordic Symposium on Buildings Physics, Lund, Sweden, 14-19 June.

9th International Masonry Conference, Guimarães, Portugal, 7-9 July.

HENNING MATTHIESEN

Henning Matthiesen et al, præsentation ved International Polar Heritage Committee konferencen “Degradation of archaeological material under freezing and thawing conditions” Nationalmuseet, København, 26.-28. maj.

HENNING MATTHIESEN

Henning Matthiesen, præsentationer ved møder i Bergen 4. april (om overvågning på Bryggen), Oslo 21. august (om Urban Watch), Tromsø 9. oktober (om nedbrydning af træ), København 10. december (om overvågning på Bryggen)

ISABELLE BRAJER

Isabelle Brajer og Mads Chr. Christensen organiserede NANOFORART workshop i Brede 12.06. 2014 med deltagelse af ca. 20 kalkmalerikonservatorer fra hele Skandinavien.

KARIN M. FREI

Co-organizer of Workshop “Bronze Age Textiles from China and Denmark”, Xinjiang Institute of Archaeology, Urumqi, China. August 18-20.

Organizer of Workshop on “Bronze Age Textiles from the Taklamakan Desert, China”, National Museum of Denmark, June 26.

Organizer of ESOF (European Open Forum) 2014 scientific session: Old textiles provide new knowledge under Theme: Material and Virtual World, Copenhagen, Carlsberg Academy, Denmark. June 25.

Organizer of ESOF (European Open Forum) 2014 scientific session: Cultural heritage in a world perspective under Theme: Green Economy, Copenhagen, Carlsberg Academy, June 23.

MAJ RINGGAARD

First MIRA Workshop, Oslo 29. September 2014. Workshop at The Norwegian institute of Local History, Oslo Studies of Early Modern Consumption A Nordic/Southern European comparative approach. MIRA-network on Early Modern Consumption is founded by The Nordic Research Councils for the Humanities and the Social Sciences NOS-HS 2014/2015 Grant for Explorative Workshop. The research network MIRA members are Dr. Marie Ulväng, Uppsala University, Sweden, Dr. Amelia Almorza Hidalgo, Pablo de Olavide, Spain, Dr. Irene Fattaciu, University of Turin, Italy, Dr. Ragnhild Hutchinson, The Norwegian University College for Agriculture and Rural Development, Norway and Dr. Maj G. Ringgaard, National Museum, Denmark. The funding is for organizing a series of workshops on the theme Studies of Early Modern Consumption at the periphery of Europe <http://www.gunleiksrud.net/mira/>

Co-arrangør af The second CCCC-workshop (Costumes, Clothing, Consumption, and Culture) “The Materiality of Clothing - under the surface” Nationalmuseet, 27.-28. maj 2014. Deltog bl.a. med “Archaeological Textiles and shoes from the Early Modern period in the National Museum’s collections”.

YVONNE SHASHOUA

Afholdt 3 dages workshop “Plastics for Conservators” på West Dean College, England, marts 2014.

Afholdt 3 dages workshop “Challenges of Plastics” på National Gallery of Victoria, Melbourne, Australia, september 2014.

Afholdt 3 dages workshop “Plastics Conservation” på National Museums of Ireland, Dublin, Irland, december 2014.

Beskrivelse af projektaktiviteter under 4 uger

JØRGEN HOLLESEN

Bryggen Bergen, Finnegården, Henning Matthiesen.

Archaeological Deposits in a Changing Climate, Niku, Norge, Vibeke Martens.

KARIN M. FREI

Ribe, Lindegården, strontium isotoper

Islandske tekstiler, strontium isotoper

Moseskeletter, strontium isotoper

Motala, Baseline strontium isotoper

KARIN VESTERGAARD KRISTIENSEN

Epitafieprojektet: Titel: En undersøgelse af materialer, teknikker, værkstedspraksis i senrenæssancens billedskærer og malerværksteder i Helsingør. Projektansvarlig: Karin Vestergaard Kristiansen og Conny Hansen

Andet, dvs. samarbejdspartnere: Medarbejdere på Miljøarkæologi og Materialeforskning samt CATS (Centre for Art Technological Studies and Conservation).

Bedømmelsesvirksomhed, censorvirksomhed og andre videnskabelige tillidshverv.

JØRGEN HOLLESEN

Medvejleder og eksaminator på specialet: Soil, climate and preservation conditions, Anders Bjørn Møller, Center for Permafrost, Københavns Universitet.

HENNING MATTHIESEN

Medvejleder for specialestuderende Nanna Braunschweig Hansen, projekt omkring måling af korrosionshastighed for jern.

Medvejleder for specialestuderende Mette Jakobsen, projekt omkring nedbrydning af knogler fra Grønland.

Medvejleder for ph.d. studerende Anna Tjellden, projekt omkring nedbrydning af knogler fra Alken Enge.

Bedømmelse af speciale fra Universitetet i Oslo omkring konservering af arkæologisk jern.

Reviewer for tidsskriftet Archaeometry.

Deltager i scientific board for PARIS5 konferencen.

KRISTIANSEN, KARIN VESTERGAARD

Review af artikel i Meddelelser om konservering, nr. 1, 2014.

Censorbeskikkelse på Det Kongelige Danske Kunstakademis Skoler for Arkitektur, Design og Konservering. Konservatorskolen.

YVONNE SHASHOUA

Peer reviewer af 15 artikler sendt ind til ICOM-CCs MMCA WG Triennial Conference, Melbourne, Australia, april-maj 2014.

Peer reviewer af artikel sendt ind til Journal of the Institute of Conservation.

Peer reviewer af ansøgning til bog sendt ind til Getty Conservation Institute Publications.

ISABELLE BRAJER

Peer reviewer af artikler til Studies in Conservation og CeROArt.

KARIN M. FREI

Reviewer for international tidsskrift, Journal for Science of the Total Environment.

Marie Curie reviewer in master class CTR.

CATHERINE JESSEN

Manuscript editor for Journal of the North Atlantic.

MAJ RINGGAARD

Marie Curie Master Class 2014; supervision of Jane Malcom-Davies Postdoctoral Research Fellow.

Marie Curie Master Class 2014; supervision of PhD Christina Margariti, Athens, Greece.

Marie Curie Master Class 2014; supervision of PhD Jørn Bohlmann, Oslo University.

Medvejleder for Ph.d-stipendiat Charlotte Rimstad, SAXO-Instituttet Københavns Universitet.

MADS CHRISTIAN CHRISTENSEN

Medlem af censorkorpset for Det Kongelige Danske Kunstakademis Skoler for Arkitektur, Design og Konservering.

Peer reviewer af fire artikler i "Standards in Architectural Paint Research", edited by Lisa Nilsen og Kathrin Hinrichs Degerblad, Achetype Publications 2014.

ANNE LISBETH SCHMIDT

Censor MA-student, The Royal Danish Academy of Fine Arts, Schools of Architecture, Design and Conservation (appointed by Ministry of Science, Innovation and Higher Education)

Medarbejdere inden for forskningsområdet 2014

Inden for den videnskabelige stillingsstruktur

Niels Bonde, seniorforsker
Isabelle Brajer, seniorforsker, konservator, ph.d.
Anne Marie Eriksen, forskningsassistent, konservator.
David John Gregory, forskningsprofessor, ph.d.
Karin Margrethe Frei, seniorforsker, ph.d.
Jørgen Hollesen, seniorforsker, ph.d.
Poul Klenz Larsen, seniorrådgiver, ph.d.
Henning Matthiesen, seniorforsker, ph.d.
Morten Fischer Mortensen, forsker, ph.d.
Martin Nordvig Mortensen, forsker, ph.d.
Yvonne Shashoua, seniorforsker, ph.d.

Uden for den videnskabelige stillingsstruktur

Claudia Baittinger, museumsinspektør
Charlie Christensen, museumsinspektør
Mads Chr. Christensen, seniorkonsulent, cand. scient
Mette Marie Hald, museumsinspektør, ph.d.
Peter Steen Henriksen, museumsinspektør
Jan Bruun Jensen, konservator.
Catherine Jessen, museumsinspektør, ph.d.
Maj Ringgaard, konservator, ph.d.
Anna-Grethe Rischel, konservator, emerita.
Peter Rasmussen, Chef for Miljøarkæologi og Materialeforskning
Anne Lisbeth Schmidt, konservator.
Kristiane Strætkvern, konservator.
Michelle Taube, kemiker, ph.d.

Ph.d.-studerende

Karin Vestergaard Kristiansen (til marts 2014)

PROJEKTER

Afsluttede projekter

Titel: Køkkenmøddinger og klimaændringer

2. Beskrivelse af projektets formål og aktiviteter:

Projektet ser på effekten af klimaændringer på optøning og nedbrydning af køkkenmøddingen ved Qajaa i Vestgrønland. I 2014 har fokus været på afslutning af projekt, nedtagning af udstyr og publicering af indsamlede data.

The project studies the effect of climate change on the melting and degradation of a permafrozen kitchen midden at Qajaa in West Greenland. The site was visited during 2014 to remove monitoring equipment.

3. Projektansvarlig: Seniorforsker Henning Matthiesen

4. Projektets varighed: 01.01.2010-31.12.2014.

5. Finansiering: 2.1 mill. kr., Augustinusfonden

6. *Eksterne samarbejdspartnere:* Adskillige fra bl.a. Grønlands Nationalmuseum, Geografisk Institut og Naturhistorisk museum

7. *Projektets status:* afsluttet

Titel: Anvendelsen af bioplast til bevaring af kulturarven

2. *Beskrivelse af projektets formål og aktiviteter*

Bevaringsspraksis kræver materialer, hvis produktion, anvendelse og bortskaffelse påvirker miljøet negativt. Plast syntetiseres fra ikke-bæredygtigt benzin, et materiale som verden med stor sandsynlighed løber tør for indenfor de næste 100 år. Formålet med denne forskning er at undersøge om bioplast, syntetiseret fra bæredygtige energikilder, herunder planter, enzymer og bakterier, kan tilbyde bedre alternativer til de traditionelle. Bioplast bliver både købt og syntetiseret efter behov og sammenlignet med traditionelle plasttyper, der bruges i emballage, limning og udfyldning af genstande. Indtil nu er der ikke blevet forsket i bioplast i bevaringssammenhæng og derfor vil dette projekt skabe banebrydende resultater til gavn for kulturinstitutioner internationalt.

3. *Projektansvarlig:* Seniorforsker, ph.d., Yvonne Shashoua

4. *Projektets varighed:* 01.11.2013-30.08.2014.

5. *Finansiering:* 691.200kr fået fra Kulturministeriets Forskningspulje inkl. 44% overheads (12 måneders bidrag til løn til 2 seniorforskere)

6. *Eksterne samarbejdspartnere:*

7. *Projektets status:* afsluttet

Titel: Testing lime dispersions for the consolidation of wall paintings – experiments in Avnsø Church (delprojekt under: NANOFORART – Nanomaterials for the conservation and preservation of movable and immovable artworks – Seventh Framework Programme)

2. *Beskrivelse af projektets formål og aktiviteter:*

A series of experiments were carried out on a replica of a medieval wall painting (executed in 1996) on a vault and walls in the sacristy of the medieval church in Avnsø. The purpose was to test which type of lime dispersion and which application method (brushing or spraying) was most effective in consolidating the poorly bound paint layer. Three different lime dispersions were tested: nanolime prepared by NANOFORART partners CSGI; lime dispersion (1.1%) prepared on site in a blender; concentrated (10%) lime dispersion prepared on site in a blender. The consolidation process was impeded by the appearance of a superficial veil, which possibly formed due to high moisture content in the vault and walls. Further experiments are planned for 2014.

En række forsøg blev udført på en kopi af et kalkmaleri (udført i 1996) på hvælvingen og væggene i sakristiet i den middelalderlige kirke i Avnsø. Formålet var at teste, hvilken type kalk dispersion og hvilket påføringsmetode (med pensel eller ved sprøjtning) var mest effektive til at konsolidere det dårligt afbundet malelag. Tre forskellige kalkdispersioner blev testet: nanolime fremstillet af NANOFORART partnerne CSGI, kalkdispersion (1,1 %), fremstillet på stedet i en blender, og koncentreret (10 %) kalkdispersion fremstillet på stedet i en blender. Konsolideringsprocessen blev hæmmet ved forekomsten af et slør på overfladen af malelaget, muligvis dannet på grund af høj fugtighed i konstruktionen. Yderligere eksperimenter er planlagt til 2014.

3. *Projektansvarlig:* seniorforsker, Isabelle Brajer

4. *Projektets varighed:* 15.12.2011-31.12.2014.

5. *Finansiering:* € 113,120.00, EU Seventh Framework Programme

6. *Eksterne samarbejdspartnere:* CSGI (Consorzio Interuniversitario per lo Sviluppo dei Sistemi a Grande Interfase), Prof. Piero Baglioni, Via della Lastruccia no 3, 50019 Sesto Fiorentino. Italy +39 055 4573036, baglioni@csgi.unifi.it

UPCEFR (Unoverzita Pardubice), Jitka Genserova, Studentska 95, 53210 Pardubice Czech Republic +420 603 288 744, jitka.genserova@upce.cz

MBN Nanomaterialia SPA, Prof. Ing. Paolo Matteazzi, Via G. Bortolan no 42, 31050 Vascon di Carbonera. Italien, +39 0422 447311, research@mbn.it
ZFB (Zentrum für Bucherhaltung GmbH, Dr. Manfred Anders, Mommsenstrasse 6, 04329, Leipzig, Tyskland, +49 341 25989 13, anders@zfb.com
7. *Projektets status*: afsluttet

Titel: Testing microemulsions for the removal of polymer resins on wall paintings (delprojekt under: NANOFORART – Nanomaterials for the conservation and preservation of movable and immovable artworks – Seventh Framework Programme)

2. *Beskrivelse af projektets formål og aktiviteter*:

Six surfactant-based microemulsions targeting two commonly used polymer resins – Primal AC33 and Paraloid B72 – were tested on prepared specimens simulating consolidated lime-based wall paintings. The microemulsions were applied using three different sorbents (comprising varying grade cellulose fibres). The objective of the experiments was to determine which of combinations of microemulsions and sorbents were most efficient in the extraction/removal of the polymer. Specimens were examined in normal raking and UV light, and contact angle measurements were performed. Results indicate that two micro-emulsions seemed more efficient; however contamination with residual sorbents and surfactant is a problem.

Seks surfaktant baseret mikroemulsioner rettet mod almindeligt anvendte konsolideringsmidler – Primal AC33 og Paraloid B72 (polymer harpikser) – blev testet på præparerede prøver, som simulerede konsoliderede kalkmalerier. Mikroemulsionerne blev påført ved anvendelse af tre forskellige absorberende kompresser (cellulosefibre med forskellige længder). Formålet med forsøgene var at bestemme, hvilke kombinationer af mikroemulsioner og kompresser var mest effektive til ekstraktion / fjernelse af polymererne. Prøverne blev undersøgt i normal sidelys og UV-lys, og kontaktvinkel målinger blev udført. Resultaterne viser, at to mikro-emulsioner synes mere effektiv, men kontaminering med resterende cellulosefibre og surfaktanter er et problem.

3. *Projektansvarlig*: seniorforsker, Isabelle Brajer

4. *Projektets varighed*: 15.01.2011-31.12.2014.

5. *Finansiering*: € 113,120.00, EU Seventh Framework Programme

6. *Eksterne samarbejdspartnere*: CSGI (Consorzio Interuniversitario per lo Sviluppo dei Sistemi a Grande Interfase), Prof. Piero Baglioni, Via della Lastruccia no 3, 50019 Sesto Fiorentino. Italy +39 055 4573036, baglioni@csgi.unifi.it

7. *Projektets status*: afsluttet

Titel: Jægere/samlere i nyt land

2. *Beskrivelse af projektets formål og aktiviteter*:

Jægere/samlere i nyt land er et tværvideenskabeligt forskningsprojekt som har til formål at rekonstruere det senglaciale naturmiljø samt at bearbejde og publicere en række senpalæolitiske bopladser fra Danmark. De naturvidenskabelige studier tager udgangspunkt i de naturlige arkiver som findes i aflejringer i små søer fra istidens afslutning.

De arkæologiske studier er koncentreret om de syddanske pladser Sølbjerg, Knudshoved, Hasselø og Trollesgave samt de nordjyske pladser Lendum og Hollendskær.

3. *Projektansvarlig*: Tidligere museumsinspektør Charlie Christensen.

4. *Projektets varighed*: 01.01.2009-31.12.2014.

5. *Finansiering*: 4.000.000 kr. Forskningsrådet for Kultur og Kommunikation. Yderligere 2.2 mil. fra Augustinus under Nationalmuseets satsningsområde ”Nordlige Verdener”.

6. *Eksterne samarbejdspartnere*:

Ander Fischer, antikvar. Kulturstyrelsen. Privat: Gl. Røsnæsvej 27, Kalundborg. afiklb@privat.dk
Kristoffer Buck Pedersen. Chefarkæolog, Museum Sydøstdanmark, Algade 17, 4760 Vordingborg. Tlf. 70701236. kbp@museerne.dk

Lykke Johansen, Museumsinspektør, Gronningen University, Privat: Ossewei 6, 9751 SC Gronningen. Holland. 0031 5031 46063. L.johansen@planet.nl

7. *Projektets status*: afsluttet

Titel: Vedbækfjorden – havniveauændringer 6000-3000 f. Kr.

2. *Beskrivelse af projektets formål og aktiviteter*:

Geobotaniske undersøgelser af de atlantiske og subboreale svingninger i havniveauet i relation til bosættelsen omkring stenalderfjorden i Vedbæk. Mange publikationer i årenes løb. Afsluttet med en rapport om udgravningerne i årene 1982-1990, NNU-rapport 2014, nr. 24.

3. *Projektansvarlig*: Tidligere museumsinspektør Charlie Christensen.

4. *Projektets varighed*: 01.01.1975-31.12.2014

5. *Finansiering*: Tjenstligt arbejde på NNU.

6. *Eksterne samarbejdspartnere*: Erik Brinch Petersen, tidl. lektor på Institut for Forhistorisk Arkæologi på KU, ebp@hum.ku.dk, samt mange andre arkæologer.

7. *Projektets status*: afsluttet

Titel: Lundby Mose – præboreale deponeringer af elsdyr.

2. *Beskrivelse af projektets formål og aktiviteter* (max.8 linier i pitch 11)

Arkæologisk udgravning og geobotanisk undersøgelse af dødshul med deponeringer af elsdyr i tidlig præboreal tid. Pollendiagram er udarbejdet af Catherine Jessen M&M, publiceret i Quaternary International.

3. *Projektansvarlig*: Tidligere seniorrådgiver Charlie Christensen

4. *Projektets varighed*: 09.09.1999-31.12.2014.

5. *Finansiering*: Tjenstligt arbejde på NNU

6. *Eksterne samarbejdspartnere*: Kristoffer Buck Pedersen. Chefarkæolog, Museum Sydøstdanmark, Algade 17, 4760 Vordingborg. Tlf. 70701236.. kbp@museerne.dk

Kjeld Møller Hansen. Direktør. Museum Sydøstdanmark, Algade 17, 4760 Vordingborg. Tlf. 70701236. kmh@museerne.dk

7. *Projektets status*: afsluttet

Titel: Kirkeinventarets farvehistorie, -en kronologisk og kontekstuel undersøgelse med Nationalmuseets Antikvarisk-Topografisk Arkiv som indsamlingskilde

2. *Beskrivelse af projektets formål og aktiviteter*:

Ph.d.-projektet har brugt farvearkæologiske undersøgelsesindberetninger fra Nationalmuseets Antikvarisk-Topografisk Arkiv som kilde til en undersøgelse af dansk kirkeinventars farvehistorie. Undersøgelsens resultater er formidlet og publiceret løbende, mens ph.d. afhandlingen for første gang giver en samlet beskrivelse af farveforandringer i danske kirkerum og kirkeinventarets kronologiske og kontekstuelle farvehistorie. Afhandlingen er forsvaret juni 2014.

3. *Projektansvarlig*: Karin Vestergaard Kristiansen. Ph.d.

4. *Projektets varighed*: Seks halve år fra 01.11. 2008-31.06.2014.

Ph.d. afhandling forsvaret den 13.06.2014

5. *Finansiering*: Forsknings- og Innovationsstyrelsen, Nationalmuseets ph.d.-pulje, Beckett-fonden, Bevaring og Naturvidenskab

6. *Eksterne samarbejdspartnere*: Det Kongelige Danske Kunstakademis Skoler for Arkitektur, Design og Konservering. Konservatorskolen.

7. *Projektets status*: afsluttet

Igangværende projekter

Titel: Preserving the cultural heritage of Greenland in a changing climate, Carlsberg

2. Beskrivelse af projektets formål og aktiviteter:

Indholdet af organiske artefakter som træ, knogler og DNA er ofte helt unikt i Arktiske køkkenmøddinger. Dette skyldes særdeles fordelagtige bevaringsforhold forårsaget af det kolde klima og iltfrie forhold i de ofte vandmættede arkæologiske jordlag. Klimaændringer forventes at kunne få stor negativ indvirkning på fremtidige bevaringsforhold, hvormed vigtige informationer om de tidligste menneskers vandringer og levevilkår vil blive tabt for eftertiden. Dette projekt undersøger hvordan klimaændringer påvirker bevaringen af organiske artefakter fra en række arkæologiske lokaliteter i Grønland lokaliseret langs to klimatiske transekter.

3. Projektansvarlig: Seniorforsker, Jørgen Hollesen

4. Projektets varighed: 01.08.2013-31.07.2015.

5. Finansiering: 684.582.kr.

6. Eksterne samarbejdspartnere: Center for Permafrost, Københavns Universitet

7. Projektets status: igangværende

Titel: Bryggen i Bergen, vurdering af bevaringsforhold

2. Beskrivelse af projektets formål og aktiviteter:

Konsulentarbejde for Riksantikvaren og Statsbygg i Norge, hvor vi skal vurdere bevaringsforholdene for de arkæologiske kulturlag under Bryggen i Bergen samt dokumentere effekten af de afbødende tiltag, som iværksættes i 2012-2014 for at hæve vandstanden i området. Opgaven er en blanding af overvågning i felten og laboratorieundersøgelser af nedbrydning.

Consultancy work for the Directorate for Cultural Heritage and Statsbygg in Norway, where we evaluate the preservation conditions for the cultural deposits beneath Bryggen in Bergen.

Furthermore we document the effects of mitigation in the area that is established in 2012-14 to raise the ground water level in the area. The evaluation involves both field monitoring and laboratory studies of degradation.

3. Projektansvarlig: Seniorforsker Henning Matthiesen

4. Projektets varighed: Løbende – startet i 2001, endnu ingen slutdato.

5. Finansiering: IV-arbejde, ca 250.000 kr i 2014

6. Eksterne samarbejdspartnere: Adskillige

7. Projektets status: igangværende

Titel: Urban Watch

2. Beskrivelse af projektets formål og aktiviteter:

Projektet ser på vandhåndtering i byer. Vort bidrag er at undersøge sammenhængen mellem (aktiv) infiltration af regnvand og bevaringen af arkæologiske kulturlag. Herunder skal vi se på hvordan vandets kemiske sammensætning påvirker bevaringen.

The project studies the handling of water in urban areas. Our contribution is to study how (active) infiltration of rainwater may influence the preservation of archaeological cultural deposits, and especially study if the chemical composition of the water has any influence.

3. Projektansvarlig: Seniorforsker Henning Matthiesen

4. Projektets varighed: 01.06.2012-01.05.2015.

5. Finansiering: 376.000 kr., Norsk forskningsråd og Riksantikvaren

6. Eksterne samarbejdspartnere: Adskillige fra NGU, NIVA, TAUW, MVH Consult, Riksantikvaren

7. Projektets status: igangværende

Titel: Metodeudvikling for vurdering af potentielt nye angreb af pæleorm, Journal nr. AUP10.2013-0048

2. *Beskrivelse af projektets formål og aktiviteter:*

Observationer af trægenstande angrebet af pæleorm liggende ved siden af ikke angrebne genstande har længe vakt forundring. Der blev derfor opsat en hypotese på baggrund af resultaterne fra et upubliceret speciale (Eriksen, 2013) udført på Nationalmuseet, hvor der blev undersøgt vanddrukkent arkæologiske trægenstande i to forskellige bevaringstilstande, velbevaret og nedbrudt, og disses potentiale for nye pæleormsangreb. Formålet med dette projekt var dermed at undersøge hvorvidt træets indhold af bevaret cellulose kunne have en indvirkning på mængden af nye pæleormsangreb og at undersøge om det var muligt ud fra bevaringsstanden, at vurderer om en genstand er i fare for at blive angrebet af pæleorm.

3. *Projektansvarlig:* Forskningsprofessor, David Gregory

4. *Projektets varighed:* 09.12.2013-juni 2015.

5. *Finansiering:* 192.852 kr. Kulturstyrelsens udviklingspulje

6. *Eksterne samarbejdspartnere:*

7. *Projektets status:* igangværende

Titel: Registrering af papirets vandmærker i tegninger, akvareller, skitsebøger, dagbøger og breve fra danske kunstneres studierejser i 19. og 20. årh. i Italien med særligt henblik på Salernobugten.

2. *Beskrivelse af projektets formål og aktiviteter:*

Projektets formål er dataindsamling via registrering af papirets vandmærker om danske kunstneres valg af papirkvaliteter i Italien, om papirets teknologi, proveniens og bevaringstilstand. Materialet omfatter H. C. Andersens tegninger og breve, Odense Bys Museer og Kobberstiksamlingens tegninger på Statens Museum for Kunst af Constantin Hansen, Martinus Rørbye, Christen Købke og J. Th. Lundbye. Der foreligger kun få vandmærkeregistranter fra det 19. årh., hvor maskinproduceret papir afløste det håndgjorte papir, og projektet vil derfor belyse den europæiske papirproduktion og handel i denne periode.

The purpose of the project is collection of data via registration of Danish artists' choice of paper qualities in Italy, combined with collection of data of the paper technology, provenance and condition. The material includes H.C. Andersen's drawings and letters, Odense Bys Museer and drawings of Constantin Hansen, Martinus Rørbye, Christen Købke and J. Th. Lundbye from the Collection of Prints and Drawings, the National Gallery of Denmark, Copenhagen. Only limited registration of watermarks exists from the 19th century, where machine-made paper replaced hand-made paper, and the project therefore will be able to shed light on the European paper production and trade in this period.

3. *Projektansvarlig:* Papirkonservator emeritus/ Paper Conservator emeritus Anna-Grethe Rischel

4. *Projektets varighed:* 13.12.2013-31.12.2015.

5. *Finansiering:* Egen finansiering, personally financed.

6. *Eksterne samarbejdspartnere:* Pia Irene Hansen, Papirkonservator/Paper Conservator, tlf.+ 45 21 15 49 47, piha@odense.dk Odense Bys Museer, Bevaring, Møntergården, Overgade 48, DK-5000 Odense C.

Niels Borring, Papirkonservator/Paper Conservator, CATS, tlf. +45 20 64 09 82, Statens Museum for Kunst, Sølvgade 48-50, DK 1307. København K

7. *Projektets status:* igangværende

Titel: Udvikling af en protokol til identifikation af asiatisk papir med henblik på lokalisering af dets proveniens og fremstillingstidspunkt

Development of a protocol for identification of Asian papers in order to locate its provenance and time of production.

2. *Beskrivelse af projektets formål og aktiviteter:*

Udvikling af en metodisk beskrivelse af papirgenstande (morfologiske beskrivelser af papirarket, og palæografiske, codicologiske og tekniske beskrivelser af dokumenter og kunst på papir).

Development of a descriptive methodology of paper items (morphological descriptions of the sheet of paper, palaeographic, codicological and technical descriptions of documents or works of art).

Udvikling af metoder til karakterisering af papirets elementer (fibre, dispersionsmidler, farver) ved minimal angribende mikroskopiske analyser. *Development of methods for the characterization of paper materials (fibres, dispersing agents, dyes) by minimal invasive analysis based on micro-samples).*

Opbygning af en reference vejledning (morfologiske profiler af fibre og uorganiske elementer, kemiske profiler af mucilage og uorganiske elementer). *Creation of a reference directory (morphological profiles of fibres and inorganic elements, chemical profiles of mucilages and inorganic elements).*

Udvikling af en brugsvejledning/ *Development of a user' guide*

3. *Projektansvarlig:* Claude Laroque, Senior Lecturer, Master de Conservation Restauration des Beins Culturels Université Paris 1 Panthéon-Sorbonne

4. *Projektets varighed:* 21.10.2013-31.12.2015.

5. *Finansiering:* Fondsbevilling fra Université Paris 1-Panthéon-Sorbonne
Funded by Université Paris 1-Panthéon-Sorbonne

6. *Eksterne samarbejdspartnere:* International gruppe af specialister fra Frankrig, Polen og Danmark og evt. fremtidige deltagere fra USA og Japan. International group of French, Polish and Danish specialists & possible addition of participants from USA & Japan.

7. *Projektets status:* igangværende

Titel: Tekstil proveniens (CTR)

2. *Beskrivelse af projektets formål og aktiviteter:*

Publicering af data samlet i 2012-13

3. *Projektansvarlig:* Karin Margarita Frei

4. *Projektets varighed:* 01.04.2014-30.06.2014 forsat i 2015.

5. *Finansiering:* 150.000 kr. Center for tekstilforskning (CTR).

6. *Eksterne samarbejdspartnere:*

7. *Projektets status:* igangværende

Titel: Lead isotopes as a tracer for human mobility

2. *Beskrivelse af projektets formål og aktiviteter:*

Udvikling af nye proveniens metode baseret på blyisotoper

3. *Projektansvarlig:* Karin Margarita Frei

4. *Projektets varighed:* 01.07.2014-30.06.2015.

5. *Finansiering:* 300.000 kr. Carlsbergfondet

6. *Eksterne samarbejdspartnere:*

7. *Projektets status:* igangværende

Titel: Med ryggen til fjellet

2. *Beskrivelse af projektets formål og aktiviteter:*

Dendrokronologiske undersøgelser i det sydlige Norge. Opbygning af dendrokronologiske grundkurver for eg og fyr fra Sørlandet.

3. *Projektansvarlig:* Seniorforsker Niels Bonde

4. *Projektets varighed:* 01.07.2005-31.12.2017.

5. *Finansiering:* 3.000.000 kr. (Vest-Agder Fylkeskommune, Norge)
+ Nationalmuseet (forskningstid)

6. *Eksterne samarbejdspartnere:* Fylkeskonservatoren i Vest-Agder Fylkeskommune,

Kristiansand, Norge

7. *Projektets status*: igangværende

Titel: Skibsvrag og drivtømmer på Svalbard

2. *Beskrivelse af projektets formål og aktiviteter*:

Vedanatomisk og dendrokronologisk undersøgelse og beskrivelse af bevaringstilstand af historiske skibsvrag fundet på Svalbard (forundersøgelse)

3. *Projektansvarlig*: Seniorforsker Niels Bonde

4. *Projektets varighed*: 01.02.2014-31.12.2014.

5. *Finansiering*: 364.990 Nkr. (heraf Svalbard Miljøvernfond: 275.000 Nkr.)

6. *Eksterne samarbejdspartnere*: Svalbard Museum

7. *Projektets status*: igangværende

Titel: Ageing Study of Treated Composite Archaeological Waterlogged Artifacts (ArCo)

2. *Beskrivelse af projektets formål og aktiviteter*:

At undersøge dannelsen af saltudfældninger på overfladen af konserveret arkæologisk træ i klimakammer med svingende relativ luftfugtighed. Både træet og udfældningerne undersøges med en lang række kemiske og biologiske analyser.

3. *Projektansvarlig*: Seniorforsker ph.d., Martin N. Mortensen

4. *Projektets varighed*: 01-04-2014 - 31-03-2016.

5. *Finansiering*: 741.177 kr. fra FKK, Joint Pilot Transnational Call for Joint Research Projects on Cultural Heritage” under JPI programmet Cultural Heritage (JHEP).

6. *Eksterne samarbejdspartnere*: Projektet er et samarbejde mellem en række laboratorier med et antal medarbejdere i hver, repræsenteret som følger:

Hartmut Kutzke, Museum of Cultural History, University of Oslo, KHM, Postboks 6762 St. Olavs plass, N-0130 Oslo, Norway, www.khm.uio.no, hartmut.kutzke@khm.uio.no, +47 22 85 94 77
+47 22 85 95 24

Gilles Chaumat, ARC-Nucleart, CEA-Grenoble, 17, rue des Martyrs, 38 054 Grenoble – France, www.arc-nucleart.fr, gilles.chaumat@cea.fr, +33 (0)4 38 78 94 21, 33#(0)4 38 78 56 58

Francesca Modugno, Department of Chemistry and Industrial Chemistry – University of Pisa, DCCI, Via Risorgimento 35 – 56126 Pisa, frances@dcci.DCCI.it,
+39 050 2219303, +390502219260

Francesca Gambineri, ARCHA Laboratory, Via di Tegulaia, 10/A – 56121 loc.Ospedaletto (Pisa) – Italy, <http://www.archa.it>, francesca.gambineri@archa.it, +39 050 985165, +39 050 985233

7. *Projektets status*: igangværende

Nyt projekt

Titel: Datering af brændt ler ved rehydroxylering

2. *Beskrivelse af projektets formål og aktiviteter*

Der er udviklet en ny metode baseret på rehydroxylering til datering af brændt ler. Med denne metode måles vandgenoptaget (rehydroxyleringen) i materialet hvorved tiden der er gået siden brænding kan udledes. Projektet vil bestå af to dele hvor den første tester moderne, veldefinerede materiale, og den anden arkæologisk materiale. Målingerne af de veldefinerede prøver giver mulighed for at finde ud af om teknikken er pålidelig under kontrollerede forhold, de arkæologiske prøver er også velkarakteriserede men vil være mere udfordrende på grund af den store variation i materialesammensætningen samt mulig forurening.

3. *Projektansvarlig*: kemiker ph.d., Michelle Taube

4. *Projektets varighed*: 01.01.2014-31.12.2015.

5. *Finansiering*: 565.000 kr. fra Carlsbergfondet

6. Eksterne samarbejdspartnere:

7. Projektets status: nyt

PUBLIKATIONER

Bidrag til tidsskrift/avis

BJARNHOF, RIKKE; Britta Andersen; Signe Steen Boeskov; Poul Klenz Larsen; Robert Larsen; Anna-Grethe Rischel: Gammel Estrup til ære og værdighed. *Nationalmuseets Arbejdsmark*, p.88-99, 2014.

BOUTHILLIER, CHRISTINA; Colantoni, Carlo; Debruyne, Sara; Glatz, Claudia; Hald, Mette Marie; Heslop, David; Kozal, Ezin; Miller, Bob; Popkin, Peter; Postgate, Nicholas; Steele, Caroline; Stone, Adam: Further work at Kilise Tepe, 2007-11: refining the Bronze to Iron Age transition. *Anatolian Studies* 64, p.95-161, 2014.

ERIKSEN, ANNE MARIE; Gregory, David John; Botfeldt, Knud: The survival of *Teredo navalis* L. in timber wrapped in TERRAM4000 and a plastic membrane. *Internatinal Biodeterioration & Biodegradation* 86, p. 96-101, 2014.

ERIKSEN, ANNE MARIE; Kristensen, Hans Viborg; Boellingtoft, Peder; Botfeldt, Knud Bo; Rasmussen, Arne Redsted: Identification of animal adhesives using DNA amplification. *International Journal of Conservation Science* 5, p. 369-378, 2014.

FREI, KARIN MARGARITA: Provenance of archaeological wool textiles: new case studies, *Open Journal of Archaeometry*, V 2, 5239, p.1-5, DOI: <http://dx.doi.org/10.4081/arc.2014.5239> (2014).

FREI, KARIN MARGARITA, Strontium afslører levesteder, *Aktuel Naturvidenskab*, Tema: Naturvidenskab i arkæologien, (6), p. 18-22, 2014.

FREI ROBERT; Poiré Daniel; Frei, Karin Margarita: Weathering on land and transport of chromium to the ocean in a subtropical region (Misiones, NW Argentina): A chromium stable isotope perspective, *Chemical Geology*, V. 381, p.110-124, 2014.

HARVIG, LISE; Frei, Karin Margarita; Price, T.Douglas; Lynnerup, Niels: Strontium isotope signals in cremated petrous portions as indicator for childhood origin, *PlosOne* 9(7): e101603. doi:10.1371/journal.pone.0101603, 2014.

HEIRI, O., BROOKS, S.J., Renssen, H., Bedford, A., Hazekamp, M., Ilyashuk, B., Jeffers, E.S. Lang, B., Kirilova, E., Kuiper, S., Millet, L., Samartin, S., Toth, M., Verbruggen, F., Watson, J.E., Asch, N., Lammertsma, E., Amon, L., Birks, H.H., Birks, H.J.B., Mortensen, M.F. Hoek, W.Z., Magyari, E., Sobrino, C.M., Seppä, H., Tinner, W., Tonkov, S., Veski, S. and Lotter, A.F. Validation of climate model-inferred regional temperature change for Lateglacial Europe. *Nature Communication*. DOI: 10.1038/ncomms5914, 2014.

HOLLESEN, JØRGEN & MATTHIESEN, H. The influence of soil moisture, temperature, and oxygen on the decay of organic archaeological deposits. *Archaeometry*. DOI: 10.1111/arc.12094, 2014.

HOLLESEN, JØRGEN; Matthiesen, Henning: The influence of soil moisture, temperature, and oxygen on the decay of organic archaeological deposits. *Archaeometry*. Available from: DOI: 10.1111/arcm.12094, 2014.

JESSEN, CATHERINE; Pedersen, Kristoffer Buch; Christensen, Charlie; Olsen, Jesper; Mortensen, Morten Fischer; Hansen, Keld Møller: Early Maglemosian culture in the Preboreal landscape: Archaeology and vegetation from the earliest Mesolithic site in Denmark at Lundby Mose, Sjælland. *Quaternary International*, p. 1-15, 2014.

KRISTIANSEN, KARIN VESTERGAARD: Dansk Kirkeinventars farvehistorie in *Bulletin, Nordisk Konservatorforbund*, nr. 91, p. 18-22, 2014.

LEMDAHL, GEOFFERY; Buckland, Phillip and Mortensen, Morten Fischer. Lateglacial insect assemblage from the Palaeolithic site Slotseng: New evidence concerning climate and environment in SW Denmark. *Quaternary International* <http://dx.DOI.org/10.1016/j.quaint.2014.01.050>, 2014.

MATTHIESEN, HENNING; Hollesen, J., Dunlop, R., Seither, A., De Beer, H. and Christensson, A., (2014) In situ measurements of oxygen dynamics in unsaturated archaeological deposits. *Archaeometry* advance online publication. DOI: 10.1111/arcm.12148, 2014.

MATTHIESEN, HENNING; Jensen, J. B; Gregory, D; Hollesen, J; and Elberling, B. (2013). Degradation of archaeological wood under freezing and thawing conditions – effects of permafrost and climate change. *Archaeometry* 56, 3, p. 479–495, 2014.

MATTHIESEN, HENNING; Hollesen, Jørgen; Dunlop, Rory; Seither, Anna; de Beer, Johannes: In situ measurements of oxygen dynamics in unsaturated archaeological deposits. *Archaeometry* available from: DOI: 10.1111/arcm.12148, 2014.

MATTHIESEN, HENNING: Detecting and quantifying ongoing decay of organic archaeological remains - a discussion of different approaches. *Quaternary International* available from: <http://dx.DOI.org/10.1016/j.quaint.2014.07.072>, 2014.

MATTHIESEN, HENNING; Jensen, Jan Bruun; Gregory, David; Hollesen, Jørgen; Elberling, Bo: Degradation of archaeological wood under freezing and thawing conditions - effects of permafrost and climate change. *Archaeometry*, 56, (3) p. 479-495, 2014 (printed version – published on web in 2013)

MORTENSEN, MORTEN FISCHER; Olsen, Jesper; Holm, Jørgen; Christensen, Charlie: Right time, right place – dating the Havelte phase in Slotseng, Denmark. In: Riede, Felix; Tallaavaara, Miikaa (red.). Lateglacial and Postglacial Pioneers in Northern Europe. *BAR International Series 2599*, p.11-22, 2014.

MORTENSEN, MORTEN FISCHER; Henriksen, Peter Steen and Bennike, Ole. Living on the good soil: relationships between soils, vegetation and human settlement during the late Allerød time period in Denmark. *Vegetation History and Archaeobotany*. 23:3 p.195-205, 2014.

MORTENSEN, MORTEN FISCHER; Henriksen, Peter Steen; Christensen, Charlie; Petersen, Peter Vang; Olsen, Jesper: Vegetation development in south-east Denmark during the Weichselian Late Glacial: palaeoenvironmental studies close to the Palaeolithic site of Hasselø. *Danish Journal of Archaeology* Vol. Nr. 1, p. 33-51, 2014.

MORTENSEN, MORTEN FISCHER; Henriksen, Peter Steen; Christensen, Charlie; Petersen, Peter Vang and Olsen, Jesper. Late Glacial and early Holocene vegetation development in southeast Denmark during the Weichselian late Glacial – palaeoenvironmental studies from a small kettle basin close to the Palaeolithic site of Hasselø. Publications from the National Museum. *Studies in Archaeology and History* Vol.22, p.169-188, 2014.

MORTENSEN, MORTEN FISCHER; Christensen, Charlie; Henriksen, Peter Steen; Petersen, Peter Vang: Senistidens sletter og skove – Brommekulturens landskaber i Allerød-perioden. *Nationalmuseets Arbejdsmark*, p. 110-123, 2014.

MØLLER, A.B; HOLLESEN, J; Matthiesen, H. and Elberling, B. (2014). Fortiden er bevaret – men truet. *Geografisk Orientering*, Særnummer marts 2014, 34-37, 2014.

PADFIELD, TIM; Ryhl-Svendsen, Morten; Klenz Larsen, Poul; Mette, Jacobsen; Aasbjerg Jensen, Lars: Climate Control of the Arnamagnæan Archive. *IAMFA Papyrus*, Vol. 15, Nr. 3, 2014, s. 33-36. 2014.

PRICE T.DOUGLAS; Naumann, Elisa; Frei, Karin Margarita: Isotopic baselines in the North Atlantic region. In: Price TD. (Ed.) Viking Settlers of the North Atlantic. An Isotopic Approach. *Journal of the North Atlantic*, Special Volume. ID 227d9f86-3704-4402-a5e5-3adf488fa118 (2014).

PROSEK, TOMAS; Taube, Michelle; Dubois, Francois; Thierry, Dominique: Application of automated electrical resistance sensors for measurement of corrosion rate of copper, bronze and iron in model indoor atmospheres containing short-chain volatile carboxylic acids. *Corrosion Science* 87, p. 376-382, 2014.

RINGGAARD, MAJ: “Hosekoner og sålede strixstrømper”, *Dragtjournalen. Tidsskrift udgivet af Den Danske Dragt og Tekstilpulje*, årg. 8, nr. 11, 2014. 4-13 (PR) (OA),

RISCHEL, ANNA-GRETHE: Julius von Wiesner and his importance for scientific research and analysis of paper. *IPH Paper History*, Volume 18, Issue 1, p.31-38, 2014.

RISCHEL, ANNA-GRETHE: H. C. Andersens papir og 1800-tals papirhistorie. *Nordisk Pappershistorisk Tidsskrift* 3, p.35-38, 2014.

SHASHOUA, YVONNE: A Safe Place-storage strategies for plastics, *Conservation Perspectives, The GCI Newsletter*, 29, 1, p.13-15, 2014.

SHASHOUA, YVONNE; Segel, Kathrine: Cleaning Plastics in Museums. *Meddelelser om Konservering*, 2-2013-IIC- Nordic Group, p.3-12, 2014.

SKULDBØL, TIM; Brahe, Henrik; Colantoni, Carlo; Hald, Mette Marie; Nielsen, Rasmus; Thaarup, Guenever; Weber, Jill: Arkæologi i vandkanten – redningsundersøgelser langs Dokan-søen i det nordøstlige Irak. *Nationalmuseets Arbejdsmark*, p. 144-157, 2014.

Bog/antologi/afhandling/rapport

HALD, METTE MARIE: Arkæobotanisk analyse af jordprøve fra GIM 4196, Strandgade, Helsingør (NNU j.nr. 9291). *NNU Rapportark*, 2014.

KRISTIANSEN, KARIN VESTERGAARD: Kirkeinventarets farvehistorie, -en kronologisk og kontekstuel undersøgelse med Nationalmuseets Antikvarisk-Topografisk Arkiv som indsamlingskilde, Nationalmuseet, 2014. 628 pp. Hertil appendiks 128 pp og forskningsdatabase.

MATTHIESEN, HENNING: Groundwater composition around the sheet piling at Bryggen in Bergen: Effects of mitigation work 2012-14, National Museum of Denmark, Conservation and Natural Sciences, Copenhagen, 11031562, 2014.

MATTHIESEN, HENNING; Hollesen, Jørgen: Vurdering af bevaringsforhold og trusler ved Qajaa: Rapport over feltarbejde i perioden 2009-2014, National Museum of Denmark, Conservation and Natural Sciences, Copenhagen, 10871572, 2014.

EDS. T. ENGELHARDT MATHIASSEN; M.-L. Nosch; M. Ringgaard; K.Toftegaard and M. Venborg Pedersen: *Fashionable Encounters. Perspectives and Trends in Textile and Dress in the Early Modern Nordic World.* Oxford, Oxbow Books, 2014, pp. 256.

Bidrag til bog/antologi/rapport

BONDE, NIELS; Baittinger, Claudia; Bartholin, Thomas; Paulsen, Helge; Stylegar, Frans-Arne: Old Houses in Greenland – Standard Houses for Greenland. Dendrochronological studies in timber houses. In: Gulløv, Hans Christian (red.). *Northern Worlds – landscapes, interactions and dynamics.* Copenhagen, p. 511-519, 2014.

BOULANGER-LAPOINTE, NOÉMI; Baittinger, Claudia: Studies of the growth of arctic willow (*Salix arctica*) and arctic bell-heather (*Cassiope tetragona*) in the High Arctic. In: Gulløv, Hans Christian (red.). *Northern Worlds – landscapes, interactions and dynamics.* Copenhagen, p. 215-225, 2014.

CHRISTENSEN; CHARLIE, Sørensen, Ingrid and Mortensen, Morten Fischer. Der eisenzeitliche Opfersee in Ejsbøl. Geobotanische Untersuchungen in den Jahren 1956-1964, 1967 und 1999. In Jørgensen, A.N. und Andersen, H.C.H. Ejsbøl Mose – De Kriegsbeuteopfer im moor von Ejsbøl aus dem späten 1.Jh.v.Chr. bis zum frühen 5. Jh.n.Chr. *Jysk Arkæologisk Selskab*, Aarhus, 2014.

FREI, KARIN MARGARITA: Provenance studies of ancient textiles, a new method based on the strontium isotope system, Production and trade of textiles and dyes in the Roman Empire and neighbouring regions, In: *Purpureae Vestes IV*, eds. Alfaro, C., Tellenbach, M., and Ortiz, J, p.67-71, Universitat de València, ISBN: 978-84-370-9183-9, 2014

FREI, KARIN MARGARITA; Pentz, Peter; Larsen, Anne-Christine: What teeth have to say –about the Trelleborg Vikings (in Danish), *Nationalmuseets Arbejdsmark* p. 200-211, 2014.

JØRGENSEN, LARS; Albris, S.Laurine; Bican, Josephine F., Frei, Karin Margarita; Gotfredsen, Anne Birgitte; Henriksen, Peter Steen; Holst, Sandie; Primaue, Charlotte: Pre-Christian cultural sites – ritual and religion in the Iron Age and Viking Age (in Danish). *Nationalmuseets Arbejdsmark* . p.186-199, 2014.

KNUDSEN, PAULINE; Toft, Peter Andreas; Koch Madsen, Christian; Matthiesen, Henning; Hollesen, Jørgen; Kroon, Aart; Møller, Anders B.; Pedersen, Mikkel W.; Allentoft, Morten; Meldgaard, Morten; Lennert, Ann Eileen; Ledger, Paul; Møller, Kirstine; Lyng, Pipaluk. People of all times: Field report. 2014.

MATTHIESEN, HENNING; Elberling, B; Hollesen, J; Jensen, J. B; and Fog Jensen, J. Preservation of the permafrozen kitchen midden at Qajaa in West Greenland under changing climate conditions. Northern Worlds - landscapes, interactions and dynamics: Proceedings of the Northern Worlds Conference Copenhagen 28-30 November. Hans Christian Gulløv , ed. Vol. 22, p. 383-393, 2014.

MATTHIESEN, HENNING; Hollesen, Jørgen. Copenhagen : National Museum of Denmark, Conservation & Natural Sciences, Vurdering af bevaringsforhold og trusler ved Qajaa: Rapport over feltarbejde i perioden 2009-2014. 2014. 29 pp.

MATTHIESEN, HENNING; Elberling, Bo; Hollesen, Jørgen; Jensen, Jan Bruun; Jensen, Jens Fog: Preservation of the permafrozen kitchen midden at Qajaa in West Greenland under changing climate conditions, In: Northern Worlds - landscapes, interactions and dynamics. Proceedings of the Northern Worlds Conference Copenhagen 28 - 30 November 2012, Hans Christian Gulløv, ed., p 383-393, 2014.

MORTENSEN, MORTEN FISCHER; Henriksen, Peter Steen; Christensen, Charlie; Petersen, Peter Vang; Olsen, Jesper: Vegetation development in southeast Denmark during the late glacial and early Holocene – preliminary results from the Hasselø basin. In: Gulløv, H.C. (red.). Northern Worlds – landscapes, interactions and dynamics. *PNM. Publications from the National Museum. Studies in Archaeology & History*, Vol 22, p. 169-188, 2014.

PRICE, T. DOUGLAS; Frei, Karin Margarita: Isotopic proveniencing of the Bodzia burials, In: *Bodzia, a late Viking-Age Elite Cemetery in Central Poland*, ed. by Andrzej Buko, Brill, Chapter 21, p. 445-462, 2014.

RINGGAARD, MAJ; Silk Knitted Waistcoats – a 17th-century fashion item. In eds. T. Engelhardt Mathiassen, M.-L. Nosch, M. Ringgaard, K. Toftegaard and M. Venborg Pedersen, *Fashionable Encounters. Perspectives and Trends in Textile and Dress in the Early Modern Nordic World* Oxford, Oxbow Books, p.73 – 105, 2014.

Konferencebidrag

AL-HAMDANI, ZYAD; Geraga, Maria; Gregory, David; Wunderlich, Jens; Papatheodorou, George; Bo Jørn Jensen; Pantopoulos, George; Iatrou, Margarita; Christodoulou, Dimitris; Fakiris, Elias; Zoura, Despoina; Baika, Kalliopi; Liapakis, Christos; Balis, Vaios. Design plan for surveying and monitoring coastal and underwater archaeological sites: A branch of the SASMAP project EUROMED 2014, World Cultural Heritage Conference, Cyprus.

BRAJER, ISABELLE; Rouzic, Marine Fosse-Le; Shashoua, Yvonne; Taube, Michelle; Chalazzi, David; Baglioni, Michele; Giorgi, Rodorico; Baglioni, Piero: The removal of aged acrylic coatings from wall paintings using microemulsions. In: *ICOM-CC 17th Triennial Conference*, paper 1103, International Council of Museums, ISBN: 978-92-9012-410-8 ISSN: 2312-9964, 2014.

BRAJER, ISABELLE; Rouzic, Marine Fosse-Le; Shashoua, Yvonne; Taube, Michelle; Chalazzi, David; Baglioni, Michele; Giorgi, Rodorico; Baglioni, Piero: The removal of aged acrylic coatings from wall paintings using microemulsions In *ICOM-CC 17th Triennial conference*, paper 1103, International Council of Museums, ISBN: 978-92-9012-410-8 ISSN: 2312-9964, 2014.

BRAJER, ISABELLE; Fossé-Le Rouzic, Marine; Shashoua, Yvonne; Taube, Michelle; Chalazzi, David; Baglioni, Michele; Giorgi, Rodorico; Baglioni, Piero. The removal of aged acrylic coatings from

wall paintings using microemulsions. In Bridgland, J. (red.). *ICOM-CC 17th Triennial Conference Preprints (Melbourne, 15-19 September 2014)*. Paris: International Council of Museums, article 1103, 2014.

DAVIDDE PETRIAGGI, BARBARA; Gregory, David John; Dencker, Jørgen. Recovery of Fragile Objects from Underwater Archaeological Excavations: New Materials and Techniques by SASMAP Project EUROMED 2014, World Cultural Heritage Conference, Cyprus.

ERIKSEN, ANNE MARIE; Gregory, David; Villa, Chiara; Lynnerup, Niels; Botfeldt, Knud; Rasmussen, Arne Redsted: Effects of wood anisotropy on *Teredo navalis* attack and its implications for in situ preservation of archaeological wood in the marine environment. *ICOM-CC, Melbourne, 2014*.

ERIKSEN, ANNE MARIE; Gregory, David: Pæleormens hærgen – kan den stoppes? *Organisationen Danske Museer, Kultur-, naturhistorisk og kunsthistorisk orienteringsmøde*, Kolding, 2014.

GREGORY, DAVID; Eriksen, Anne Marie; Pedersen, Robert; Jensen, Poul; Andersen, Mikkel Holmen; Davidde, Barbara; Manders, Martijn; Coenen, Thijs; Dencker, Jørgen; Smith, Brian: Development of tools and techniques to survey, assess, stabilise, monitor and preserve underwater archaeological sites: SASMAP, a European research project. *ICOM-CC, Melbourne, 2014* WET ORGANIC ARCHAEOLOGICAL MATERIALS ICOM-CC 17th Triennial Conference 2014 Melbourne.

GREGORY, DAVID; Eriksen, Anne Marie; Pedersen, Robert; Jensen, Poul; Davidde Petraggi, Barbara; Manders, Martijn; Coenen, Thijs; Dencker, Jørgen; Björdaj, C; Smith, Brian: Effects of the Marine Environment on the Preservation of Organic Archaeological Materials and in Situ Stabilisation of Sites. Status for Tools and Techniques Developed in the Sasmap Project EUROMED 2014, World Cultural Heritage Conference, Cyprus.

GREGORY, DAVID; The Changing Coastal and Maritime Culture. The 5th Baltic Sea Region, Cultural Heritage Forum in Talin. Development of Tools and Techniques to Survey, Assess, Stabilise, Monitor and Preserve Underwater Archaeological Sites: SASMAP. David Gregory. The Changing Coastal and Maritime Culture. The 5th Baltic Sea Region, Cultural Heritage Forum in Tallin.

HOLLESEN, JØRGEN; Elberling, B. and Matthiesen, H. Arctic cultural heritage and climate change – the preservation of a permafrozen site in a warm future. IUCN World Parks Congress, Sydney, 2014.

HOLLESEN, J., Elberling, B. and Matthiesen, H.: Climate change and preservation conditions in an Arctic kitchen midden. Extended abstracts of 2014 Icomos International Polar Heritage Committee Conference – The Future of Polar Heritage. 49-53, 2014.

HOLLESEN, JØRGEN; Elberling, Bo; Matthiesen, Henning: Climate change and preservation conditions in an Arctic archaeological midden, In Extended abstract from the 2014 ICOMOS International Polar Heritage Committee Conference, Copenhagen: National Museum of Denmark, p. 49-52, 2014.

KRISTIANSEN, KARIN VESTERGAARD: Danish church interiors, research into colour change, and knowledge of colour history used as tools in the decision-making process toward preserving church cultural heritage, in postscript from The 5th Conference for *Architectural Paint Research (APR)*, Stockholm, p. 162-172, 2014.

KRISTIANSEN, KARIN VESTERGAARD: Danish church interiors, research into colour change, and knowledge of colour history used as tools in the decision-making process toward preserving church cultural heritage, The 5th Conference for *Architectural Paint Research (APR)*, Stockholm. 2014. Publikationstype: Foredragsmanuskript/PowerPoint

KRISTIANSEN, KARIN VESTERGAARD: Om at passe på vore kirker. Del 1. *Distriktsforeningen af Menighedsråd* i Greve-Solrød, Køge-, Lejre- og Roskilde Provstier, 13. november 2014

LARSEN, POUL KLENZ: Determination of water content in solid brick masonry walls using af dielectric probe. In: Proceedings of the 9th International Masonry Conference, 7-9 July 2014, Guimarães, Portugal ISBN 978-972-8692-87-2, 2014.

LARSEN, POUL KLENZ: Damp floor and humid interior in Hellerup Church, Denmark. In: Proceedings of 10th Nordic Symposium on Buildings Physics, 14 – 19 June 2014, Lund, Sweden, ISBN 978-91-88722-53-9 (TVBH-3061) pp 640 – 647, 2014.

MATTHIESEN, HENNING; Hollesen, J.; Gregory, D; Elberling, B and Jensen, J.B.: Degradation of archaeological wood under freezing and thawing conditions. Extended abstracts of 2014 Icomos International Polar Heritage Committee Conference – The Future of Polar Heritage. p. 28-31, 2014.

MATTHIESEN, HENNING; Hollesen, Jørgen; Gregory, David; Elberling, Bo; Jensen, Jan Bruun: Degradation of archaeological material under freezing and thawing conditions, In Extended abstract from the 2014 ICOMOS International Polar Heritage Committee Conference, Copenhagen: National Museum of Denmark, p. 28-30, 2014.

MORTENSEN, MARTIN NORDVIG; Bojesen-Koefoed, Inger; Gregory, David; Jensen, Poul; Jensen, Jan Bruun; Moesgaard, Anne le Boëdec; Pedersen, Nanna Bjerregaard; Pokupcic, Natasa; Strætkvern, Kristiane; Taube, Michelle. Conservation and drying methods for archaeological materials modified for use in northern areas. In: Gulløv, H.C. (red.). *Northern Worlds - landscapes, interactions and dynamics: Research at the National Museum of Denmark* (Proceedings of the Northern Worlds Conference, Copenhagen, 28-30 November 2012). PNM, Publications from the National Museum, Studies in Archaeology & History Vol. 22, Copenhagen, p. 369-381, 2014.

MORTENSEN, MORTEN FISCHER; Hald, Mette Marie; Henriksen, Peter Steen: *On pollen, crops and agriculture*, afholdt ved konferencen "Food, Population and Health", Videnskabernes Selskab, d. 23.-26. september 2014.

MØLLER, ANDERS BJØRN; Hollesen, J; Matthiesen, H. and Elberling, B. (2014). Soil, Climate and preservation conditions at three archaeological middens in South-Western Greenland. Extended abstracts of 2014 Icomos International Polar Heritage Committee Conference – The Future of Polar Heritage. p. 28-31, 2014.

MØLLER, ANDERS BJØRN; Hollesen, Jørgen; Matthiesen, Henning; Elberling, Bo: Soil, climate and preservation conditions at three archaeological middens in south-western Greenland, In Extended abstract from the 2014 ICOMOS International Polar Heritage Committee Conference, Copenhagen: National Museum of Denmark, p. 126-129, 2014.

MAJ RINGGAARD: "Stockings from the dump. Evidence of professional stocking repairs from Early Modern Copenhagen." The CHORD workshop TEXTILE FRAGMENTS: Incomplete Textiles and

Dress in Museums and Historic Houses', on 12 June 2014 at the University of Wolverhampton, England.

MAJ RINGGAARD: *Tannins and red dyes in experimentally buried textiles*. The Second Colour Workshop, CTR The Danish National Research Foundations Centre for Textile Research, 2-3 December 2014.

MAJ RINGGAARD: *'Stickninghistoria - hur stickkonsten vandrat från Europa upp via Danmark till Halland'* Maj Ringgaard Seminaret: Utifrån ett gemensamt mönster, Laholm, Halland 27 juni 2014.

MAJ RINGGAARD: *Preserving the Danish Textile Heritage*. Traditional Textile Craft - An Intangible Cultural Heritage? International workshop at The Jordan Museum, Amman, Jordan, 24 -27 March 2014.

RYHL-SVENDSEN, MORTEN; Aasbjerg Jensen, Lars; Klensz Larsen, Poul: Air quality in low-ventilated museum storage buildings. ICOM-CC 17th Triennial Conference, Melbourne, Australien. Article no. 1512, Preventive Conservation Working Group. 2014.

SHASHOUA, YVONNE; Schilling, Michael; Mazurek, Joy: The effectiveness of conservation adsorbents at inhibiting degradation of cellulose In *ICOM-CC 17th Triennial conference, paper 1010*, International Council of Museums, ISBN: 978-92-9012-410-8 ISSN: 2312-9964, 2014.

Formidling

Formidling er en tværgående enhed i afdelingen Forskning og Formidling. Formidling varetager koordineringen af en lang række formidlingsopgaver på tværs af museets organisationsstruktur med henblik på at sikre hensigtsmæssige planlægningsprocedurer, effektiv vidensopsamling, optimal ressourceudnyttelse og sammenhæng i museets visuelle fremtoning.

Medarbejdere inden for forskningsområdet i 2014

Medarbejdere inden for stillingsstrukturen
Ingen

Medarbejdere uden for stillingsstrukturen
Mette Boritz, overinspektør, ph.d.

PUBLIKATIONER

Bidrag til tidsskrifter/avis

BORITZ, METTE: Pædagogisk scenografi. Om brug og indretning af museernes undervisningsområder. Nordisk Museologi 1, p. 72-84, 2014.

BORITZ, METTE: Citizenship in a cupboard. I; Nardi, Emma et. al. Change of Perspective. (New) ideas for Presenting Museum Objects. I: ICOM Education nr. 25, p 47-53, 2014.

BORITZ, METTE (2014): Past for beginners. In Tangaran- Annual for the association of museum workers (Armenia – artikel udgivet på Armensk). p. 237-241, 2014.

BORTITZ, METTE & KASTRUPSEN, M: Der er skide sjovt på Nationalmuseet – fortid for begyndere. I: Nationalmuseets Arbejdsmark p. 8-20, 2014.

BORITZ, METTE: Den 2. Skole: Nationalmuseet adopterer Skoleklasser. I MID-Magasin vol.3. p. 38-41, 2014.

BORITZ, METTE: Die Wikinger leben. I: Kennzeichen DK. Vol 28. Jahrgang 102, 13., p. 40-44, 2014.